

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ГЛУХІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА**

**ПІДГОТОВКА МАЙСТРА
ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ,
ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОГО
НАВЧАННЯ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ
В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ІННОВАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

Матеріали

**II Всеукраїнського науково-методичного
семінару**

1 листопада 2018 року

ГЛУХІВ - 2018

Друкується за рішенням ученої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол №5 від 28 листопада 2018 року).

Відповідальні за випуск:

Зінченко Володимир Павлович – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Ігнатенко Ганна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Самусь Тетяна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Опанасенко Віталій Петрович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Вовк Богдан Іванович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

П 32 Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій / Матеріали II Всеукраїнського науково-методичного семінару, 1 листопада 2018 року. Суми: Вінниченко М.Д., 2018. 158 с.

Тексти тез подано в авторській редакції.

У збірнику вміщено матеріали II Всеукраїнського науково-методичного семінару «Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій».

Для майстрів виробничого навчання, викладачів професійного навчання студентів, аспірантів, науковців та всіх, хто цікавиться проблемами сучасної професійної освіти України.

УДК 379.937.377.112.4

ЗМІСТ

Курок Віра Панасівна ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ЗВО.....	9
Базиль Людмила Олександрівна КОНЦЕПЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	11
Ковальчук Василь Іванович ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ РИНКУ ПРАЦІ	16
Ігнатенко Сергій Віталійович ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СПІВПРАЦІ ЗВО ТА ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ.....	20
Ігнатенко Ганна Володимирівна АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ.....	22
Васенок Тетяна Михайлівна ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ ТА ШВЕЙНІЙ ГАЛУЗІ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	25
Василенко Оксана Володимирівна, Чхайло Олена Миколаївна ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	29
Вовк Богдан Іванович ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	32
Докторович Валерія Миколаївна УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ: РЕЗУЛЬТАТИ І (КОНСТАТУВАЛЬНОГО) ЕТАПУ	34
Ігнатенко Олександр Володимирович ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	38

Майстренко Наталія Миколаївна МІСЦЕ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ...	39
Росновський Микола Григорович СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ВИКЛАДАЧА ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ НОВИХ ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ	44
Самусь Тетяна Володимирівна РЕАЛІЗАЦІЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ.....	46
Турянця Зоя Василівна ВИКОРИСТАННЯ КОУЧИНГУ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ	50
Хоруженко Тетяна Анатоліївна ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	52
Авраменко Євгеній Володимирович МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПІДРУЧНИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ СПЕЦДИСЦИПЛІН	54
Базиль Сергій Михайлович ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ІНФОРМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	56
Бикова Тетяна Борисівна ПІДГОТОВКА МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ КОГНІТИВНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	60
Богуца Юлія Михайлівна ТВОРЧЕ МИСЛЕННЯ ЯК КОМПОНЕНТ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ	62
Бойко Михайло Миколайович МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ	64
Бокатова Олена Володимирівна КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ПТНЗ.....	66

Геращенко Неля Миколаївна ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ.....	70
Гончаров Олександр Михайлович МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	71
Горслий Руслан Петрович ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ	74
Дехтярьова Світлана Василівна УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ЗАНЯТЬ У ПІДГОТОВКУ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ.....	75
Жевлев Микола Миколайович, Хоменко Олександр Григорович ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ.....	77
Ігнатенко Ксенія Володимирівна КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ	80
Каркачов Валерій Тихонович ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	83
Карпюк Аркадій Сергійович АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ З БУДОВИ АВТОМОБІЛЯ.....	86
Ковтун Галина Борисівна ІНСТРУКТАЖ ЯК МЕТОД ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ.....	88
Колода Микола Васильович ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ОСНОВА ІНТЕГРАЛЬНИХ ЗНАТЬ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ	90
Корзюкова Людмила Петрівна КУРС ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ) В КОЛЕДЖІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ.....	92

Крученко Світлана Володимирівна ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПІДГОТОВКИ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	95
Кулинич Олена Анатоліївна ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	97
Куліш Геннадій Іванович ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ.....	101
Лученко Кирило Євгенович ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ І-ІІ РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ.....	103
Макаренко Володимир Юрійович ДО ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ШЛЯХОМ УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОБЛЕМНОСТІ .	105
Маринченко Євгеній Олегович ЗАСВОЄННЯ МАЙБУТНІМИ ПЕДАГОГАМИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИГОТУВАННЯ КОНОПЛЯНОЇ ТРЕСТИ.....	108
Матлак Олеся В'ячеславівна МІСЦЕ НЕТРАДИЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	110
Назаренко Інна Леонідівна ДІЯЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНОГО ЦЕНТРУ ЗАКЛАДУ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ПТНЗ.	113
Немцев Андрій Володимирович АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ ДОСЛІДЖЕННЯ У ВЗО МАХОВИКОВИХ НАКОПИЧУВАЧІВ ЕНЕРГІЇ.....	116
Никлонський Андрій Степанович ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСУ “GOOGLE КЛАС” НА ПЛАТФОРМІ GOOGLE APPS FOR EDUCATION ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПТНЗ	118

Новик Артем Сергійович САМОСТІЙНА РОБОТА УЧНІВ – ОДНА З ГОЛОВНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ У ПТНЗ	120
Прилепа Іван Миколайович, Самусь Тетяна Володимирівна НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	122
Радчук Микола Вікторович ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	125
Ромашов Віталій Олегович ВИВЧЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ ЛЬОНУ-ДОВГУНЦЯ В ДОСЛІДНИХ ПОСІВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ПОЛІССЯ УКРАЇНИ	127
Свистун Ольга Володимирівна ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ОСВІТИ.....	129
Сєврюкова Валентина Єгорівна ПІДГОТОВКА ТВОРЧОГО МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ	132
Сидоренко Оксана Миколаївна ВИКОРИСТАННЯ КРАЄЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА ЗАНЯТТЯХ ІСТОРІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ.....	133
Сорока Оксана Леонідівна ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА ЯК НЕОБХІДНИЙ ЗАСІБ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ .	135
Спаських Катерина Володимирівна ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ У ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ УРОКУ-ГРИ.....	137
Суржик Олександр Миколайович ВПЛИВ САМООСВІТИ НА ПРОЦЕС САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА	139
Усок Олена В'ячеславівна МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ЗІ СТИЛІСТИКИ І КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ.....	142
Федотенко Людмила Григорівна ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ АНГЛОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ	144

Шевченко Світлана Володимирівна ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ	146
Шилко Сергій Олексійович УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ.....	149
Шокола Алла Миколаївна ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	151
Ярошевич Олександр Анатолійович, Опанасенко Віталій Петрович СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЗАСОБАМИ РЕДАКТОРІВ ТРИВИМІРНОЇ ГРАФІКИ	155

Курок Віра Панасівна,
*доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
технологічної і професійної освіти
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ЗВО

Глобальні соціальні, інформаційні та технологічні зміни, що відбуваються в суспільстві на сучасному етапі його розвитку, потребують нових концептуальних підходів до розвитку освіти. Нещодавно прийнятий Закон України «Про освіту», концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» визначили компетентнісний підхід провідним в освітянській галузі.

Закон України «Про освіту» (2017 р.) трактує компетентність як динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [1].

Технічна компетентність майбутніх педагогів – це динамічна комбінація технічних знань, умінь, навичок, власного досвіду технічної діяльності, професійно важливих якостей та ціннісного ставлення особистості до набуття технічних знань, які визначають її здатність успішно здійснювати педагогічну діяльність у сучасних соціально-економічних умовах, спрямовану на забезпечення технічної освіченості учнів як основи їхнього професійного самовизначення.

Аналіз науково-педагогічних джерел та значний багаторічний досвід практичної роботи автора у ЗВО дозволили визначити структурні компоненти досліджуваного феномену, а саме: мотиваційно-ціннісний, інноваційно-когнітивний, операційно-діяльнісний та оцінювально-рефлексивний.

Мотиваційно-ціннісний компонент передбачає наявність інтересу та потреби в опануванні технічними знаннями, вміннями й навичками, ціннісне ставлення до набуття таких знань, усвідомлення їхньої значущості, наявність особистісно-вольових якостей (наполегливість в оволодінні технічними знаннями, активність та цілеспрямованість майбутнього педагога на досягнення успіху в технічній діяльності).

Інноваційно-когнітивний компонент охоплює наявність цілісних знань про технічні об'єкти, закономірності їхньої будови, функціонування та перспективних напрямів розвитку, а також знань з методики навчання техніки учнів професійно-технічних закладів освіти.

Операційно-діяльнісний компонент характеризується наявністю умінь і навичок застосовувати набуті знання, досвіду розв'язання майбутнім педагогом прикладних технічних задач, а також методичних умінь формувати технічну компетентність учнів.

Оцінювально-рефлексивний компонент передбачає об'єктивну самооцінку своєї технічної підготовки, здатність до самоаналізу, самоконтролю, володіння засобами самокорекції.

Для забезпечення сформованості означених компонентів технічної компетентності майбутніх педагогів в умовах закладів вищої педагогічної освіти нами визначено низку педагогічних умов, домінантними серед яких є:

- забезпечення в студентів позитивної мотивації до опанування технічними знаннями протягом усього періоду навчання в ЗВО;
- використання інноваційних технологій у процесі технічної підготовки майбутніх педагогів;
- забезпечення освітнього процесу сучасними технічними засобами навчання;
- залучення студентів до науково-дослідної роботи;
- організація проектно орієнтованого навчання в процесі вивчення технічних дисциплін;
- запровадження індивідуальних творчих технічних завдань на технологічну практику.

Реалізація означених педагогічних умов у комплексі з доцільним навчально-методичним супроводом здатні забезпечити ефективне формування технічної компетентності майбутніх педагогів у ЗВО.

Література:

1. Закон України «Про освіту» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Базиль Людмила Олександрівна
*доктор педагогічних наук, доцент,
учений секретар Інституту професійно-
технічної освіти НАПН України*

КОНЦЕПЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

У сучасну епоху цивілізаційних перетворень нагальною є проблема всебічної самореалізації фахівця. Під впливом постійних соціальних і економічних трансформацій утворюються нові суспільні інституції, розширюються й удосконалюються організаційні форми управлінських процесів. Технологічні новації й економічні тренди спричиняють глобальні зміни у соціальній структурі українського суспільства, стратегіях світосприйняття і формах мислення людини. Поступово утверджуються нові моделі економіки та способи господарської діяльності. У зв'язку з цим існує необхідність підготовки кваліфікованих робітників зі сформованою кар'єрною компетентністю, тобто динамічним інтегративним утворенням, що уможливорює планування кар'єрного розвитку індивіда у межах професійної діяльності. Майбутнім фахівцям важливо не тільки засвоїти фахові знання, набути професійних умінь, навичок і способів діяльності, а й бути обізнаним зі своїми індивідуально-психологічними особливостями (задатки, здібності, пріоритетні ціннісні орієнтації, світоглядні уявлення й позиції), володіти інформацією про затребувані у регіоні вакансії, вимоги роботодавців до пошукачів, фірмові тренди тощо.

Однією з основних складових системно-цілісної професійної орієнтації молоді слугують центри професійної кар'єри, що з 2004 р. відкриваються на базі закладів професійної (професійно-технічної), вищої освіти України. Наприклад, у Волинській області такі центри функціонують у всіх – двадцяти – ЗП(ПТ)О й чотирьох закладах вищої освіти. Головним принципом роботи Центру кар'єри Волинського національного університету визначено організацію партнерської діяльності «студент – працедавець», а програмою функціонування – засвоєння перспективних європейських практик професійного порадиництва, організацію «Школи профконсультанта», тренерських майстер-студій, «Ярмарків кар'єри», проведення стипендіальних конкурсів від ПАККО Холдинг «Вopak – наш супермаркет», «HR – клуб», «Асоціація ви-

пускників» тощо. Важливо, що діяльність центру провадиться у двох площинах: підвищення практичної майстерності працівників центрів працевлаштування ВНЗ й інших організацій Волині, що сприяють працевлаштуванню молоді на ринку праці; а також – активізація студентів і випускників вищих навчальних закладів м. Луцька на ринку праці. На базі Одеського національного політехнічного університету з 2008 року функціонує Кар'єра-центр, метою діяльності якого передбачено надання майбутнім фахівцям допомоги з планування професійної кар'єри. Інноваційними для проектування кар'єри вважаємо заходи центру «Кар'єра» Національного технічного університету «ХПІ», а саме: телепроекти «Світ освіти», «Політех стартапс», ярмарки вакансій тощо. Як спеціалізований підрозділ Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро) функціонує Центр професійного розвитку та кар'єри, а провідними векторами його діяльності є такі: надання допомоги студентам і випускникам у професійному становленні, плануванні своєї кар'єри, працевлаштуванні, розвитку зв'язків із бізнес-структурами, організаціями, громадськістю.

Відповідно до Плану заходів з реалізації Концепції державної системи професійної орієнтації населення, затвердженого у вересні 2018 року, особливу увагу буде приділено сприянню функціонуванню й розвитку центрів кар'єри при закладах освіти та методичному забезпеченню їх діяльності. На нашу думку, стратегічна мета створення таких соціальних інституцій у ЗП(ПТ)О полягає у забезпеченні випереджувального вектору професійної освіти і навчання майбутніх кваліфікованих робітників для інноваційного поступу економіки в контексті реалізації цілей сталого розвитку постіндустріального суспільства, шляхом надання учням інформації про конституційні права молоді та випускників навчального закладу, активізації власних зусиль молоді щодо вирішення проблем зайнятості; формування активної життєвої позиції; сприяння розвитку підприємницької ініціативи; опанування навичками самопрезентації, написання резюме та техніки пошуку роботи; розширення спектру методів пошуку роботи та підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці, їх працевлаштування.

Метою діяльності центру кар'єри передбачаємо здійснення безперервного консультування учнів ЗП(ПТ)О з професійної кар'єри, розвитку кар'єрної компетентності та забезпечення відповідного пси-

холого-педагогічного супроводу проектування та реалізації траєкторій кар'єрного розвитку, що реалізується на основі узгодженого координування діяльності з профорієнтаційної роботи між закладами освіти, методичними службами територіальних управлінь освіти і науки, центрами зайнятості на регіональному й міжрегіональному рівнях.

Відповідно до мети пріоритетними стратегічними завданнями визначаємо такі: координування роботи структурних підрозділів закладу щодо організації та проведення вступної кампанії із забезпеченням відкритого доступу до інформації про вакансії регіонального ринку праці; проведення профорієнтації, профдіагностики, спеціалізованих тестів, які дозволяють визначити здібності до відповідних видів професійної діяльності, зокрема відкриття власної справи; організація профорієнтаційної роботи та первинного профілювання, якісне надання послуг з планування кар'єри з урахуванням потреб роботодавців та індивідуально-особистісних можливостей майбутніх кваліфікованих робітників; інформування про діючі програми навчання і розвитку; надання адресних послуг щодо забезпечення виробничої практики учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням сформованих кар'єрних орієнтацій, ціннісно-світоглядних позицій, розвинених задатків, здібностей та набутих знань, умінь, навичок, способів виконання окремих дій, професійної діяльності загалом; зокрема надання консультацій щодо проходження практики з можливістю подальшого працевлаштування, зокрема, інформації про партнерів закладу освіти, вакансії на ринку праці відповідного регіону, заходи для започаткування підприємницької діяльності тощо; документування проходження учнями виробничих практик; складання індивідуальних планів та траєкторій кар'єрного розвитку із забезпеченням психолого-педагогічного супроводу їх реалізації; консультування про можливості професійної освіти та навчання, розвитку індивідуальних здібностей, професійних умінь і компетентностей, які користуються попитом на ринку праці, у тому числі, які необхідні для зміни виду діяльності; аналіз показників працевлаштування випускників та сприяння працевлаштуванню учнів задля їхнього подальшого кар'єрного розвитку.

Наскрізним завданням функціонування центрів кар'єри вбачаємо здійснення цілісної професійної орієнтації учнів ЗП(ПТ)О шляхом:

1) професійного інформування, що полягає у наданні відомостей про особливості професійної діяльності та її роль у професійному самовизначенні особи, інформації про стан ринку праці, зміст та перспективи розвитку сучасних професій і вимоги до особи, форми та умови оволодіння професіями, можливості професійно-кваліфікаційного і кар'єрного зростання, що сприятиме формуванню професійних інтересів, намірів та мотивації особи щодо обрання або зміни виду трудової діяльності, професії, кваліфікації, роботи;

2) професійного консультування, спрямованого на оптимізацію професійного самовизначення особи на основі виявлення її індивідуально-психологічних характеристик, особливостей життєвих ситуацій, професійних інтересів, нахилів, стану здоров'я та з урахуванням потреби ринку праці;

3) проведення професійного відбору, що полягає у встановленні відповідності особи вимогам, які визначені для конкретних видів професійної діяльності та посад.

Означені стратегічні завдання вирішуємо на основі конкретних задач, як-от: формування уявлень про професійний успіх, кар'єрні орієнтації, розвиток кар'єрної компетентності; психолого-педагогічний супровід самореалізації молоді на основі узгодження індивідуально-особистісних інтересів учнів ЗП(ПТ)О, запитів суспільства та потреб роботодавців; вияв та активізація індивідуально-особистісних якостей випускників закладів освіти задля їхнього працевлаштування та самореалізації в постіндустріальному суспільстві; надання допомоги учнівській молоді і випускникам у плануванні кар'єри; супровід організації стажування, працевлаштування учнівської молоді та випускників.

У зв'язку з цим узагальнюємо такі основні функції Центрів кар'єри при закладах освіти: 1) оцінно-діагностувальна функція, що передбачає визначення в учнів, випускників ЗП(ПТ)О мотивів вибору типу й способів реалізації професійної кар'єри, діагностування кар'єрних орієнтацій та рівнів розвиненості кар'єрної компетентності; 2) навчально-комунікативна функція зорієнтована на навчання учнівської молоді технологіям планування професійної кар'єри засобами індивідуально-особистісної взаємодії, обміну інформацією, визначення, закріплення і відтворення зв'язків і відносин, що утворюють систему цінностей, норм, окремих дій, способів діяльності, закріплюють та

стандартизують поведінку молоді в умовах ринку праці на відповідних етапах цивілізаційного поступу; 3) інтегративно-координаційна функція обумовлює наскрізні вектори діяльності працівників Центру та співробітників ЗП(ПТ)О щодо підготовки конкурентоспроможних робітників, здатних до проектування професійної кар'єри, самореалізації у межах фахової діяльності, професійного зростання на основі активізації процесів гуртування, створення команди зі спільними інтересами й ціннісними орієнтаціями, формування у представників професійних спільнот відчуття взаємовідповідальності; 4) соціалізаційно-консультативна й регулятивна функції передбачають усвідомлене засвоєння учнівською молоддю норм професійної культури, соціальних ролей, еталонних (типових) зразків (стереотипів) поведінки та механізмів їх реалізації, формування ціннісних орієнтацій, надання консультативної допомоги в питаннях планування професійної кар'єри; 5) інформаційно-стимулювальна функція полягає у забезпеченні учнівської молоді актуальною інформацією про ймовірні шляхи становлення професійної кар'єри та способи подальшого кар'єрного розвитку, наданні інформації про новітній стан ринку праці, затребувані професії, вимоги роботодавців, а також зорієнтована на своєчасне виявлення досягнень і недоліків у побудові й реалізації професійної кар'єри, застосуванні заходів, спрямованих на закріплення, зміцнення і розвиток позитивних зрушень та блокування й усунення негативних рис.

Отже, зміст діяльності центрів у межах напряму «Консультавання з професійної кар'єри» реалізується за трьома векторами: 1) професійне просвітництво – інформування майбутніх фахівців актуальними відомостями про затребувані професії, заклади освіти з інноваційними та перспективними стратегіями розвитку, інноваційні державні і освітні програми особистісного та професійного розвитку, а також – про можливості проектування професійної кар'єри; 2) фахове консультавання забезпечує пошук та надання новітньої об'єктивної інформації щодо розв'язання проблеми вибору професії, здобуття фахової освіти, поглиблення набутого рівня професійних умінь, навичок; 3) консультавання педагогічних працівників, методистів у питаннях організації і проведення заходів, метою яких передбачено поглиблення знань і розвиток в учнівській молоді вмінь будувати професійну кар'єру. Відтак, поступово центри кар'єри ктиві набудуть значущості як стабільні механізми продуктивного забезпечення трудового потенціалу країни,

що передбачає створення інформаційну банку даних про майбутніх фахівців регіону з урахуванням їхніх психофізіологічних особливостей, здібностей, інтересів індивідуальних можливостей і мотивацій й слугуватимуть своєрідними «вузловими конструктами» формування ціннісно-нормативних структур суспільства.

Ковальчук Василь Іванович,

доктор педагогічних наук, професор кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ РИНКУ ПРАЦІ

Розвиток – це процес, який супроводжує зростання, прогрес, позитивні зміни у всіх сферах життєдіяльності людини. Метою розвитку є підвищення рівня та якості життя населення. У процесі розвитку відбуваються кількісні та якісні зміни.

В усі часи розвиток освіти відбувався під впливом розвитку техніки та технологій. Перша промислова революція стартувала у XVIII столітті й ознаменувалася створенням парового двигуна, що дозволило механізувати виробництво. Друга революція ознаменувалася застосуванням у кінці XIX століття електроенергії, що сприяло розвитку масового виробництва. Третя – виникла в 1950-х роках, дала світу електроніку та інформаційні технології, автоматизоване масове виробництво. Сьогодні суспільство на порозі четвертої промислової революції, яка характеризується злиттям технологій і стиранням граней між фізичними, цифровими й біологічними сферами. Часто четверту промислову революцію називають епохою штучного інтелекту.

Розвиток технологій у свою чергу вимагає у фахівців різних галузей нових навичок у професійній діяльності [4, 5].

На думку експертів, в освіті та інших сферах, включаючи бізнес, сьогодні людині необхідно мати ряд спеціальних навичок і компетентностей, які допомагають знайти своє місце на ринку праці:

- *критичне мислення*: вирішення проблем, міркування, аналіз, інтерпретація, узагальнення інформації;

- *дослідницькі навички і методи;*
- *креативність:* артистизм, цікавість, уява, інновації, самовираження;
- *ініціативність:* наполегливість, самостійна робота, планування, самодисципліна, здатність до адаптації;
- *комунікація:* навички якісного усного й писемного спілкування, вміння говорити публічно й уважно слухати;
- *співробітництво:* лідерство, робота в команді, співпраця, віртуальний коворкінг [7].

В своєму дослідженні Future Work Skills 2020 Інститут майбутнього виокремлює 10 важливих навичок, що забезпечують успіх у роботі майбутнього: розуміння смислів; соціальний інтелект; уміння мислити поза рамками і правилами, адаптивне мислення; міжкультурна компетентність; обчислювальне мислення; медіа-грамотність; міждисциплінарність; проектне мислення; управління інформацією; уміння працювати віддалено; самомотивація, тайм-менеджмент в управлінні джерелами своїх доходів, управління онлайн-рекрутингом [1].

У World Economic Forum склали прогноз найбільш затребуваних компетентностей до 2020 року. Серед них: уміння вирішувати складні завдання (Complex Problem Solving), критичне мислення, креативність, управління людьми, координація і взаємодія, емоційний інтелект, судження й прийняття рішень, клієнтоорієнтованість, вміння вести переговори, когнітивна гнучкість [2].

17 січня 2018 року схвалено оновлену редакцію ключових компетентностей для навчання впродовж життя – рекомендація 2018/0008 (NLE) Європейського Парламенту та Ради (ЄС). До них відносять: науки, технологія, інженерія, математика; цифрова; мовна; особиста, соціальна, навчальна; грамотність; громадянська; культурна обізнаність та самовираження; підприємницька [3].

Нова епоха характеризується й змінами на ринку праці. Особливістю нової технологічної революції є те, що сфер діяльності, де людина могла б бути продуктивнішою, ніж машина, залишається все менше і менше. Експерти прогнозують, що до 2030 року зникне півсотні професій, натомість з'явиться 186 нових. Зникнуть: бухгалтер, копірайтер, кошторисник, бібліотекар, архіваріус, турагент, юрист-консультант, нотаріус, логіст, диспетчер, штурман, коректор, журналіст, перекладач, білетер, наглядач у музеї, охоронець, листоноша, оператор call-центру,

швея, гірник тощо. З'являються: агропоники, *фахівці як в агрономії, так і в інженерії, які будуть адаптувати великі міста для вирощування сільськогосподарської продукції*; планувальник розумного міста, урбаніст-еколог, інженер з кліматології, спеціаліст з альтернативної енергетики, утилізатор інформації, оператор безпілотного апарату, валеолог, доглядальник для літніх людей, спеціальні дієтологи – нанодієтолог та молекулярний дієтолог, інженер-композитник, оператор 3D-друку (*в медицині*), проєктувальник (оператор) роботів, фахівці в галузі сервісу, фахівці з сімейного розвитку, медіатори соціальних конфліктів, бізнес-коуч, персональний бренд-менеджери, digital-маркетолог, аналітик big data тощо.

ТОП-10 професій майбутнього у Німеччині: інженер-будівельник та інженер-енергетик; фахівець з інформаційної безпеки; розробник програмного забезпечення; економіст-математик – фахівець, здатний вирішувати економічні проблеми математичними методами, управління ризиками, оптимізацію виробничих процесів, оцінку інвестицій; менеджер з продажу; мехатронік (мехатроніка – створення та експлуатація систем і машин з комп'ютерним управлінням); технолог громадського харчування; контроль за виробництвом продуктів харчування; спеціаліст із догляду за людьми похилого віку; менеджери, здатні координувати його роботу; лікар-невролог, психолог, радіолог та стоматолог; викладач математики та природничих наук [8].

Ефективність системи освіти безпосередньо залежить від якості педагогічної діяльності. Педагог нової епохи повинен уміти: здійснювати професійний розвиток; розвивати техніки запитань, які стимулюють навчання учнів; розвивати стратегії відповідей на запитання чи коментарі учнів; заохочувати учнів міркувати про своє навчання; спостерігати за поведінкою учнів; надавати ефективний зворотній зв'язок.

Сьогодні в освіті змінюються пріоритети. Для викладачів – це перехід від передачі знань до створення умов для їх активного засвоєння та отримання практичного досвіду; для учнів/студентів – це перехід від пасивного засвоєння знань до активного їх пошуку, практичного осмислення; для керівництва навчальним закладом – це зміни у використанні ресурсів закладу освіти, впровадження принципів сталості та демократизації в управління, налагодження діалогу із зацікавленими групами населення.

Література

1. Goldman A. What skills will workers need to succeed in tomorrow's workplace? [Електронний ресурс] / Alex Goldman. Режим доступу до ресурсу: <http://www.iftf.org/future-now/article-detail/3-new-invaluable-work-skills-for-2018>.

2. Ананьева Т. 10 компетенций, которые будут востребованы в 2020 году [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://hr-portal.ru/article/10-kompetency-kotorye-budut-vostrebovany-v-2020-godu>.

3. Ключові компетентності для навчання впродовж життя 2018 [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://dystosvita.blogspot.pe/2018/01/2018.html>.

4. Ковальчук В. І. Розвиток вищої освіти відповідно до тенденцій і вимог ринку праці. Розвиток сучасної освіти: теорія, практика, інновації. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 лютого 2016 року. Київ: В-во «Міленіум», 2016. С. 22–24.

5. Ковальчук В. І. Тенденції розвитку освіти в епоху інформаційного суспільства. Стратегії інтенсифікації вищої гуманітарної освіти в Україні та країнах ЄС: монографія О. В. Малихін, В. І. Ковальчук, Н. О. Арістова, Р. А. Попов, І. С. Гриценко. Київ: НУБіП України, 2017. С. 7–134.

6. Ковальчук В. І. Формування в студентів навичок XXI століття у процесі професійної підготовки. В. І. Ковальчук, А. Ю. Середа. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління закладами освіти на засадах акмеологічного підходу» (16 березня 2018 р.) : в 2 ч. Ч.1. Житомир: ФО-П Левковець, 2018. С. 224–230.

7. Навыки XXI века [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://eclab.by/texts/article/navyki-xxi-veka-v-obrazovatelnoy-programme-eclab>.

8. Степанковська Я. Змінюйся або помри. До 2030 року зникне півсотні професій [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://glavcom.ua/publications/zminyuysya-abo-pomri-do-2030-roku-znikne-pivstotni-profesiy-natomist-zvavlyatsya-186-novih-520807.html>.

Ігнатенко Сергій Віталійович,
*кандидат педагогічних наук, доцент, декан
факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СПІВПРАЦІ ЗВО ТА ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ

Сьогодні держава переживає складні часи, особливо це стосується освіти, вищої освіти і зокрема вищої професійної освіти. Проведення низки реформ, як-то в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної) вищої освіти, абсолютно нові тенденції економічного розвитку країни не можуть не позначитися на переосмисленні принципів і підходів до організації глобального освітнього процесу з підготовки кадрів в Україні. Вимоги, що висуває сучасність перед професійною та вищою професійною освітою, передбачають формування багатогранної особистості фахівця і професіонала, його фахову підготовку на компетентнісних, інтегративних засадах розвитку з високим ступенем самостійності, дієвості, креативності, спроможності мати справу із сучасним виробничим, мультимедійним й інформаційним обладнанням, здатності застосовувати актуальні інноваційні технології в освітньому процесі.

Які ж підходи можна виокремити стосовно організації спільної діяльності ЗВО та закладів професійної (професійно-технічної) освіти в плані досягнення якісної підготовки майстра виробничого навчання та викладача професійного навчання? Насамперед це:

1. Забезпечення ступеневості в освіті. Практика показала, що найкраще підготувати педагога професійної школи, покликаного проваджувати освітню діяльність в системі професійної (професійно-технічної) освіти, можна на основі ОКР «Молодший спеціаліст» з терміном навчання 2 роки, або на основі ОКР «Кваліфікований робітник» з терміном навчання 4 роки. Підставою для цього є базові професійні знання та вміння, сформовані в закладах освіти, що видали їм відповідні дипломи. Такі студенти часто вже навіть мають певний кваліфікаційний розряд з певної професії. Отже, завдання ЗВО полягає в формуванні методичної складової підготовки та педагогічних (викладацьких) умінь.

На сьогодні зазначений принцип здобуття освіти переживає період трансформації. На освітянській арені постали такі чинники, як: незалежний контроль якості освіти на кожному етапі її здобуття; привабливість на ринку праці (у т.ч. і європейському) досить вузького спектру спеціальностей; початок розбудови Нової української школи. Все означене, безсумнівно, повинно відбитися і на стратегії забезпечення ступеневості в професійній освіті. Зокрема, організація якісної та результативної підготовки учнів до складання ЗНО, підвищення привабливості професії педагога в Україні, сприяння розширенню можливості працевлаштуватися з дипломом про здобуту професійну освіту (вищу) в закладах загальної середньої освіти тощо.

2. Перегляд змісту професійної освіти та формування наскрізних інтегрованих навчальних планів (освітніх програм);

Для забезпечення цього шляху необхідна визначеність щодо ступеня впливу на особистість кожного з вищеперерахованих чинників. Наскільки важливо для учня складати чи не складати ЗНО? Чи спроможний він його скласти? Якщо учень вдало склав ЗНО – то чи не змінити спеціальність? Наскільки привабливо зв'язати своє майбутнє з педагогічною діяльністю, а не піти працювати за вже наявною робітничою професією, або взагалі виїхати на роботу як кваліфікований робітник за кордон? Чи є можливість працевлаштуватися людині, яка має диплом про отриману професійну освіту, в закладах загальної середньої освіти на посаді вчителя технологій у новій українській школі, а людині, яка має диплом про отриману технологічну освіту, в закладах професійної (професійно-технічної) освіти? Всі ці питання сьогодні не передбачають остаточної відповіді.

Натомість було би дуже доречним створити організаційний, методичний, освітній і науковий супровід наскрізної підготовки, починаючи зі шкільної парти й до отримання повної вищої освіти. Складати ЗНО надати можливість лише тим учням, які дійсно не бачать себе в якості фахівця за певною спеціальністю (переорієнтувалися).

3. Розвиток дуальної освіти в процесі якісної підготовки майбутнього майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання.

На сьогодні педагогічний колектив Глухівського НПУ ім. О.Довженка як ЗВО, що безпосередньо проваджує вищу професійно-педагогічну освіту, звернув увагу на студентів, які або вже приходять до

нас, будучи працевлаштованими в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, або після вступу до вишу працевлаштовується за фахом. Дуже важливо запропонувати таким студентам технологію, що забезпечувала б їм розвиток за фахом, здійснення навчального процесу по закладу професійної (професійно-технічної) освіти, здобуття нової вищої освіти в ЗВО. На сьогодні це поки що педагогічна практика, під яку ми намагаємось підвести елементи дуальної освіти. Але на часі розробки конкретних освітніх програм і механізмів реалізації процесу здобуття повної вищої освіти в процесі безпосередньої фахової діяльності.

Ігнатенко Ганна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ

У процесі отримання фахової підготовки майстри виробничого навчання, викладачі спецпредметів мають не лише оволодіти певною сумою динамічних знань, системою професійних умінь і навичок, наразі вони мають набути фахової компетентності [1].

У цьому аспекті особливої актуальності набувають питання формування у фахівців таких якостей, як професіоналізм, творча активність.

Творча активність у навчально-пізнавальній діяльності сприяє формуванню якостей, які у майбутньому і визначають успішне професійне становлення фахівця. Адже провідне завдання творчості, а отже і результат творчої діяльності – формування комплексу якостей творчої особистості таких, як: розумова активність, самостійність, ініціативність, працьовитість тощо. Названі якості належать до професійно важливих, тобто таких, які визначають ефективність будь-якої професійної діяльності, у тому числі й педагогічної.

Інтегруючою ланкою у цьому процесі стає залучення студентів до інноваційної діяльності.

Використання нових педагогічних технологій у своїх працях висвітлювали І. Зязюн, Н. Ничкало, О. Коберник, О. Овчарук, О. Пометун, А. Хуторський, О. Савченко, С. Сисоєва та ін.

Особливо актуальними інноваційними педагогічними технологіями у процесі професійного навчання майстрів виробничого навчання, викладачів спецпредметів нині можна виділити такі: інформаційно-комунікаційна, проектна, інтерактивна технології [2].

З'ясовано, що одним із найефективніших засобів підвищення ефективності пізнавальної активності у процесі професійного навчання є використання кейс-технології як однієї з інтерактивних технологій навчання.

Наше дослідження спрямовано на визначення педагогічних умов упровадження в освітній процес кейс-технології.

Проблема впровадження технології case-study в практику вищої освіти в даний час є актуальною, що обумовлено загальною спрямованістю модернізації системи освіти, її орієнтації не стільки на здобуття конкретних знань, скільки на формування професійної компетентності, динамічної комбінації знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Аналіз наукових розвідок засвідчив, що більшість досліджень проблеми використання кейс-технології в педагогічній науці присвячено викладанню економічних дисциплін, зокрема, Н. Боталова, В. Давиденко, В. Наумова, О. Сидоренко, О. Смолянинова, Ю. Сурмін, П. Шеремета та ін.

У руслі нашого дослідження цінними є напрацювання І. Луцик (іноземна мова), Т. Кошманової (педагогіка), О. Лапузіна (етика).

Технологія case-study або технологія конкретних ситуацій (від англійського case – випадок, ситуація) – технологія активного проблемно-ситуативного аналізу.

Безпосередня мета технології case-study – спільними зусиллями групи студентів проаналізувати ситуацію – case, тісно пов'язану з практикою, і виробити її практичне вирішення. Розв'язок має бути всебічно обґрунтованим.

Результати дослідно-експериментальної роботи засвідчили, що викладачі під час освітнього процесу практикують розв'язання проблемних ситуацій, але вони не носять системного характеру: 90 % опитаних викладачів не використовують кейс-технології, 68 % відзначили, що у першу чергу приділяють увагу інформаційним технологіям, зокрема, презентаціям; 70 % респондентів наголосили, що для підвищення активності студентів під час освітнього процесу звертаються до студентів з окремими питаннями проблемного змісту.

Також проявляється протиріччя – студенти розуміють важливість інновацій і в той же час погано з ними обізнані.

На основі узагальнення аналізу наукових доробок, власного педагогічного досвіду та результатів експериментального дослідження можна стверджувати, що компетентність студентів під час розв'язання кейса визначається через вміння всебічного аналізу ситуації; вміння виділити ключову інформацію; вміння визначення спрямованості у пошуку додаткової інформації; вміння вести дискусію; вміння обґрунтовувати власну точку зору.

Розбираючи кейс, майбутні майстри виробничого навчання, викладачі спецпредметів фактично засвоюють готове рішення, яке можна застосувати в аналогічних обставинах. Збільшення в педагогічних скарбничках студентів кількості проаналізованих кейсів, збільшує вірогідність використання готової схеми вирішення ситуації, що склалася в освітньому процесі.

У рамках дослідження нами розглядаються шляхи використання кейс-технології у процесі професійного навчання майбутніх майстрів виробничого навчання, викладачів спецпредметів : використання нетрадиційних лекцій, що побудовані на основі включення студентів до розв'язання проблемних ситуацій – проблемна лекція; лекція прес-конференція; інтерактивна лекція тощо; включення в освітній процес під час практичних занять методу кейсів, що передбачає залучення студентів до розв'язання професійно-важливих педагогічних ситуацій; упровадження в освітній процес завдань для самостійної роботи, розроблених за принципами кейс-технології.

Здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми використання кейс-технології у процесі професійного навчання майбутніх майстрів виробничого навчання, викладачів спецпредметів.

Подальшого вивчення потребує розробка комплектів кейс-завдань зі спецдисциплін.

Література

1. Ігнатенко Г. В. Ігнатенко, О. В. Ігнатенко, Є. І. Єрмоленко Загальні засади методики професійного навчання; за ред. Г. В. Ігнатенко. Глухів, 2016. 76 с.

2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. Київ, 2004. 352 с.

Васенок Тетяна Михайлівна,
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
професійної освіти та комп'ютерних технологій
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ ТА ШВЕЙНІЙ ГАЛУЗІ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Завдання підготовки молоді до професійної діяльності стояли і стоятимуть перед людством завжди. Підвищення ролі фахівців у розбудові промисловості і країни вимагають підвищення якості підготовки молоді, що, у свою чергу, ставить завдання перед освітянами шукати нові підходи до визначення, дослідження й впровадження в педагогічний процес освітніх закладів найновіших технологій.

Професійна освіта повинна забезпечити високий рівень знань випускників освітніх закладів різних рівнів акредитації, допомогти майбутнім фахівцям відчувати себе впевненими на ринку праці, здатними адаптуватися до соціальних змін і криз у суспільстві, бути психологічно стійкими; розвивати здатність до самостійної активної пізнавальної, творчої та дослідницької діяльності.

У професійній освіті здійснюють підготовку фахівців з урахуванням перспектив розвитку освіти й удосконалення виробництва. Професійна діяльність майбутніх фахівців швейної галузі безпосередньо пов'язана з проектуванням швейних виробів. Нині відбувається прискорення темпів виробництва виробів легкої промисловості, ви-

сока динаміка змінюваності моделей одягу, розширення асортименту виробів, скорочення часу на розроблення нових моделей.

Професійна діяльність сучасного фахівця легкої промисловості незалежно від місця її реалізації (від освітнього закладу до виробництва виробів на підприємстві) стає неможливою без застосування комп'ютерних технологій.

У зв'язку з цим постає потреба у застосуванні сучасної комп'ютерної техніки, найновішого електронного та автоматичного обладнання у виробництві швейних виробів. Освітні заклади під час підготовки фахівців для промисловості та педагогічних працівників для професійно-технічної освіти працюють, перебудовуються на ходу, не зупиняючи пошук нових форм організації навчальної діяльності, освітніх моделей і моделей із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій у тому числі.

Питання професійної підготовки майбутніх фахівців «високої кваліфікації, здатних здійснювати соціально-професійну та виробничо-технологічну діяльність є першочерговим, пріоритетним напрямом розвитку вищої освіти» [2, с. 5] і постійно перебуває в центрі уваги освітян.

Дослідженням професійної підготовки майбутніх фахівців професійно-технічної освіти займалися В. Безрукова, С. Гончаренко, Т. Дев'ятьярова, Е. Ільїна, Е. Зебра, О. Коваленко, О. Марущак, Н. Кузьміна, Н. Ничкало, Е. Ткаченко, Е. Шматко та ін. Серед них підготовкою фахівців швейної галузі легкої промисловості займалися Н. Алік, І. Гриценко, О. Єжова, О. Здобнікова, О. Кириченко, Г. Омельченко, В. Радкевич, Н. Родіонова, М. Рябчиков, Л. Тархан та ін.

Професійна діяльність майбутніх фахівців швейної галузі все більше потребує застосування комп'ютерних технологій і систем автоматизованого проектування одягу. Проблемами комп'ютерного проектування одягу займалися Л. Агошков, М. Артамошина, А. Білевич, О. Булатова, Д. Васильківський, Л. Гладкова, Є. Головчанська, О. Єжова, В. Єщенко, О. Журавльова, Г. Івлева, Р. Ієвлева, Л. Коблякова, М. Колосніченко, Г. Кононенко, О. Костюкевич, Л. Лопасова, А. Мартинова, Г. Параска, О. Поліщук, К. Процик, М. Рахманов, О. Родіонова, В. Романов, С. Стаханова, В. Щербань та ін.

Проте немає жодного дослідження, у якому розглядалося б застосування сучасних комп'ютерних технологій у навчально-виробничому процесі професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю.

Тому метою нашого дослідження є пошук сучасних освітніх технологій із застосуванням комп'ютерної техніки для навчання проектування і виготовлення швейних виробів.

Провідні швейні підприємства вже оснащені системами автоматизованого проектування (САПР), а середні й малі підприємства перебувають на стадії впровадження або вибору САПР одягу. Більшість майбутніх кваліфікованих робітників швейної галузі працюватиме на підприємствах, оснащених системами автоматизованого проектування одягу. Відповідно, майбутні викладачі професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю мають не тільки орієнтуватися в основних теоретичних питаннях використання комп'ютерних технологій, але і вміти застосовувати їх на практиці.

Освітні заклади, у яких відбувається професійна підготовка майбутніх фахівців швейної галузі, по-перше, не мають можливості придбати САПР для навчально-виробничого процесу через велику її вартість; а по-друге, відсутні освітні технології із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій. Це негативно впливає на підготовку сучасних працівників обох галузей: освітньої та швейної.

Незважаючи на те, що з часом програми морально застарівають і їх потрібно постійно оновлювати або купувати нові, одним із засобів вирішення цієї проблеми залишається комплексна комп'ютеризація й автоматизація процесів виробництва одягу та впровадження САПР у навчально-виробничий процес закладів вищої та професійно-технічної освіти. Це дозволяє отримати значний економічний ефект завдяки підвищенню продуктивності праці, скороченню витрат на проектування, раціональному використанню сировини й робочої сили, підвищити інженерний рівень процесу проектування моделей одягу з більш ефективним використанням інженерних кадрів, а також вивільнити час для творчої проектної діяльності: «людина, звільняючись від рутинної механічної роботи, більше може бути завантажена творчою роботою, тобто вирішувати складніші завдання» [1, с. 14].

Швидкий розвиток комп'ютерних технологій мав би сприяти переходу від традиційних ручних методів проектування до нових комп'ютерних систем розроблення нових моделей одягу. Але так не сталося. Застосування комп'ютерів у проектній діяльності не сприяло полегшенню праці та підвищенню якості вирішення проектних задач.

Швейна галузь виявилась не готовою до прийняття комп'ютерних технологій [3, с. 13].

Розвиток комп'ютерних технологій у нашій країні розпочався значно пізніше, ніж у розвинутих країнах Європи. Тому створення вітчизняних систем автоматизованого проектування одягу (САПРО) відстало від таких систем закордонного походження.

З метою вирішення науково-технічних завдань щодо подальшого вдосконалення методів проектування базових конструкцій одягу, зокрема технологій комп'ютерного проектування одягу нами було здійснено спробу автоматизувати процес проектування жіночого плечового виробу. В основу було покладено розроблену нами безрозрахункову методикау конструювання жіночого плечового виробу.

Розроблення базової конструкції одягу в автоматизованому режимі значно полегшило, спростило та прискорило процес проектування швейного виробу.

Автоматизація процесу проектування одягу здатна забезпечити країну якісним трудовим потенціалом, надати якісну професійну підготовку з урахуванням вимог сьогодення, забезпечити трудовиресурсну безпеку країни.

Ураховуючи потребу нашої країни в якісному вітчизняному одязі, висококваліфікованих фахівцях і швейної, і педагогічної галузей гостро постає проблема подальшої автоматизації процесу проектування швейних виробів і розроблення доступних систем автоматизованого проектування одягу для використання у навчально-виробничій діяльності майбутніх фахівців.

Література

1. Колосніченко М. В., Щербань В. Ю., Процик К. Л. Комп'ютерне проектування одягу. навчальний посібник. К. «Освіта України», 2010. 236 с.
2. Концепція розвитку інженерно-педагогічної освіти в Україні: проект [за ред. О. Е. Коваленко]. Харків: УПА, 2004. 20 с. (Нормативні правові документи).
3. Сушан А. Т. Інженерне проектування швейних виробів. навчальний посібник. Київ: Арістей, 2008. 172 с.

Василенко Оксана Володимирівна,
*методист Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у Сумській області,*

Чхайло Олена Миколаївна,
*методист Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у Сумській області*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Зміни в соціальній, політичній, економічній і духовній сферах суспільного життя визначають завдання створення нової системи освіти. Швидкий розвиток сучасної науки, постійне нарощування інформації, підвищення вимог до будь-якого професіонала щодо його професійної компетентності потребують від кожної особистості прагнення й уміння систематично та наполегливо займатися самоосвітою.

Важливою ознакою професійності педагога залишається володіння сучасними освітніми, виробничими технологіями, уміння самостійно здобувати та аналізувати необхідну інформацію.

Тому основним завданням закладів професійної освіти традиційно є формування компетентних фахівців та розвиток їхніх професійних компетентностей.

Проблеми професійного розвитку педагогічних працівників зумовили значну кількість розроблень теоретичних засад цього процесу з метою досягнення відповідності становлення й рівня професійного та особистісного розвитку педагога закладу професійної освіти сучасним потребам і запитам суспільства.

Проблемам формування професійної компетентності педагога присвячено наукові праці І. Зазюна, В. Кременя, О. Савченко, О. Ткаченко, О. Щербак та ін.

Існує кілька визначень поняття компетентності.

В «Академічному тлумачному словнику» термін «компетентний» тлумачиться як той, хто «1) має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь обізнаний, тямущий; 2) який має певні повноваження, повноправний, повновладний».

В «Енциклопедії освіти» компетентність у навчанні визначається як «коло питань, у яких людина добре розуміється; (компетентності)

набуває молода людина не лише під час вивчення предмета, групи предметів, а й за допомогою засобів неформальної освіти, внаслідок впливу середовища тощо [3, 407.].

Н. Ничкало наголошує, що професійна компетентність – це сукупність знань, умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності, уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності використовувати інформацію [4, 78].

І. Зазюн зазначає, що зміст професійної компетентності – це знання предмета, методики його викладання, педагогіки і психології.

Сутнісною особливістю компетентнісного підходу є визначення результативно-цільової спрямованості освіти, що, на думку О. Гулай [2], є його безперечною перевагою порівняно з іншими традиційними та інноваційними підходами. Компетенція – це ціль освітньої діяльності, а компетентність – міра, ступінь, повнота її досягнення конкретним суб'єктом освітньої діяльності. Кінцевим результатом навчання є сформованість компетентностей людини, перенесення акцентів з рівня знань суб'єктів навчання на їх уміння використовувати інформацію для вирішення практичних проблем.

До професійної педагогічної компетентності належать такі її складові: методологічна, предметна, психолого-педагогічна й методична. Тому про педагога як фахівця судять за рівнем сформованості у нього професійної компетентності – інтегральної якості особистості, що має зазначені складові й дозволяє фахівцеві найбільш ефективно та якісно здійснювати професійну діяльність, а також сприяє його саморозвитку і самовдосконаленню.

Розглянуті концептуальні підходи є провідними в організації професійного розвитку педагогічних працівників. Однак зазначаємо, що існують й інші бачення ефективного професійного розвитку педагогів. Важливий показник професійної культури та компетентності педагога це не стільки його професіоналізм, скільки формування його «професійної ментальності в широкому життєдіяльному контексті» [1, 15].

Сучасний педагог закладу професійної освіти виступає трансформатором оновленого змісту освіти, освітніх технологій, форм та методів навчання, виховання й розвитку особистості, піклується про власну кар'єру, про впровадження елементів новизни, оригінальності, тобто всього того, що необхідне для забезпечення реформування

навчально-виховного процесу в навчальному закладі та підвищення результативності педагогічної діяльності.

Професійна кар'єра – послідовність професійних ролей, статусів і видів діяльності в житті людини, її просування ступенями (щаблями) виробничої, соціальної, адміністративної чи іншої ієрархії.

Існують два види професійної кар'єри: особистісна кар'єра – сходження людини до висот професіоналізму, якості результатів праці, самореалізація в професійній діяльності і набуття на цій основі визнання людьми; посадова кар'єра – просування по службі.

Кожен педагог вибудовує свою кар'єру, виходячи з особистісних особливостей, ціннісних установок, умінь. Успішність кар'єри багато в чому залежить від того, наскільки правильно зроблено професійний вибір, наскільки вдалим було професійне самовизначення.

Сучасний педагог – це фахівець, який поєднує в собі риси педагога і психолога, філософа й економіста, чи будівельника, чи кухаря, покликаний стимулювати прагнення до саморозвитку і самовдосконалення, здатний виховувати молоду генерацію активних діяльних громадян, які гідно утверджуватимуть свою державу в європейському співтоваристві.

Література

1.Віаніс–Трофіменко К.Б. Лісовенко Г. Підвищення професійної компетентності педагога. Харків, 2007. 123 с.

2.Гулай О. І. Компетентний підхід як основа нової парадигми освіти [Електронний ресурс] // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2009. № 2. (Серія “Педагогічні науки”). URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/e-journals/Vnads/2009_2/09goipro.pdf.

3.Енциклопедія освіти //головний ред. В. Г. Кремень. Київ, 2008. 1040 с.

4.Професійна освіта: словник: навчальний посібник /уклад. С. І. Гончаренко та ін.; за ред.. Н. Г. Ничкало .Київ, 2000. 380 с.

Вовк Богдан Іванович,
*кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри
професійної освіти та технологій с/з виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сьогодення диктує нові вимоги до організації системи професійної освіти та актуалізує потребу наявності й упровадження в навчальний процес ЗВО електронних навчально-методичних комплексів з професійно орієнтованих дисциплін.

Питанню створення та застосування електронних навчально-методичних комплексів присвячено значну кількість наукових досліджень, зокрема О. Баликіна, М. Беляєва, В. Бикова, В. Волинського, С. Григор'єва, О. Співаковського, М. Хоменка та інших.

Проведений аналіз науково-педагогічних джерел свідчить про різноманітність підходів до тлумачення, вимог, структури електронних навчально-методичних комплексів, що ускладнює його розроблення, створення й використання в навчальному процесі.

За визначенням О. Сисоєва, електронний навчально-методичний комплекс – це пакет навчально-методичних матеріалів, який повинен містити повноту викладеного навчального матеріалу дисципліни, відповідати діючим програмам, методично продуманий і яскраво оформлений, у ньому повинні бути використані матеріали діючих підручників, електронні підручники та інше [1].

Застосування зазначених комплексів має забезпечувати умови для творчого розвитку особистості майбутніх педагогів професійного навчання шляхом індивідуалізації навчального процесу, ефективно засвоєння ними навчального матеріалу, що входить до структури навчальної програми дисципліни.

До дидактичних функцій, що реалізуються у процесі використання навчально-методичних комплексів, належать [2]: інформаційна, структурно-систематизуюча, інтерактивна та функція закріплення, контролю і самоконтролю.

Як правило, електронний навчально-методичний комплекс має включати такі компоненти:

1) навчальну програму – робочу програму засвоєння навчального матеріалу, що враховує специфіку підготовки студентів;

2) методичні рекомендації з вивчення дисципліни: методичні вказівки та рекомендації з вивчення курсу, виконання лабораторних та практичних робіт і проектів;

3) навчальні та навчально-методичні матеріали до лекційних, семінарських, практичних занять, представлені у вигляді конспектів лекцій, електронних посібників тощо [3];

4) навчально-довідникові матеріали: словники, довідники, державні законодавчі акти, стандарти, інструкційно-технологічні карти тощо;

5) навчально-наочні матеріали: слайди електронних презентацій, ілюстративні матеріали, відеофільми, Веб-документи тощо;

6) форми поточного, проміжного і підсумкового контролю – це тематика випускних (атестаційних) робіт, ситуаційних завдань (кейсів), доповідей, контрольні запитання; збірники контрольних або тестових завдань тощо;

7) навчально-бібліографічні матеріали: каталоги ресурсів, навчально-бібліографічний довідник; списки нормативних, законодавчих актів тощо.

Література

1. Сисоєв. О. А., Лещенко С. Д. Розробка та створення електронного навчально-методичного комплексу. Вінниця, 2017. URL: http://ito.vspu.net/SAIT/inst_kaf/kafedru/matem_fizuka_tex_osv/www/Naukova_robota/data/Konferenciya/2009/Susoeva_Lescenko.html. (дата звернення 19.03.2017).

2. Клокар Н. І., Цимбал О. І., Чубарук О. В. Концепція створення електронних навчально-методичних комплексів для обдарованих учнів. Київ, 2018. URL: <http://www.kristti.com.ua>. (дата звернення 23.10.2018).

3. Байло М. Ю. Використання освіньо-наукового порталу для організації навчально-виховного процесу ВНЗ. Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: Зб. наук. праць. Харків, 2012. С. 235-240.

Докторович Валерія Миколаївна,
методист Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у Сумській області

УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ: РЕЗУЛЬТАТИ І (КОНСТАТУВАЛЬНОГО) ЕТАПУ

Ураховуючи найбільш значущі проблеми і перспективи інноваційної діяльності, експериментальна робота в системі професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О) є провідною тенденцією її модернізації, адаптації до складної економічної, соціальної та демографічної ситуації і забезпечення збалансованості ринку праці й освітніх послуг, що розвиваються динамічно.

Проведений аналіз педагогічного вітчизняного й зарубіжного досвіду щодо формування висококваліфікованого робітника, здатного мобільно реагувати в умовах сучасного виробництва, засвідчив, що *теоретичною основою для здійснення експериментальної роботи є положення і висновки наукових праць з проблем: становлення та розвитку професійно-технічної педагогіки (С. Я. Батишев, А. П. Беляєва, А. А. Киверялг, Н. Н. Кузьміна, Н. Г. Ничкало, В. В. Олійник, В. О. Радкевич, Л. М. Сергеева); неперервної професійної освіти (С. У. Гончаренко, Р. С. Гуревич, Т. М. Десятов, Е. Ф. Зеєр, Ю. Ф. Зінковський, К. Н. Катханов, А. І. Кузьмінський, Л. Б. Лукьянова, Н. Г. Ничкало, С. М. Николаєнко, Л. П. Петренко, В. О. Попков, В. І. Свістун, О. І. Щербак); зарубіжного досвіду професійної освіти (Н. В. Абашкіна, Т. М. Десятов, Л. П. Пуховська, І. М. Савченко, Л. М. Сергеева).*

З метою впровадження елементів дуальної форми навчання в Сумському регіоні сплановано експериментальну роботу за темою «Упровадження елементів дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників» на період 2017/2020 рр. Експериментальна діяльність здійснюється у 4 закладах професійної (професійно-технічної) освіти за 4 професіями у співпраці з 15 роботодавцями. Визначено експериментальні групи за професіями: «Кравець» – ДПТНЗ «Сумський центр професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг», «Помічник машиніста тепловоза» – ДНЗ

«Білопільське вище професійне училище», «Продавець продовольчих товарів, продавець непродовольчих товарів» – ДНЗ «Шосткинський центр професійно-технічної освіти», «Електрогазозварник» – ДПТНЗ «Конотопське вище професійне училище».

Експериментальну роботу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) організовано відповідно до заявок, де визначено етапи проведення експериментальної діяльності, науковий супровід, склад робочої групи, об'єкт, предмет, гіпотезу, мету, методи та очікувані результати дослідження [1]. Програмами експериментів передбачено заходи, терміни виконання, очікувані результати та відповідальні за здійснення дослідницької діяльності. Розроблено дорожні карти реалізації експериментів відповідно до I (констатувального) – серпень 2017 – червень 2018, II (формульовального) – серпень 2018 – червень 2019, III (узагальнювального) – серпень 2019 – червень 2020 етапів.

Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Сумській області є координатором у проведенні експериментальної роботи та здійснює методичний супровід і консультування закладів-учасників експерименту.

Науковим керівником експерименту є Ігнатенко С. В., декан факультету технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, кандидат педагогічних наук, доцент, науковим консультантом – Ігнатенко Г. В., завідувач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка кандидат педагогічних наук, доцент.

Планування навчально-виробничого процесу в експериментальних закладах щодо підготовки робітничих кадрів з упровадження елементів дуальної форми навчання побудовано у співвідношенні 30 % змісту програми – теоретичний матеріал і 70 % – професійно-практична підготовка безпосередньо на виробництві. Під час проходження виробничого навчання на виробництві учнів забезпечено робочими місцями, індивідуальними засобами захисту, спецодягом. Процес навчання організовували майстер виробничого навчання закладу і наставник від роботодавця.

Апробація експериментальних робочих навчальних планів продовжується у ДПТНЗ «Сумський центр професійно-технічної освіти з

дизайну та сфери послуг», ДНЗ «Білопільське вище професійне училище», ДНЗ «Шосткинський центр професійно-технічної освіти». У 2017/2018 навчальному році у ДПТНЗ «Конотопське вище професійне училище» цей процес завершено. Експериментальна група (19 осіб) ДПТНЗ «Конотопське вище професійне училище» за професією «Електрогазоварник» проходила виробниче навчання на базі товариства з обмеженою відповідальністю «Науково-виробничого об'єднання «Червоний металіст». Підприємство максимально створило всі умови для ефективного навчання: учнів було забезпечено робочими місцями, спеціальним одягом, відповідними інструментами й обладнанням; майстру виробничого навчання надано приміщення для проведення вступних інструктажів з групою; під керівництвом наставників учні оволодівали уміннями й відпрацювали практичні навички безпосередньо на робочих місцях. Під час навчання учні брали участь у всіх процесах виготовлення продукції (підготовка металу під зварювання, складання деталей та наступне їх зварювання, обробка готового виробу після зварювання). Зазначені процеси відпрацьовувалися на кожному професійному модулі та передбачали перехід учнів від виконання простих операцій до більш складних. Постійне чергування виробничих операцій дало можливість їм удосконалювати майстерність і підвищувати продуктивність праці. З метою мотивації учням за фактично виконаний обсяг робіт виплачено заробітну плату. Загалом учасники експериментальної групи за 2017/2018 навчальний рік отримали 180 тис. гривень.

Експериментальний робочий навчальний план складено за блочною моделлю (години розподіляються між закладом освіти та підприємством по блоках): I семестр: модуль ЕГЗ-2.1: 1 тиждень ТН + 2 тижні ВН + 2 тижні ВП; модуль ЕГЗ-2.2: 2 тижні ТН + 1 тиждень ВН + 3 тижні ВП; II семестр: модуль ЕГЗ-2.3: 2 тижні ТН + 2 тижні ВН + 2 тижні ВП; модуль ЕГЗ 3.1: 1 тиждень ТН/ВП+1 тиждень ВП; модуль ЕГЗ 3.2: 1 тиждень ТН/ВП+2 тижні ВП; модуль ЕГЗ 3.3: 1 тиждень ТН + 2 тижні ВН + 7 тижнів ВП.

Для підвищення професійного рівня майбутніх кваліфікованих робітників за участю досвідчених спеціалістів підприємства учні експериментальної групи відвідували факультативний курс «Обладнання та технології зварювальних робіт».

Ефективність проведеної роботи з цього напрямку дослідження простежується в підвищенні професійної компетентності викладачів,

майстрів виробничого навчання; покращенні рівня навчальних досягнень учнів (у ДПТНЗ «Конотопське вище професійне училище» в середньому на 8 %, у ДНЗ «Білопільське вище професійне училище» на 3 %); зменшення вартості навчання одного учня (у ДПТНЗ «Конотопське вище професійне училище» в середньому на 11 %, у ДНЗ «Шосткинський центр професійно-технічної освіти» на 5 %); підвищення показника працевлаштування на підприємствах, де здійснювалось виробниче навчання та практика (79 % учнів експериментальної групи ДПТНЗ «Конотопське вище професійне училище» працевлаштовано в товаристві з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче об'єднання «Червоний металіст»); розширилася співпраця закладів із роботодавцями в частині оновлення змісту навчання, матеріально-технічної бази, проведення спільних профорієнтаційних, методичних та навчальних заходів.

Результатами проведеної роботи став аналіз теоретичної дослідженості, практичного стану впровадження елементів дуальної форми навчання в області, SWOT-аналіз, проведено опитування роботодавців, визначено елементи дуальної форми навчання (розробка програм відповідно до запитів роботодавця, підписання тристоронньої угоди; моделювання розподілу годин між теоретичною та практичною складовими навчального процесу; участь роботодавців у навчально-виховному процесі ЗП(ПТ)О та критерії ефективності впровадження елементів дуальної форми навчання в Сумському регіоні для закладів освіти професійної (професійно-технічної): рівень фахової підготовки учнів (професійно-теоретична, професійно-практична підготовка), що передбачає рівень навчальних досягнень учнів і наявний практичний досвід роботи; ступінь відповідності сформованих компетентностей випускників потребам і запитам роботодавців, він показує наскільки розроблені освітні програми сприяють задоволенню потреб і запитів замовників кадрів; ступінь адаптації учнів до умов виробництва, що демонструє час і якість формування в учнів досвіду роботи за фахом, стажу роботи за спеціальністю в умовах реального виробництва, зацікавленості залишитись саме на цьому підприємстві; показники працевлаштування випускників – визначають якість підготовки роботодавцем робітника для власних потреб і готовність не лише запропонувати йому постійне робоче місце, а й утримувати на ньому як висококваліфікованого робітника [4].

Перспектива подальших досліджень спрямована на подальшу апробацію експериментальних робочих навчальних планів, експериментальну перевірку ефективності елементів дуальної форми, розробку моделей упровадження елементів дуальної форми навчання регіоні.

Література

1. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України -1. Нова українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/>

2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Електронне навчання Mozaik [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mozaweb.com/uk/mozabook>

4. Інтерактивна панель EdPro. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://edpro.com.ua/education>

Ігнатенко Олександр Володимирович,
*кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри теорії і методики початкової освіти
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Одним із шляхів модернізації освітньої системи України постає упровадження в навчальний процес ВЗО інноваційних педагогічних технологій і методів. Інновації (італ. *innovatione* – новизна, нововведення) – це нові форми організації діяльності й управління, нові види технологій, які охоплюють різні сфери життєдіяльності людства.

Педагогічну інновацію розглядають як особливу форму педагогічної діяльності і мислення, спрямовану на організацію нововведень в освітньому просторі, або як процес створення, впровадження і поширення нового в освіті. Інноваційний процес в освіті – це сукупність послідовних, цілеспрямованих дій, спрямованих на її оновлення, модифікацію мети, змісту, організаційних форм і методів навчання

та виховання, адаптації освітнього процесу до нових суспільно-історичних умов.

Проблема інноватики в освітній системі актуалізувалася після набуття Україною незалежності, що було викликано наступними чинниками:

- нові соціально-економічні перетворення обумовили необхідність корінних змін в організації системи освіти, методології і технології організації освітнього процесу в навчальних закладах різного типу і потребу підготовки нової плеяди науково-педагогічних та педагогічних кадрів;

- посилилася тенденція гуманітаризації змісту освіти, з'явилися нові навчальні дисципліни та стрімко виникла потреба у викладачах, які могли б забезпечити творчий, інноваційний підхід до реалізації цих тенденцій;

- на відміну від умов жорсткої регламентації змісту й організації освітнього процесу у радянський період в оновленій національній школі викладач отримав можливість створення власної педагогічної лабораторії, що, безперечно, вимагає набуття досвіду інноваційної діяльності;

- входження навчальних закладів у ринкові відносини викликає конкуренцію між державними і недержавними ВЗО, надає можливості молодій людині навчатися там, де інноваційний потенціал та якість отриманої освіти вищі;

- бурхливі зміни в інформатизації суспільства активізували потребу оновлення інформаційно-освітнього середовища.

Сучасні діти за своїм інтелектуальним потенціалом стоять на щабель вище від своїх однолітків, які навчались в українській школі зразка 2000-го року. Як стверджують учені, IQ нинішніх школярів становить 130 одиниць, а не 10, зафіксованих 15 років тому. Відтак українська освіта вже сьогодні має базуватись на нових інформаційно-комунікаційних технологіях та нових освітніх моделях, без яких неможливо реалізувати освітню реформу загалом та Концепцію Нової української школи, як одну з найважливіших її складових.

Інформаційні технології назавжди увійшли в життя наших дітей, учителів та навчальних закладів. Вони роблять навчання сучасним, цікавим, спонукають дітей до активного пізнання світу.

Одним із перспективних напрямів розвитку сучасної освіти є використання у навчальному процесі електронних освітніх ресурсів. За результатами останніх досліджень, застосування електронних освітніх ресурсів дозволяє підвищити ефективність навчання на 84 відсотки.

Вони стали незамінними помічниками і педагогам, і студентам у підготовці та проведенні занять, роблять їх цікавими, значно економлять час тощо.

Новітні електронні ресурси мотивують дітей до навчання. «Навчити не можна, можна тільки навчатися» – це аксіома сучасної освіти.

Яскравим прикладом комплексного електронного освітнього ресурсу є платформа MOZAIK та mozaBook. Це інноваційне програмне забезпечення для інтерактивної панелі чи дошки, яке отримало багато позитивних відгуків від педагогів та нині активно впроваджується в Україні. MozaBook урізноманітнює інструментарій для сучасного вчителя за рахунок численних ілюстраційних, анімаційних і творчих презентаційних можливостей. Видовищні інтерактивні елементи і вбудовані додатки призначено для розвитку навичок, проведення дослідів і ілюстрування, пробуджують зацікавленість учнів і допомагають їм у більш легкому засвоєнні навчального матеріалу.

Також хочеться відмітити сучасну педагогічну технологію «Клас змішаного навчання». Ця технологія пропонує абсолютно нову організаційну культуру класної роботи і процесу навчання в цілому. Завдяки їй відбувається перехід від моделі вчитель – лектор до моделі вчитель – ментор, тьютор, наставник. Технологія реалізується через використання інтерактивних дошок із короткофокусуючим проектором та дисплеїв SMARTBoard, які комплектуються найсучаснішим програмним забезпеченням.

Отже, впровадження інноваційних педагогічних технологій суттєво змінює освітній процес, що дозволяє вирішувати проблеми розвивального, особистісно-орієнтованого навчання, диференціації, гуманізації, формування індивідуальної освітньої перспективи.

Література

1. Нова українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/>
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Електронне навчання Mozaik [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mozaweb.com/uk/mozabook>
4. Інтерактивна панель EdPro. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://edpro.com.ua/education>

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО- МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Характерною тенденцією реформування сучасної освіти в Україні є її спрямованість на підвищення якості освіти, з орієнтацією на всебічний розвиток особистості. В умовах розбудови системи освіти відповідно до Законів України «Про освіту» (2017 р.) [1], «Про вищу освіту» (2015 р) [2], відтворення й зміцнення інтелектуального потенціалу нації, виходу науки і техніки в Україні на світовий рівень. Сучасне суспільство має фундаментальну освітню потребу в формуванні особистості, здатної до саморозвитку і самовдосконалення; особистості, яка б легко адаптувалася до швидкозмінних соціальних та технологічних умов, мала високий інтелектуальний і творчий потенціал, уміла використовувати набуті знання як до розв'язання прикладних завдань, так і засвоєння нових знань. Якісна фахова освіта передбачає формування не лише вузькоспеціалізованих знань для безпосереднього виходу на ринок праці, а й дієвих довготривалих знань.

Професійна діяльність сучасного майстра виробничого навчання передбачає вміння працювати з різними матеріалами, деталями, вузлами, конструкціями, обладнанням, використовувати нормативно-технічну документацію, тобто інтегрує в собі зміст різних галузей наукового та технічного знання, носить інтегративно-цілісний характер, що, в свою чергу, визначає зміст і характер фахової підготовки. Тому перед вищою школою постає проблема підготовки фахівців, які повинні відповідати вимогам сьогодення. Як наслідок виникає потреба особливу увагу приділити вивченню документів, які визначають зміст навчання. У процесі навчання майбутнім майстрам виробничого навчання необхідно ретельно проаналізувати освітньо-кваліфікаційні характеристики, навчальний план, навчальну програму з фахової підготовки фахівців, що сприятиме опануванню ними фахово-орієнтованих навчальних дисциплін на якісно вищому рівні, надасть

цілеспрямованості у підготовці до майбутньої професійної діяльності, забезпечуватиме дієвість знань на довготривалу перспективу, а отже, професійну мобільність та конкурентоспроможність

Підготовка висококваліфікованих майстрів виробничого навчання завжди залишається найважливішим завданням вищої школи. Це пояснюється тим, що науково-технічний прогрес перетворив природничо-математичні науки в безпосередню, постійно діючу й найбільш ефективну рушійну силу, що стосується не тільки до новітніх наукомістких технологій, а й до будь-якого сучасного виробництва [3].

В освітньому процесі кожній спеціальності відповідають свої спецдисципліни. Оскільки переважна частина прикладних наук виникла і розвивається на основі використання законів фізики, то природничо-математичну складову мають практично всі дисципліни. Той факт, що прикладні науки виникають і розвиваються на основі постійного використання фізичних законів, робить загальнопрофесійні та спеціальні дисципліни також «носіями» природничо-математичних дисциплін. Отже, у процесі вивчення спецдисциплін базовими знаннями є знання природничо-математичних дисциплін.

Наприклад, незважаючи на те, в якому навчальному закладі здійснюється підготовка майстрів виробничого навчання за профілем зварювання, у змісті фахової підготовки обов'язково є навчальні дисципліни, що забезпечують знання зі спеціальності та є основою для формування практичних умінь та навичок. Вивчення спец дисциплін базується на загальнотехнічних дисциплінах, що вивчаються на першому курсі. При цьому важливе значення має засвоєння студентами фізики, математики, хімії тощо [4]. Спецдисципліни дозволяють встановити причинно-наслідкові зв'язки, що виникають між фізичними та фізико-хімічними процесами, зварюванням та зварювальним обладнанням.

Оскільки фізичні та фізико-хімічні явища розкривають природничу складову процесу зварювання, безпосередньо зварювання розкриває технологічну складову цього процесу, а зварювальне обладнання – технічну, можна стверджувати про тісний взаємозв'язок спец дисциплін та дисциплін природничо – математичного циклу. Згідно навчального плану ІІТ КІ СумДУ спеціальність «Професійна освіта. Зварювання.» така залежність показана на рис. 1.

Рис 1. Місце природничо-математичних дисциплін у підготовці майстрів виробничого навчання за профілем зварювання

Таким чином нами проаналізовані підходи до інтеграції природничо-математичних дисциплін при підготовці майстрів виробничого навчання у системі освіти. Виникає потреба подальшого дослідження теоретичних засад методики навчання майбутніх майстрів виробничого навчання на основі природничо-математичних дисциплін.

Література

1. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Педагогика и психология высшей школы : учеб. пособие / отв. ред. М. В. Буланова-Топоркова. Ростов н/Д : Феникс, 2002. 544 с.
4. Теория сварочных процессов : учеб. для вузов / В. Н. Волченко, В. М. Ямпольский, и В. А. Винокуров [и др.] ; под ред. В. В. Фролова. Москва, 1988. 559 с.

Росновський Микола Григорович,
*кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри
професійної освіти та технологій с/г виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ВИКЛАДАЧА ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ НОВИХ ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Реформування системи освіти в сучасних умовах висуває ряд суттєвих вимог до підготовки майбутніх педагогічних кадрів для системи професійно-технічної освіти з урахуванням тих вимог, які висувають сучасні економічні реалії, зокрема створення і розвиток фермерських господарств в Україні. Вкажемо лише деякі теоретичні і практичні аспекти підготовки майбутніх викладачів практичного навчання для системи професійно-технічної освіти в контексті створення і функціонування фермерських господарств в Україні.

Більше піввіку в офіційній теорії організації соціалістичного сільськогосподарства домінувала догма про всебічні переваги великих сільськогосподарських підприємств з бригадною формою організації праці. Що ж стосується дрібних форм ведення сімейного (фермерського) бізнесу, який успішно розвивався протягом усього ХХ ст. в країнах Заходу, то відносно цього стверджували, що це характерно не для нашої, соціалістичної економіки, а капіталістичної системи господарювання. Ми прийшли до висновку, що система підготовки кадрів для сільської місцевості у радянські часи була вузькопрофільною. Працю умовно поділяли на виконавчу і управлінську. Вважали, наприклад, що є тракторист, який управляє трактором, і повинен бути керівник, який буде управляти трактористом. Життя показало, що у фермерському господарстві одна особа поєднує технологічні й управлінські функції. Тому сьогодні стало очевидним, що практика поглибленого розподілу праці в сільському господарстві і відповідна їй система підготовки вузькоспеціалізованих працівників (наприклад, тракторист, водій, чого можна навчити за декілька днів) себе не виправдала. Можна припустити, що це був один з факторів відчуження сільських працівників від землі і втрата ними самостійності.

Досвід західних країн свідчить і переконує, що на землі повинен працювати, творити і створювати сільськогосподарську продукцію працівник з універсальною підготовкою, який буде уміти не тільки виконувати доручення і команди професійних управлінців, але й самостійно приймати рішення з широкого кола питань, об'єднуючи функції виконавчі й управлінські.

Розглянемо більш детально деякі аспекти підготовки майбутніх педагогів практичного навчання, на яких повинні робити акценти викладачі вишу в контексті проведення сучасних реформ на селі, зокрема при організації фермерських господарств.

У процесі навчання викладач повинен звертати увагу на те, що політичний аспект фермерства полягає насамперед у поліпшенні і стабілізації соціально-економічної і політичної обстановки в Україні, покращенні продовольчого забезпечення населення великих міст. Крім того, за висновком багатьох сучасних політиків, основою політичної незалежності української держави є надійне продовольче забезпечення населення. Тому ця проблема належить до числа найбільш пріоритетних для суверенної України як з економічної, так і з політичної точок зору.

Більшість учених і політиків вважають, що однією з причин продовольчої кризи в нашій країні була втрата в сільському господарстві господаря і власника землі. Одним із факторів цього є здійснена в 30-х роках минулого століття насильницька колективізація селян, знищення куркулів, нехтування віковими традиціями сільського способу життя, супермонополізм держави на землю і все, що на ній.

Вказують, що соціальний аспект фермерства полягає у реальному відродженні власника і господаря землі, фермерство сприяє відродженню селянських традицій, адже досвід батьків передається з покоління в покоління, молодь виховується на кращих традиціях господарювання на землі. Статус господаря і власника землі буде сприяти тому, що батьки будуть турбуватись про те, щоб діти не залишали село, у них пробуджувався інтерес до роботи на селі, щоб вони ставали справжніми господарями. Відродження селянських династій буде сприяти поліпшенню демографічної ситуації в сільській місцевості, що проявиться в омолодженні сіл, збільшенні на селі молоді не тільки з високою кваліфікацією, але й з широким світоглядом, високою культурою.

Студентам необхідно роз'яснювати, що організаційний аспект діяльності фермерських господарств повинен включати такі елементи,

як оптимальну спеціалізацію господарств, організацію й оплату праці, кадрове, наукове, матеріально-технічне, правове й інформаційне забезпечення, добре відпрацьовані партнерські зв'язки і відносини тощо.

Майбутнім робітникам сільськогосподарського виробництва необхідно також роз'яснювати, що психологічні аспекти організації фермерського господарства полягають у налаштуванні фермера на самостійне господарювання, твердості у зробленому виборі, самостійності у кожному зробленому кроці. Фермер повинен володіти такими рисами характеру, як здатність до ризику, уміння в кожній справі знайти для себе вигоду, бути передбачуваним, не боятися поступитися на одному етапі, щоб виграти на іншому.

Міжнародний аспект розвитку селянських фермерських господарств є важливим кроком до більш ефективного і швидкого шляху входження України у світові інтеграційні процеси, які будуть укріплювати довіру між народами і країнами, буде мати місце розширення міжнародних зв'язків наших селян з фермерами інших країн.

Таким чином, формування в Україні селянського (фермерського) способу життя в сільській місцевості вимагає створення практично нової для нашої країни професійної школи як для навчання фермерів, так і для підготовки інженерно-педагогічних кадрів, які будуть проводити підготовку робітничих кадрів для фермерських господарств.

Самусь Тетяна Володимирівна,
*кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Прагнення перетворити Україну у розвинуту європейську державу потребує визнання життя і здоров'я людини як найвищої людської цінності. Батьків та педагогів сьогодні надзвичайно хвилює питання, як допомогти учням бути здоровими, сильними та витривалими. Адже, на жаль, несприятливі соціально-економічні умови сучасної України, важка екологічна ситуація, інформаційне перенасичення та

інтенсифікація освітнього процесу викликають тенденції до погіршення здоров'я молоді.

Успішна реалізація здоров'язбережувальної функції освіти на уроках виробничого навчання полягає у збереженні здоров'я учнів. Кожен учень має отримати під час навчання знання, що знадобляться йому в майбутньому житті. Здійснення означеної мети можливе за умови запровадження технологій здоров'язбережувальної педагогіки. Тому кожний навчальний заклад сьогодні шукає свій шлях змін у просторі покращення якості освіти та виховання.

Більшість людей, особливо молодих, легковажно ставиться до свого здоров'я. Однією із вагомих причин такого ставлення до власного здоров'я є низька культура населення, адже збереження здоров'я - справа трудомістка, системна та наполеглива. Викладач та майстер виробничого навчання професійно-технічного навчального закладу (ПТНЗ), володіючи сучасними освітніми технологіями, при постійній взаємодії з учнями, їхніми батьками, медичним працівником та психологом повинен планувати й організовувати свою навчально-виробничу та виховну діяльність з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я всіх суб'єктів освітнього процесу [1, с. 48].

Діяльність педагогічних працівників усіх навчальних закладів, а професійно-технічних особливо, повинна спрямовуватись на збереження та підвищення рівня здоров'я учнів, формування здорового способу життя, фізичний розвиток. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити наступні завдання: розширити функціональні можливості організму й укріпити здоров'я; особливу увагу приділити розвитку рухливих якостей; сформувати культуру здорового способу життя учнів як у навчальний, так і в позаурочний час; виховувати особистісно-ціннісне ставлення до здоров'я та усвідомлену потребу у здоровому способі життя.

Поняття здоров'язбережувальних технологій занадто широке і вимагає багато часу для розуміння, тому сконцентруємося на організації робочого місця учня під час проведення уроків виробничого навчання, а також на застосуванні вправ від втоми, виконання яких створює максимальні умови для збереження здоров'я молоді.

Заняття з усіх спеціальних предметів проводяться з обов'язковим використанням комп'ютерної техніки, що вимагає дотримання вимог з охорони праці, виконання спеціальних вправ. У всіх комп'ютери-

зованих країнах визнано, що робота людини за комп'ютером – одна з найбільш напружених і утомливих. В організмі працівника відзначається велика кількість функціональних змін з боку органів зору, дихання, кістково-м'язової та нервово-психічної систем. Вітчизняні та зарубіжні дослідження стверджують, що понад 90 % працюючих за моніторами скаржаться на стомлюваність, болі в області потилиці, шиї, сльозотечу, печіння або біль в області очей.

Здоров'язбережувальні технології пропонують такі методики, застосовуючи які учні не втомлюються, а продуктивність їхньої роботи значно зростає. У майстерні в доступному для огляду місці необхідно розташувати інструкції з охорони праці та плакати з текстом правил, яких необхідно дотримуватися перед початком роботи, під час роботи з пристроями та після завершення роботи. Це постійно нагадуватиме учням про важливість їх виконання.

Правилами охорони праці зазначено, що через кожні 10 хвилин роботи за монітором необхідно зробити перерву на кілька хвилин, під час якої записати отримані результати, підготувати дані про продовження роботи або просто відпочити, виконавши певні вправи.

Оздоровчі хвилинки під час уроків виробничого навчання повинні комбінувати в собі фізичні вправи для осанки, вправи для очей, рук, шиї, ніг. Такі прийоми допомагають зняти втомленість, відновити рівновагу учнів. Вправи можна досить успішно проводити самим учням, поєднуючи їх з елементами ігор. Використання різних методів розвантаження допомагають уникнути одноманітності на уроках, монотонності, передчасної втоми учнів. Адже, як відомо, кращий вид відпочинку – зміна видів яльності. Враховуючи особливості впровадження здоров'язбережувальних технологій, для збереження здоров'я учнів та ефективної роботи на уроках виробничого навчання необхідно проводити динамічні паузи, хвилинки релаксації тощо. Можна запропонувати учням вправи, спрямовані саме на такі розвантаження організму. Наприклад, на вдиху – ноги разом, руки вгору та сильно притискаємо їх до вух, на видиху – різко опускаємо руки вниз.

Для зняття зорового навантаження під час роботи за комп'ютером рекомендуємо учням протягом усього уроку при перших симптомах втоми очей відводити погляд удалину на кілька секунд. Після кількох уроків у них формується стійка звичка, що в подальшому допоможе зберегти гостроту зору. Обов'язкові для виконання й вправи, що

призначені для профілактики порушення зору, рекомендовані при неврозах, гіпертонії, підвищеному внутрішньочерепному тиску тощо.

Дотримання правил охорони праці та санітарно-гігієнічних вимог, спрямованих на попередження травматизму та збереження здоров'я учнів, має велике значення при проведенні уроків виробничого навчання. Учні повинні знайомитися із загальними й індивідуальними правилами техніки безпеки під час роботи з комп'ютерною технікою, розуміти необхідність перерв та зміни роду занять.

Уроки виробничого навчання дають можливість переключати увагу учнів з розумової діяльності на фізичну, більш емоційну. Весь освітній процес на уроках виробничого навчання базується на здоров'язбережувальних принципах. А методи, прийоми, засоби, що застосовуються в навчанні, повинні бути обгрунтованими, перевіреними на практиці, не завдавати шкоди здоров'ю учня і майстра виробничого навчання.

Таким чином, сучасна система професійної (професійно-технічної) освіти протягом усього періоду навчання учнів повинна бути спрямована на формування в них бережливого ставлення до власного здоров'я, виховувати бажання його зміцнювати протягом усього подальшого життя. Впровадження здоров'язбережувальних технологій потребує від педагога недопускання перевантаження учнів, визначення оптимальний обсяг навчальної інформації й способи її надання; врахування інтелектуальних та фізіологічних особливостей учнів; планування видів робіт, що сприяють зниженню втоми; чергування різних видів навантаження; використання форм та методів навчання, що спрямовані на збереження, укріплення і розвиток здоров'я всіх учасників навчально-виробничого та виховного процесу.

Література

1. Самусь Т. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів. Методичні рекомендації. Глухів, 2015. 64 с.

Турияниця Зоя Василівна,
*заступник директора з НВР, викладач спецдисциплін
професійно-педагогічного коледжу
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ВИКОРИСТАННЯ КОУЧИНГУ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Одним із інноваційних підходів у формуванні та розвитку професійної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання є коучинг. Він мало досліджений і новий, зокрема, в освітньому процесі підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання. В його основу покладено формулювання і максимально швидке досягнення мети шляхом мобілізації внутрішнього потенціалу, засвоєння провідних стратегій отримання результату, розвиток і вдосконалення необхідних здібностей і навичок.

Викладач зобов'язаний знаходити, освоювати і адаптувати нові знання, щоб потім навчити цього своїх студентів – майбутніх майстрів виробничого навчання. А вони повинні активно сприймати ці знання, інакше у них не сформуються навички самоосвіти та професійного самовдосконалення, які на сьогодні є основною особистісною конкурентною перевагою. Навчальна діяльність сучасного викладача повинна бути нічим іншим, як коучингом: він повинен стати більшою мірою тренером, ніж традиційним учителем.

Коучинг як метод навчання дозволяє максимально розкрити потенціал людини, виявити її нереалізовані ресурси. Він вивчає закономірності, механізми та способи створення умов для максимального саморозкриття потенціалу особистості чи колективу разом з професійним самоувідомленням та лідерством, самовдосконаленням та саморегуляцією.

Дослівний переклад слова «коучинг» – «тренерство». Коуч – це тренер, здатний зробити з людини чемпіона, тобто мова йде про виховання переможців. Коуч допомагає студентам розвиватися, закріплювати нові навички і досягати високих результатів у своїй майбутній професії.

Коуч, який працює з одним студентом чи з групою, не дає готових порад та рекомендацій, а допомагає знайти власний спосіб розв'язання актуальних проблем

Викладач, виступаючи в ролі коучу, стимулює творчий пошук рішень і підтримує прагнення майбутніх майстрів виробничого навчання досягати мети і здійснювати зміни у своєму житті. Тобто, у процесі коучингу студенти знаходять свій, унікальний спосіб досягнення мети. А коуч створює креативну атмосферу, особливий простір пошуку альтернатив, атмосферу довіри, а для студента – відчуття уваги до його ідей і є мотивацією до діяльності. Коучинг можливий, коли особистість сама формулює і реалізує самостійні проекти, зокрема, володіє правом прийняття рішень і несе відповідальність за результат. Загальну основу коучингу можна описати, як партнерство – розкриття потенціалу – результат.

Метою коучингу у професійній підготовці майбутніх майстрів виробничого навчання є розкриття внутрішнього потенціалу особистості студентів; розвиток особистості через делегування відповідальності; досягнення високого рівня відповідальності й усвідомлення в усіх учасників коучингу.

Одним із головних завдань будь-якого навчання є не лише передавання знань, але, передусім, навчання вчитися: отримувати, знаходити, вишукувати необхідну інформацію. Саме коучинг запускає механізми самостійно отримувати знання через особистісну мотивацію студентів.

Отже, використання коучингу в освітньому процесі підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання забезпечує поступовий перехід від традиційних аудиторних занять до інноваційних форм роботи. А освітній процес, побудований на мотивуючій взаємодії, спрямований на розкриття особистісного потенціалу студента для досягнення ним значних для нього цілей в оптимальні терміни, в конкретній предметній галузі знань.

Хоруженко Тетяна Анатоліївна,
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
технологічної та професійної освіти
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні характеризується реформуванням з метою приведення всіх складників освітнього процесу у відповідність до вимог як світових стандартів, так і особистісних запитів здобувачів освіти. Так, згідно з Законом України про вищу освіту результатом навчання майбутнього майстра виробничого навчання на певному рівні вищої освіти стає компетентність, яка визначає здатність випускника успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність. Організація освітнього процесу, орієнтованого на формування компетентностей, передбачає впровадження на заняттях з фахових дисциплін методів активного навчання.

Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності – це сукупність прийомів і способів психолого-педагогічного впливу на учнів, що (порівняно з традиційними методами навчання) насамперед спрямовані на розвиток у них творчого самостійного мислення, активізацію пізнавальної діяльності, формування творчих навичок та вмінь нестандартного розв'язання певних професійних проблем і вдосконалення навичок професійного спілкування [1, с.352]. Методи активного навчання акцентують увагу викладача і студента на демократичному стилі взаємодії, передбачають таку їхню співпрацю, за якої останній перетворюється в активного учасника процесу формування власної професійної компетентності.

Основними видами навчальних занять у закладах вищої освіти є лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття та консультація. З метою активізації навчальної діяльності майбутніх майстрів виробничого навчання на лекційних заняттях, доцільно запроваджувати такі її види: проблемні, бінарні, із заздалегідь запланованими помилками, лекції-прес-конференції. Для активізації

пізнавальної діяльності студентів на практичних заняттях з фахових дисциплін рекомендуємо використовувати такі методи активного навчання: неімітаційні (дискусія, екскурсія та виїзні заняття на виробництво, відвідування навчальних занять та виховних заходів у закладах професійної освіти з подальшим аналізом та обговоренням); імітаційні неігрові (аналіз конкретних ситуацій педагогічної дійсності, розв'язування навчально-педагогічних та виробничих задач, вивчення, аналіз та обговорення шкільної та техніко-технологічної документації); імітаційні ігрові (ділові, рольові ігри, ігрове проектування).

З метою активізації навчальної діяльності студентів на лабораторних заняттях рекомендуємо запроваджувати метод проектів, адже наразі актуальною є здатність майбутніх майстрів виробничого навчання залучати учнів не лише до практичної діяльності, а й до проектної та дослідницької. Метод проектів – це система навчання, за якої студенти набувають знань та оволодівають вміннями і навичками у процесі планування і виконання завдань-проектів, які поступово ускладнюються [2, с. 8]. Проекти можуть виконуватися колективно, мікрогрупами по 2-3 студенти або індивідуально.

Отже, на нашу думку, основними шляхами активізації процесу фахової підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання є впровадження на заняттях з фахових дисциплін методів активного навчання, які передбачають створення таких дидактичних і психологічних умов, що найкраще сприяють прояву інтелектуальної, особистої та соціальної активності студентів, дозволяють розвинути їхні пізнавальні мотиви та інтереси.

Література

1. Ягупов В. В. Педагогіка: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2002. 560 с.
2. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. Умань, 2008. 216 с.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПІДРУЧНИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ СПЕЦДИСЦИПЛІН

Технологія застосування інноваційних методів навчання та виховання студентів, як правило, знаходить своє відображення в організації підготовки майбутніх агроінженерів у навчальних закладах вищої освіти [1].

Саме інноваційні процеси виступають як такий засіб, що формує якісний потенціал майбутніх агроінженерів як необхідний атрибут їх професійної компетентності в умовах інноваційності освітнього пошуку, забезпечення оновлення змісту освіти та створення і вдосконалення умов для розвитку і саморозвитку, реалізації творчих здібностей майбутніх агроінженерів.

Залежно від особливостей новації, ефективними можуть бути різні методи її реалізації. Важливо, щоб учасники інноваційного процесу мали їх у своєму арсеналі, вміли застосовувати їх залежно від ситуації. Кожен етап інноваційного процесу вимагає певної організації роботи і застосування відповідних методів. В одних випадках потрібне чітке окреслення меж ініціативи й відповідальності, в інших – творчий підхід, оперативне реагування на швидкозмінні ситуації, чіткий розподіл обов'язків та відповідальності, зрештою, необхідна гнучка організація праці задля досягнення бажаного результату.

Обґрунтування сутності інноваційного середовища породжує необхідність пошуку таких умов його організації, які будуть відповідати названим принципам і сприятимуть ефективному використанню інновацій студентами у майбутній професійній діяльності.

У контексті інноваційної стратегії освітнього процесу суттєво зростає роль викладача закладу вищої освіти, який забезпечує професійну підготовку майбутнього агроінженера як безпосереднього носія новаторських ідей. Інноваційна діяльність стає обов'язковим компонентом педагогічної системи. Соціально-психологічна та професійна готовність викладача до творчої діяльності передбачає відкритість,

багатоваріантність, гнучкість і динамізм, орієнтує на використання різноманітних форм роботи зі студентами. Викладач може виступати як автор, розробник, дослідник, користувач і пропагандист нових педагогічних технологій, теорій тощо [2].

Електронні підручники (ЕП) є складовою частиною освітнього процесу, мають навчально-методичне призначення та використовуються для забезпечення різних видів навчальної діяльності студентів за різними формами навчання (класною, аудиторною, самостійною, індивідуальною та дистанційною).

Під ЕП розуміють навчальні й довідкові матеріали (сукупність відомостей, поданих у графічній, текстовій, числовій, звуковій, відеоформі тощо) та засоби, що містять систематизовані відомості освітнього характеру, тобто цілісний, логічно завершений блок навчально-методичного призначення, представлений в електронній формі на носіях будь-якого типу або розміщений у комп'ютерних мережах (локальних, регіональних, глобальних), призначений для відтворення з використанням електронних цифрових засобів (комп'ютер, CD-DVD програвач, мобільний телефон тощо) з навчальною метою, в т.ч. його застосування як складової системи дистанційного навчання [3].

Традиційна побудова електронного підручника складається з подання навчального теоретичного матеріалу, практичних завдань та тестування.

Важливо, щоб створювані електронні підручники були структуровані належним чином, містили всі необхідні для засвоєння пропонованої теми матеріали. До електронного підручника висувається низка вимог [3]:

1. Він повинен мати чітку логічну структуру та містити базовий обсяг матеріалу, що вивчається.

2. Кожний розділ повинен представляти не тільки текст, а й містити інформацію з використанням аудіо- або відеоматеріалів.

3. Повинна бути лінійка прокрутки, що дозволяє повторити теоретичні відомості з будь-якого місця.

4. Тексти повинні супроводжуватись багаточисельними перехресними посиланнями, що дозволяють скоротити час пошуку потрібної інформації.

5. Структура системи електронного підручника повинна дозволяти пошук інформації в інших інформаційних джерелах.

6. У розділі самоконтролю і перевірки мають бути роз'яснювальні кадри та посилання, що дозволять студенту швидко ліквідувати пробіли в знаннях.

7. Корисним для студента стане термінологічний словник основних понять.

Таким чином, електронні видання освітнього напрямку – новий засіб в роботі викладача спецпредметів, що дозволяє створювати найбільш наочні і інформаційно насичені заняття. Впровадження електронних підручників дозволяє на належному методичному рівні забезпечити освітній процес і підвищити ефективність навчання.

Література

1. Пехота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О. М. Освітні технології: навч.-метод. посіб. Київ, 2001. 256 с.

2. Ващенко Л. Рівні розвитку інноваційного середовища. Директор школи. 2008. № 5. С. 3-4.

3. Юрженко В. В. Проблеми медіаосвіти в контексті підручничотворення в системі профтехосвіти. Збірник статей Методологічного семінару «Медіаосвіта в Україні: наукова рефлексія викликів, практик, перспектив». Київ, 2013. С. 574-584.

Базиль Сергій Михайлович,
аспірант кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ІНФОРМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

На сучасному етапі розвитку інформаційного простору відбуваються революційні зміни в усіх напрямках професійної та суспільної діяльності людства. Перехід від постіндустріального суспільства до інформаційного, знайшов відображення в усіх сферах життя людини, зокрема в освіті. Постало суттєве питання перед освітянами: «Яким чином підготувати педагогічні кадри які володіли б певними компе-

тентностями, зокрема інформатичною компетентністю?», як навчити майбутніх педагогів постійно самовдосконалюватися та займатися самоосвітою і встигати за тенденціями розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Перед фахівцями педагогічних закладів вищої освіти постає завдання підготувати майбутніх педагогів до подальшої професійної діяльності з урахуванням тенденцій розвитку ІКТ і реформ в освіті.

На даний час у руслі реформ в освіті з реалізацією програми «Нова українська школа» вищі навчальні заклади педагогічного напрямку теж змінюють структуру роботи в сфері підготовки професійних педагогічних кадрів. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальному процесі і професійній діяльності стає вже не просто однією з найважливіших тенденцій, але й обов'язковою умовою професійної діяльності, а у першу чергу педагога професійного навчання. Значна частина викладачів активно застосовує на заняттях електронні презентації, аудіо- та відеоматеріали, підручники в електронному вигляді, соціальні мережі, електронну пошту. Проте на сучасному етапі динамічного розвитку інформаційного середовища цього недостатньо. Постійне вдосконалення та розвиток інформаційних ресурсів, комп'ютерної техніки, мультимедійних продуктів дають ще більше можливостей мотивувати до навчання і зробити навчальний процес більш цікавим та ефективним. Таким чином, проблема підготовки інформатично грамотних педагогів професійного навчання для системи професійно-технічної та вищої освіти залишається актуальною. У ході наукового дослідження постала необхідність з'ясувати рівень інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання. Першим варіантом, як завжди спадає на думку тест у паперовій формі, але в наш час постійної динамічної зміни ІКТ — це не є актуальним. Тому для отримання результатів можна використати on-line сервіси сьогодення. За даними освітнього порталу osvita.ua викладачам запропоновано перелік on-line ресурсів, таких як:

- Google Forms – це один з найшвидших і простих способів створити своє опитування або тест: пишемо завдання, вибираємо тип відповіді (вибір з кількох варіантів, написання власного). Розроблений тест можна відправити студентам електронною поштою або вбудувати на свій сайт за допомогою спеціального коду;

- Quizlet можна створювати тести, в яких учні будуть вибирати правильні відповіді із запропонованих, зіставляти зображення та інформацію або вписувати власні варіанти. Користуватися дуже легко – в інтерфейсі можна розібратися буквально за пару хвилин, працює на Android і iOS;

- Proprofs готує тести на будь-який смак – можна запропонувати на вибір один або кілька варіантів, попросити заповнити пропущене слово або написати розгорнуту відповідь. Сервіс дозволяє вставляти в завдання текстові документи та презентації, файли PDF, а також зображення, аудіо- та відеофайли;

- Kahoot! дозволяє подавати у форматі опитувань і тестів мало не весь навчальний матеріал. Щоб налагодити зворотній зв'язок з учнями, можна обіграти нові теми у формі простих запитань і відповідей, а закріпити знання – за допомогою більш докладного тестування. Kahoot! розрахований на застосування у класі: викладач показує матеріал на головному екрані, а в цей час школярі відповідають на запитання і обговорюють інформацію, використовуючи спеціальний клієнт для комп'ютерів або браузер на смартфонах (Android, iOS, Windows Phone). Для того, щоб увійти у віртуальну класну кімнату, учні повинні ввести спеціальний код, який надішле викладач. Сервіс дозволяє дізнатися, як відповідав на запитання кожен студент, або будувати діаграми успішності всього класу. Самі ж учні можуть стежити за своїми результатами в спеціальних таблицях. Kahoot! безкоштовний і повністю доступний після реєстрації;

- ClassMarker дає можливість проводити опитування з різними форматами відповідей: крім звичних варіантів, є навіть есе. Для початку роботи викладачеві потрібно створити віртуальний клас і розіслати запрошувальні коди учням. ClassMarker зберігає результати всіх проведених тестів, ведучи статистику успішності. Якщо у викладача є власна веб-сторінка, він може вбудовувати тестові завдання на неї;

- Plickers Мобільний додаток для викладачів, що допомагає влаштовувати опитування прямо у класі. Студентам видаються спеціальні бланки з варіантами відповідей (A, B, C і D). Почувши запитання, вони піднімають потрібні картки, які вчитель сканує камерою смартфона. Plickers дозволяє аналізувати результати окремого студента або вивчати статистику всього класу. Додаток працює на Android і iOS;

- Easy Test Maker дає можливість створювати завдання, в яких потрібно вибирати правильні й помилкові твердження. Тексти можна відформатувати для зручності читання на планшеті або завантажити у форматах .pdf або .doc, щоб провести тестування у більш традиційному форматі. Сервіс вміє перемішувати питання і варіанти відповідей, щоб учням було складніше списувати. Безкоштовна версія Easy Test Maker дозволяє створити 25 тестів без можливості експорту у «паперові» формати [2].

Разом з переліком on-line ресурсів порталу osvita.ua є декілька, що не потрапили до нього, але варті уваги і можуть бути використані для опитування й тестування:

- Intester – швидко та просто дозволяє створити тест або опитувальник, вибравши потрібний варіант тесту. Виконавши тест, можна отримати підтвердження своїх знань і навичок за своєю спеціалізацією. Результат тесту надавати замовникам, розміщувати як посилання в портфолію, використовувати для власної мотивації та планування процесу навчання [3].

- Microsoft Forms – це один з елементів хмарного сервісу Office 365, швидкий і зручний для створення свого опитування або тесту: пишемо завдання, вибираємо тип відповіді, але цей сервіс не безкоштовний [1].

Після аналізу та проведених тестувань наведених вище on-line ресурсів можна зробити висновки, що для визначення рівня інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання можна обрати декілька сервісів: Google Forms, Intester, Microsoft Forms, Quizlet та Kahoot!. Проте перевагу можна віддати Google Forms, тому що, по-перше, це безкоштовний сервіс, який входить до складу сервісів Google; по-друге, зручно та швидко можна створювати тести різного типу; по-третє, тестування може бути проведено на будь-яких пристроях (смартфонах, планшетах, персональних комп'ютерах) під керівництвом операційних систем Android, iOS, Window та Linux. Завдяки перерахованим вище перевагам можна швидко провести опитування (тестування) та охопити більшу аудиторію опитуваних, ніж за допомогою традиційних паперових форм тестування.

Література

1. Наказ МОН України № 629 від 21.05.2014 р. «Про проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Хмарні сервіси в освіті» на базі загальноосвітніх навчальних закладів України. URL:

<http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/2385>. (дата звернення 11.03.2017 р.)

2.Сім платформ для створення тестів, URL: <http://osvita.ua/school/method/technol/45747/> (дата звернення 28.10.2018 р.)

3.Про проект «In Tester». URL: <https://intester.com/ua/about> (дата звернення 28.10.2018 р.).

Бикова Тетяна Борисівна,
*викладач професійно-педагогічного коледжу
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ПІДГОТОВКА МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ КОГНІТИВНОГО СУСПІЛЬСТВА

Безперервний та стрімкий розвиток суспільства видозмінює зміст поняття «знання». Інформаційне суспільство переходить на нову стадію розвитку – когнітивне суспільство або суспільство знань [3]. У зв'язку з цим формується поняття «майстерність персональних знань» – МПЗ (Personal Knowledge Mastery (PKM)) як основа професійного розвитку особистості, що доцільна для реалізації процесів пошуку, осмислення та спільного використання інформації [1]. Відповідні процеси узгоджуються з ідеями концепції знання за Р. Аккофом, яка твердить, що для аналізу процесу формування знання і його ролі у свідомості людини існує схема із 5 категорій: дані – інформація – знання – розуміння – мудрість [3]. МПЗ визначається як ключова компетентність в умовах мережевого суспільства, а її формування можливе шляхом побудови навчання за технологією змішаного навчання, яка дозволяє гнучко поєднувати переваги аудиторної та мережевої (у дистанційному курсі) навчальної діяльності.

У той же час, змішане навчання потребує від студента і викладача неабиякої активності. Воно вимагає від викладача не повідомляти «готове знання», а використовувати методи проблемного подання матеріалу; а від студентів – самостійного пошуку інформації за заданим напрямом, її осмислення, узагальнення, формулювання висновків, обговорення результатів діяльності з викладачем та однокурсниками.

Для реалізації ідеї формування у майстрів виробничого навчання швейного профілю МПЗ з метою підготовки їх до професійної діяльності в умовах когнітивного суспільства нами було розроблено дистанційні курси-ресурси на платформі Moodle (<https://dlppk.moodlecloud.com/login/index.php>): «Основи композиції одягу» (ДК «ОКО») та «Історія дизайну костюма і матеріальної культури» (ДК «ІДК і МК»).

Дистанційні курси містять рекомендовані інформаційні джерела (презентації, інфографіку, відеоуроки, електронні підручники, посилання на корисні веб-джерела); систему завдань, побудовану у відповідності до таксономії Блума для кожної теми (модулі «Завдання»); засоби для організації взаємодопомоги, презентації та обговорення результатів навчальної діяльності студентів, їх оцінювання та рефлексії (форуми, семінари, тести, модулі «Зворотній зв'язок»). Дистанційні курси дозволяють поєднувати способи автоматичного та ручного оцінювання студентів. Результати оцінювання відображаються у блоці «Журнал оцінок». Організація діяльності студентів реалізується шляхом поєднання аудиторних занять та дистанційної самостійної роботи студентів із забезпеченням педагогічної підтримки. Відповідно до цього у процесі реалізації змішаного навчання використовуються педагогічні техніки: групове навчання, перевернутий клас, мікронавчання, метод запитання та відповідей, ситуативні вправи, гейміфікація тощо та засоби інформаційно-комунікаційних технологій: соціальні сервіси, засоби он-лайн та оф-лайн спілкування, засоби створення різноманітної електронної наочності, засоби діагностики та оцінювання, системи управління навчальним контентом [2].

ДК «ОКО» пройшов апробацію шляхом використання його у процесі викладання навчальної дисципліни «Основи композиції одягу» в Професійно-педагогічному коледжі Глухівського НПУ ім. О. Довженка, а ДК «ІДК і МК» підготовлено до впровадження у навчальний процес у поточному навчальному році.

Література

1. Гарольд Ярче. The Seek > Sense > Share Framework. URL: <https://jarche.com/2014/02/the-see-sense-share-framework> (дата звернення: 09.10.2018).

2. Іващенко М. В., Бикова Т. Б. Особливості використання елементів змішаного навчання в процесі викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти. *Фізико-математична освіта*, Суми, 2018, 1 (15). С.221–226

3. Ольшанська О.В. Методологічні засади формування когнітивної економіки. Формування ринкових відносин в Україні: електрон. наук. фахове вид. 2015. №1 (164). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/43282949.pdf> (дата звернення: 09.10.2018).

Богуца Юлія Михайлівна,

*викладач психології професійно-педагогічного
коледжу Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ТВОРЧЕ МИСЛЕННЯ ЯК КОМПОНЕНТ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня діяльності на рефлексивній основі.

Важливою професійною рисою особистості педагога є його методична вправність, під якою слід розуміти постійний творчий пошук, неперервне вдосконалення своїх знань і майстерності. Творчий викладач повинен здійснювати самоаналіз своїх занять і заходів за день, тиждень, семестр та навчальний рік, що дає змогу виявити недоліки роботи.

Сучасний педагог знаходиться у постійному пошуку, вдосконалює свою діяльність. Творчість має бути рисою кожного викладача, бо педагогічна праця творча за своєю суттю. Вона повинна поєднувати в собі науковий підхід зі справжнім мистецтвом.

Безперечно, основою творчості педагога є психолого-педагогічне мислення, яке передбачає нестандартний, пошуковий та інноваційний підходи до організації й проведення педагогічного процесу, постійне його вдосконалення, всебічний аналіз навчально-виховних заходів з точки зору сучасних наукових досягнень, безперервне збагачення свого психолого-педагогічного досвіду, уміння бачити та знаходити щось

нове, оригінальне в кожному педагогічному явищі. Сучасне психолого-педагогічне мислення – це сміливе створення власних ефективних методик, які найбільш повно відповідають індивідуально-психічним особливостям і впливають із сучасних педагогічних концепцій.

Основними характеристиками такого мислення є ясність, чіткість, логічність, системність, послідовність, самостійність, гнучкість, сміливість, оригінальність.

Провідні властивості творчого мислення забезпечують:

- постійний і системний пошук актуальних навчально-виховних проблем, які потребують розв'язання;

- виявлення оригінальних і нестандартних прийомів і способів вирішення навчально-виховних проблем, труднощів, завдань;

- послідовне, систематичне і безперервне вдосконалення стилю, методів і форм власної виховної діяльності;

- творче прагнення до інноваційного здійснення навчально-виховних заходів та широке залучення інших педагогів і вихованців до їхнього обґрунтування;

- відкритість для нового і нестандартного, вміння знаходити в них суттєве і перспективне;

- послідовну і рішучу відмову від стереотипного стилю мислення, розв'язання завдань і здійснення навчально-виховних заходів;

- здатність сміливо відмовитися від окремих елементів рутинного стилю діяльності та знаходити оптимальні шляхи подальшої діяльності;

- оптимістичне прогнозування майбутніх виховних дій і передбачення їх результатів тощо.

Особистісні якості педагога будуть гармонійно розвиватися і вдосконалюватися тільки за наявності внутрішнього інтересу, потягу, бажання для педагогічної діяльності, безупинного і невтомного прагнення досягти в ній значних успіхів і отримувати душевне задоволення.

Також педагогічну майстерність можна розглядати як повне виявлення викладачем у педагогічній діяльності свого «Я».

Майстерність педагога можна розглядати як найвищий рівень педагогічної діяльності, як вияв творчої активності особистості педагога. Педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі.

Бойко Михайло Миколайович,
магістрант Глухівського НПУ ім. О. Довженка

Науковий керівник: Самусь Тетяна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

У сучасних соціально-економічних умовах держава потребує цілісної системи неперервної професійної освіти, що відповідає національним інтересам і світовим тенденціям розвитку економіки, забезпечує підготовку кваліфікованих робітничих кадрів і молодших спеціалістів, спроможних навчатися впродовж життя, підвищувати рівень своєї кваліфікації, здобувати при необхідності іншу професію.

В умовах ринкової економіки, інформаційно-технологічного розвитку значно розширюються функції профтехосвіти, відбувається її трансформація в професійну освіту, що відповідає світовим тенденціям неперервної професійної освіти – освіти впродовж життя. Стратегія розвитку цієї галузі визначається пріоритетними напрямками соціально-економічного поступу України, утвердженням національної системи освіти як головного чинника економічного й духовного розвитку українського народу; необхідністю адаптації до демократичних і ринкових перетворень у суспільстві, що зумовлено входженням у європейський і світовий освітній та інформаційний простір.

У зв'язку з цим набувають особливого значення такі напрями розвитку цієї освітянської галузі: інтелектуалізація професійної освіти, врахування науково-технічних досягнень, упровадження новітніх технологій; формування ринку освітніх послуг; модернізація інформаційного, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення її функціонування; особистісно орієнтований підхід у професійному навчанні й вихованні; розвиток соціального партнерства; міжнародне співробітництво.

Успіх виробничого навчання значною мірою залежить не тільки від правильного визначення його мети і змісту, а й від засобів досягнення цієї мети, тобто від методів навчання, які використовуються майстрами у різних навчально-виробничих умовах: у майстернях і лабораторіях

навчальних закладів, на підприємствах. Добір методів залежить не тільки від мети і змісту навчання, а й від численних інших причин, зокрема від специфічних особливостей професії, рівня попередньої професійної підготовки і віку учнів, умов навчально-виробничого процесу. Крім того, добір методів визначається кваліфікацією і досвідом майстра виробничого навчання. Лише в тому випадку, коли майстер уміло володіє системою сучасних методів навчання, оптимальними прийомами їх застосування, можна досягти успіху [1].

Ширше тлумачення поняття істотно залежить від точки зору конкретного педагога-дослідника. Ми дотримуємося такої точки зору на суть цього поняття: методами виробничого навчання називаються основні способи спільної діяльності майстра та учнів профтехучилища, завдяки яким учні оволодівають знаннями, уміннями і навичками, професійною майстерністю, розвивають творчі здібності, розумові й фізичні сили.

У наведеному визначенні дуже важливим є посилання на спільну діяльність майстра й учнів. Це означає, що учень розглядається не тільки як об'єкт навчання, а й як його суб'єкт. Іншими словами, позитивних результатів буде досягнуто лише тоді, коли зусилля майстра на уроці підкріплюються самостійними зусиллями учнів у засвоєнні змісту навчання.

Перейдемо до класифікації методів навчання. Існують різні підходи до здійснення цієї класифікації залежно від вибору основи. Значимо з огляду на це, що існує певна відмінність між методами теоретичного і виробничого навчання. Якщо на уроках з предметів профтехциклу викладач повідомляє нову навчальну і технічну інформацію, як правило, всім учням одночасно, то в умовах виробничого навчання досить часто проводяться заняття з підгрупами учнів і навіть індивідуально (наприклад, при навчанні водіння транспортних засобів, на робочих місцях з використанням зварювальних апаратів тощо) [2].

У теорії і практиці виробничого навчання найпоширенішою є класифікація методів за ознакою джерела інформації: словесні, наочні і практичні методи. До словесних методів у цьому разі належать розповідь, пояснення, бесіда, значною мірою інструктаж тощо. До наочних методів відносять демонстрацію природних об'єктів і наочного приладдя, показ операцій і процесів майстром, спостереження учнів.

Інша група - практичні методи, до яких відносять вправи, розв'язання виробничо-технічних завдань, лабораторно-практичні роботи.

Отже, можемо зробити висновок, що успіх виробничого навчання залежить не тільки від правильного визначення його мети і змісту, а й від засобів досягнення цієї мети, тобто від методів навчання, які використовуються майстрами у різних навчально-виробничих умовах, у майстернях і лабораторіях навчальних закладів, на підприємствах.

Література

1. Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.01.2018).

2. Збірник наукових праць. Київ, 2015. URL: <https://ivet-ua.science/publications/journals/239-profesiina-osvita-problemy-i-perspektyvu> (дата звернення 17.01.2018).

3. Давигора Тетяна Анатоліївна «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі управління», 2015. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/education/48639/ (дата звернення 23.01.2018).

Бокатова Олена Володимирівна,

викладач спеціальних дисциплін Державного професійно-технічного навчального закладу «Конопотське професійно-технічне училище»

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ПТНЗ

Інноваційна діяльність педагогів стає на сьогоднішній день основним напрямом реалізації модернізаційних реформ в освіті та одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому. Вимоги, висунуті до викладачів відповідно до стандартів профтехосвіти, містять інноваційні компоненти на основі компетентісно-орієнтовного підходу.

Викладач має оволодіти всіма складовими професійної компетентності, зокрема, когнітивно-технологічною, методичною, комунікативно-ситуаційною, аутопсихологічною, кооперативною, валеологічною, загальнокультурною тощо, а також способами мотивації діяльності,

навичками формування необхідних компетентностей для здійснення професійного самовдосконалення.

З метою оволодіння вищезазначеними складовими професійної компетентності та удосконалення освітнього процесу педагогічний колектив нашого навчального закладу працює над вирішенням проблемного питання «Підвищення професійної майстерності педагога – запорука компетентного випускника».

Компетентність учня – це ступінь його кваліфікації, яка дозволяє успішно вирішувати навчальні задачі, що стоять перед ним [1]. Навчити, виховати компетентного творчого учня може лише компетентний і творчий викладач. Наша робота супроводжується постійним спонуканням до творчості, жоден викладач не застосовує репродуктивні загальновідомі форми і методи без своєї родзинки, свого наголосу.

Умовами підвищення професійної компетентності для педагога є:

- методична підтримка викладача;
- довіра, можливість проявити свою ініціативу, творчість;
- любов до дітей, до своєї професії;
- потреба в самовдосконаленні, зокрема самореалізації, самоствердженні.

Самоосвіта приносить великі дивіденди у вигляді підвищення професійного рівня викладача, тим самим сприяє росту позитивного іміджу училища в цілому.

Професійне навчання є цілеспрямованим процесом спільної творчої діяльності педагогів і учнів, спрямованим на формування в останніх трудових навичок і професійної компетентності [2].

Професійне навчання в класичному розумінні включає спеціальну та загально-технічну підготовку, виробниче навчання і практику. У традиційному навчанні головним керуючим критерієм є час, частина навчальної інформації як основа для формування знань та професійної компетентності втрачається і не сприймається учнями, а відповідно рівень якості підготовки знижується. У модульному навчальному процесі діє інший механізм передачі та сприйняття інформації, його увага концентрується на послідовних частках навчальної інформації, опрацювання яких крок за кроком рухають учня до поставленої мети. Мотивація учня за рахунок індивідуальності, багатоступеневого тестування й інших внутрішніх факторів модульної технології значно вища, ніж у традиційному професійному навчанні.

Впровадження нових методів та прийомів навчання, створення нових форм організації навчально-виробничого процесу, використання принципово нових засобів навчання відкривають можливості для впровадження навчально-технічного прогресу в педагогічні та виробничі технології навчання [1].

Під час інтерактивного навчання учень стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій. Педагог повинен створювати найкращі умови для сприйняття учнями навчального матеріалу. Стимулюючими чинниками успішного навчання для учнів професійно-технічних училищ є:

- кількість робочих місць на престижних підприємствах;
- заробітна плата;
- умови праці;
- перспективи кар'єрного зростання.

За допомогою загально-технічної та спеціальної підготовки формується важлива складова професійної компетентності – загальна система технологічних знань, що мають відношення до обраної професії. Важливим чинником є загальна інформація з охорони праці.

Учні вивчають специфічні виробничі процеси та пов'язаний з ними комплекс супутньої інформації. У змісті технічних дисциплін обґрунтовуються основи застосування сучасної техніки і обладнання та наукову організацію праці, вивчаються матеріали та їх властивості, методи їх підготовки та застосування у виробничих процесах.

Як показує досвід, вважаю за доцільне після засвоєння певного модуля для перевірки рівня знань учнів запропонувати їм на уроках виконати тестові завдання, особливістю яких є різнорівневі питання (4 рівні). Це дає змогу учневі визначити особистий рівень засвоєння навчального матеріалу та при виявленні невисоких результатів, повернутись до вивчення навчального модуля за індивідуальною формою роботи.

Проведення інтегрованих уроків у ПТНЗ дає можливість поглибити міжпредметні зв'язки, адже під час проведення таких уроків вивчення теми відбувається у міжпредметному контексті. Залучення учнів до підготовки елементів таких уроків розвиває їхню самостійність, відповідальність, робить урок рольовим. Зазвичай з колегами проводимо інтегровані уроки з метою комплексного подання навчального матеріалу з виробничого навчання та устаткування; спецтехнологій та

матеріалознавства; про допуски і технічні вимірювання та технічного креслення; з виробничого навчання й охорони праці.

Проведення професійних квестів у вигляді гри, в якій поєднуються здобуті знання на уроках теоретичного і виробничого навчання, підсилює індивідуальне сприйняття кожного учня, скеровує динаміку роботи групи та контролює якість професійної підготовки.

При проведенні традиційних уроків застосовуємо елементи інтерактивного навчання, такі як «мозковий штурм», «відкритий мікрофон», «соняшник». З власного досвіду, саме вони є найбільш ефективними. Наприклад, при застосуванні на уроках елемента «Соняшник», де кожному учневі видаються короткострокові і довгострокові завдання, які вони зобов'язані виконати, спостерігаю особистісне зростання учня. Адже самостійна робота учнів не є просто важливою формою навчального процесу, а має стати його основою.

Відеоролики, відеоуроки, які монтуються самим викладачем, дають можливість учневі, який з будь-яких причин був відсутній на уроках, за короткий проміжок часу опанувати пропущений матеріал, сконцентрувати увагу на важливих моментах, сприяє набуттю необхідного рівня професійної компетентності на даному етапі навчання. Такий підхід повністю усуває стресові ситуації під час освітнього процесу.

Сьогодні для підготовки конкурентоспроможного робітника освітньому процесу має бути надана якнайбільша гнучкість, демократичність, індивідуальність і доступність для досягнення найвищого рівня якості навчання, що в свою чергу дасть можливість майбутньому випускникові професійно-технічного навчального закладу стати компетентним робітником, завжди відкритим до здобуття нових навичок, налаштованим швидко сприймати, аналізувати й опрацьовувати нову інформацію, підвищувати власну кваліфікацію, тобто бути готовим до навчання впродовж життя.

Література

1. Інноваційні технології навчання у професійно-технічній освіті. Матеріали науково-практичної конференції, м. Суми, 2014 .

2. Радкевич В.О. Професійне навчання кваліфікованих робітників в умовах високотехнологічного виробництва: теорія і практика. Київ, 2014.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

В Україні зараз намагаються відшукати соціальну, економічну й науково-технологічну платформу виживання, розробити нову модель підготовки молоді до життя. Основою цієї моделі є професійна освіта, яка дає можливість бути готовими до викликів цивілізації і потреби людини знайти своє місце в соціумі та самореалізуватись відповідно досучасних вимог [2, 9-10].

Велике значення в підготовці всебічно розвиненої особистості мають інноваційні педагогічні технології як принцип педагогіки, що забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку. Інноваційні педагогічні технології є однією з домінуючих тенденцій розвитку освіти [1].

Метою застосування інноваційних технологій у підготовці майстра виробничого навчання є розвиток творчих здібностей, формування професійних компетентностей шляхом організації комфортних умов навчання, у яких студенти обговорюють вирішення різних професійних проблем, аргументують свої власні погляди. Під час інноваційних занять відбувається партнерство студентів і викладача.

Проблему особистості компетентного та здатного до саморозвитку педагога відображено в наукових доробках Л. Даниленка, І. Дичківської, В. Кременя, В. Загвязінського, М. Кларіна, М. Поташника, А. Пригожина, В. Сластьоніна, А. Хуторської та ін.). Здійснивши аналіз праць видатних педагогів-дослідників, можна зробити висновок, що інноваційний розвиток освіти є удосконаленням її національної складової.

Інноваційні технології – це організація діяльності і мислення, що моделюється педагогом за формою і методами навчання з використанням новизни (диференційоване навчання, ігрові технології, проблемне навчання, інформаційні технології тощо).

Під час організації занять за інноваційними технологіями відбувається зміна моделі поведінки студентів, виникає ситуація успіху, що зумовлює позитивне ставлення до навчання та створює умови для всебічного розкриття майбутнього майстра виробничого навчання як особистості. Студенти більше працюють самостійно з джерелами інформації, вчать аналізувати, відстоювати свої власні ідеї. Майбутній майстер виробничого навчання повинен уміти вирішувати педагогічні задачі та постійно дбати про своє педагогічне зростання, щоб бути конкурентоспроможним на ринку праці.

Використання освітніх інновацій спонукає до творчого пошуку оригінальних і нестандартних рішень різних фахових проблем (новітні навчальні технології, оригінальні ідеї, інтерактивні форми і методи навчання, нестандартні підходи в управлінні) [3].

Підсумовуючи, зазначимо, що за умови впровадження інноваційної освітньої діяльності спостерігається підвищення рівня знань студентів, зростання їхньої педагогічної майстерності.

Література

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. Ктів, 2004. 352 с.
2. Лемківський К. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості. Вища школа. 2010. № 1. С. 5–14.
3. Developing a Bartlett Strategy for Innovative Learning. – [Електронний ресурс]. Режим доступу : [http:// www.ucl.ac.uk](http://www.ucl.ac.uk)

Гончаров Олександр Михайлович,
*майстер виробничого навчання Зноб-Новгородського
професійного аграрного ліцею*

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сучасний стан соціально-економічного розвитку суспільства, нові вимоги роботодавців до рівня професіоналізму фахівця посилюють значущість практичної складової змісту їхньої професійної підготовки в умовах реального виробництва.

Концептуальними засадами змісту та організації виробничої практики студентів Зноб-Новгородського професійного аграрного ліцею є положення Законів України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», а також «Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні», «Положення про організацію навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах», «Положення про надання робочих місць для проходження учнями, слухачами ПТНЗ виробничого навчання та виробничої практики».

Кожна професія в ліцеї має свої характерні ознаки, що значною мірою зумовлює специфіку побудови навчального процесу й зокрема, виробничої практики, яка є найважливішою складовою виробничого навчання в цілому. Дослідження різних аспектів її організації з урахуванням потреб ринку праці є об'єктивною необхідністю.

Актуальність розв'язання завдань, спрямованих на підготовку висококваліфікованих працівників потребує наукового обґрунтування організації виробничої практики студентів професійного аграрного ліцею з урахуванням динамічних умов розвитку ринку праці, національних традицій та культури обслуговування громадян України та інших держав.

Навчально-виробничий процес у професійно-технічному навчальному закладі ґрунтується на принципах педагогіки, демократизму, незалежності від політичних, громадських, релігійних об'єднань, спільної діяльності педагогічних працівників та учнів, батьків, колективів підприємств і включає природно-математичну, гуманітарну, загально-технічну, професійно-технічну підготовку, фізичне виховання, позаурочну роботу з учнями.

Проблема організації виробничої практики студентів дає змогу теоретично обґрунтувати необхідність цілісної організації практичної підготовки майбутніх фахівців в умовах реального виробництва, поєднавши виробниче навчання учнів у лабораторіях, виробниче навчання на підприємствах, технологічну та переддипломну практику на виробництві.

У процесі дослідження виявлено особливості організації виробничої практики в умовах реального виробництва, зокрема: оновлення структури та змісту програми виробничої практики з урахуванням динаміки сфери послуг; наступність у практичній підготовці кваліфі-

кованих робітників і молодших спеціалістів; організація практичного навчання в умовах реального виробництва з урахуванням галузевих та регіональних особливостей з урахуванням динаміки змін на ринку праці; методичну підготовку викладачів спеціальних дисциплін і майстрів виробничого навчання, розширення взаємодії інженерно-педагогічного колективу і соціальних партнерів.

У результаті проведеної роботи встановлено основні напрямки взаємодії інженерно-педагогічного колективу і соціальних партнерів організації виробничої практики студентів, а саме: визначення цілей та завдань організації виробничої практики, вибір та структурування змісту навчального матеріалу з урахуванням регіональних та галузевих особливостей підготовки фахівців високої кваліфікації; підготовка робочих місць для виконання виробничих завдань учнями на сучасному технологічному обладнанні; реалізація єдності педагогічних вимог у навчанні та вихованні під час виробничої практики в умовах реального виробництва; визначення критеріїв оцінювання якості виконаних виробничих завдань різних рівнів складності; створення умов для стажування майстрів виробничого навчання і викладачів спеціальних дисциплін на найкращих підприємствах галузі.

Література

1. Залуцький О. Гуманістичні засади в сучасному освітньо-виховному процесі. Київ 2008. С. 69-70.
2. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка. Київ, 2003. 418 с.
3. Наказ МОН № 181 від 18.05.98 року Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах.
4. Ніколаєнко С. М. Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства. Київ, 2005. 319 с.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Сучасна вища освіта вбачає головним своїм завданням «озброєння» майбутніх фахівців методологією творчого перетворення світу. Процес творчості охоплює насамперед відкриття нового: нових об'єктів, знань, проблем і методів розв'язання цих проблем. У зв'язку з цим проблемне навчання у процесі підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання є актуальним, оскільки формує вміння розв'язувати нестандартні науково-навчальні завдання нестандартними методами.

Проблемна ситуація в навчанні — це пізнавальна трудність, для подолання якої студенти мають здобути нові знання або докласти інтелектуальних зусиль. Проблемна ситуація, що усвідомлюється та приймається студентами до розв'язання, перетворюється у проблему. Проблема, в якій зазначено параметри та умови розв'язання, переходить у проблемну задачу чи проблемне завдання.

Особливістю проблемного навчання є те, що воно змінює мотивацію пізнавальної діяльності. Інтерес до навчання виникає у зв'язку з проблемою і розгортається у процесі розумової праці, пов'язаної з пошуками та знаходженням рішення проблемного завдання або сукупності завдань. Пізнавальна мотивація спонукає людину розвивати свої схильності та можливості.

Під час створення проблемних ситуацій на заняттях з правил дорожнього руху слід дотримуватися певних правил. Викладач дає студентам практичне чи теоретичне завдання, під час виконання якого вони мають здобути нові знання чи способи дій за темою. Це завдання:

- базується на знаннях, що вже мають студенти;
- мають містити невідому загальну закономірність чи спосіб дії, без з'ясування якої (якого) завдання виконати неможливо;
- виконання завдання має викликати в студентів потребу в здобутті нових знань, тобто у них повинен з'явитися інтерес як мотив їхніх дій.

Проблемне завдання, що ставиться перед студентами, має відповідати їхнім інтелектуальним можливостям: бути досить складним, але водночас можливим для розв'язання завдяки тим навичкам мислення, які сформовано у студентів, володінню ними узагальненим способом дій та достатнім рівнем знань.

Пропонуючи проблемне завдання, викладач повинен урахувати реальний рівень знань студентів. Як проблемні завдання можна застосовувати навчальні завдання, питання, практичні завдання, які ставлять студентів у проблемні ситуації.

Процес пояснення матеріалу на заняттях з правил дорожнього руху, що становить зміст проблемного завдання, також вимагає дотримання певних умов:

1. Навчальний матеріал пояснюють після запитань студентів, що виникли у них при вирішенні проблемної ситуації. У такий спосіб досягають задоволення потреби в нових знаннях, пізнавального інтересу. Під поясненням навчального матеріалу розуміють різноманітні методи та засоби подання інформації.

2. Під час викладу навчального матеріалу необхідно враховувати рівень знань студентів, підтверджувати правильне рішення або у разі необхідності продемонструвати нову закономірність та спосіб дії, якщо студенти не впоралися з розв'язанням проблемної ситуації.

Якщо проблемне завдання занадто складне для певної групи студентів, його можна розділити на низку часткових проблемних завдань так, щоб їх розв'язання стало доступним для студентів.

Отже, використання проблемних ситуацій на заняттях з правил дорожнього руху у процесі підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання забезпечує якість їхньої підготовки.

*Дехтярьова Світлана Василівна,
викладач фахових дисциплін професійно-педагогічного
коледжу Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ЗАНЯТЬ У ПІДГОТОВКУ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Під інтеграцією розуміють об'єднання, глибоке взаємопроникнення, злиття в одному навчальному матеріалі узагальнених знань з різних навчальних предметів, що дає можливість досягнути цілісності знань.

У своєму дослідженні будемо дотримуватись думки, що інтеграція – це процес об'єднання в ціле диференційованих раніше елементів [1].

Інтегроване заняття – це заняття, яке проводиться з метою розкриття загальних закономірностей, законів, ідей, теорій, відображених у різних науках і відповідних їм навчальних предметах. Інтеграція (від лат. *integer* – повний, цілий) – це об'єднання в ціле раніше ізольованих частин.

Метою інтегрованих занять ставимо об'єднати споріднені блоки знань із різних навчальних предметів навколо однієї теми з метою теоретичного та практичного удосконалення знань і вмінь студентів [2].

Інтегроване заняття може будуватись у межах однієї навчальної дисципліни (внутрішньопредметна інтеграція) або з інтегрованого змісту кількох навчальних дисциплін (міжпредметна інтеграція), або на змістовій основі інтегрованого курсу. Найчастіше ми поєднуємо такі дисципліни: конструювання і моделювання швейних виробів та виробниче навчання. Наприклад, перед тим, як розпочати шити виріб, треба побудувати його, зробити викрійку; спецмалювання і технологію швейного виробництва: перед тим, як виконувати певний швейний вузол, треба правильно зобразити шов, драпіровку та ін.; технологію швейного виробництва і виробниче навчання: під час пошиття швейного виробу студенти послідовно виконують швейні вузли.

Важливою умовою ефективного використання інтегрованих засобів навчання є з'ясування істотних відмінностей між заняттями з використанням міжпредметних зв'язків, заняттями інтегрованого змісту та інтегрованих курсів. Міжпредметні зв'язки передбачають включення в заняття завдань і питань з інших предметів. Ці завдання мають додаткове значення. Це окремі короткочасні елементи заняття, що сприяють більш глибокому сприйняттю й осмисленню матеріалу, що вивчається. Інтегроване заняття поєднує в собі блок знань з предметів, що інтегруються, навколо однієї теми. Особливий напрям становлять інтегровані курси.

Більш поширеною формою інтеграції є бінарні уроки. Бінарним називають нестандартний урок, на якому матеріал даної теми з різних предметів подається блоками у тісній співпраці викладачів-предметників, кожен з яких проводить етап (блок) заняття стосовно тієї дисципліни, яку викладає.

Отже, проведення інтегрованих занять забезпечує формування у студентів цілісної системи уявлень про зміст своєї професії, сприяє поглибленню та розширенню знань із суміжних дисциплін, діапазону їх практичного застосування. Доцільність інтегрованих уроків зумовлена завданнями інтеграції знань, умінь і навичок студентів з основних спецдисциплін.

Література

1. Андрусенко А. Педагогічна суть сучасного уроку [Текст] Завуч. 2006. №13.

2. Козловська І. Теоретичні та методичні основи викладання загальнотехнічних і спеціальних дисциплін: інтегративний підхід І. Козловська, К. Ленік, Я. Собко, А. Литвин, та ін. Львів: Євросвіт, 2003. 248 с.

3. Панченко С. Нестандартні форми уроків [Текст] Відкритий урок. 2006. № 23-24. С. 12-14.

Жевльєв Микола Миколайович,
магістрант Глухівського НПУ ім. О. Довженка,

Хоменко Олександр Григорович,
*кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри
професійної освіти та комп'ютерних технологій
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ

Реалізація соціального замовлення суспільства на підготовку висококваліфікованих інженер-педагогів, вимагає таких методологічних підходів, які забезпечили б їхню цілісну професійну підготовку, розробку особистісно-орієнтованих програм.

Наукові засади організації вищої та інженерно-педагогічної освіти в Україні розробили вчені Н. Дем'яненко, В. Луговий, Е. Лузік, В. Майборода, О. В. Сухомлинська та ін. Різні аспекти проблеми пошуку й обґрунтування стратегії взаємодії учасників освітнього процесу вивчали М. Алексеєв, О. Асмолов, Г. Балл, В. Беспалько, С. Братченко, О. Газман, В. Давидов, А. Капська, Н. Нікандров, Ю. Правдін та ін.

Методичні основи формування професійної педагогічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів розроблені Н. Брюхановою, Н. Грохольською, Е. Зеєром, М. Лазарєвим, П. Лузаном, Л. Тархан, Л. Штефан та ін. Ці науковці наголошують на необхідності вирішення проблем, що існують в інженерно-педагогічній освіті.

Широке впровадження в промисловість наукомістких технологій, специфіка розв'язуваних в них інженерних задач, які перебувають на стику декількох технічних наук, привели до трансформації багатьох інженерних спеціальностей. Для успішного виконання своїх функцій сучасний інженер-педагог повинен володіти комплексом певних якостей особистості, забезпечуючи плідну роботу в команді різнопрофільних фахівців [1, 121].

Аналіз сучасних програм реалізації науково-технічних пріоритетів, орієнтованих на розвиток наукомістких і високотехнологічних галузей, базових галузей промисловості, вказує на необхідність широкомасштабної інноваційної, наукової та дослідно-експериментальної роботи, яка вимагає відповідного кадрового забезпечення. Домінантними вимогами до фахівців стають здібності і схильності до науково-дослідної та інженерно-інноваційної роботи, високий рівень фундаментальної підготовки, розвиток професійно-творчих якостей [2, 36].

Особлива роль інженерної професії в епоху технологічного та інформаційного розвитку, в епоху так званої проектної культури добре відома, проте не в повній мірі сформульовано конкретні вимоги до сучасної інженерно-педагогічної освіти. Ці вимоги визначаються системним характером інженерної діяльності та багатомірністю критеріїв її оцінки: функціональних і ергономічних, етичних і естетичних, економічних і екологічних.

Експертами ЮНЕСКО розроблено вимоги до інженера ХХІ століття, до яких входять: висока професійна компетентність; прагнення до постійного особистого і професійного вдосконалення і розвитку свого інтелектуального потенціалу; володіння методами моделювання, прогнозування та проектування, а також методами досліджень і випробувань, необхідних для створення нових інтелектуальних і матеріальних цінностей та ін.

Таким чином, інженерна діяльність полягає у вирішенні виробничих завдань і складається з дій і взаємодій спеціалістів. Специфіка інженерної діяльності полягає в тому, що, з одного боку, вона є пред-

метно практичною, а з іншого - вона носить соціальний характер. Ефективність і результативність цієї діяльності залежить від ступеня сформованості професійної компетентності.

У нашому дослідженні ми йшли від розуміння професійної компетентності як інтегративної (системної) властивості особистості інженера-педагога яка характеризує його глибоку обізнаність у психолого-педагогічній та предметній областях знань, професійні вміння і навички, особистісний досвід фахівця, націленого на перспективність (прогностичність) у роботі, відкритого до динамічного збагачення, впевненого в собі і здатного досягати значущих результатів і якості в професійній діяльності [3, 87].

Найважливішими в змісті інженерної освіти повинні стати компоненти, які забезпечили б формування:

- інтеграційних здібностей інженерів, у яких професійна готовність підкріплюється умінням швидко реагувати на потреби суспільства і розумінням крихкості навколишнього середовища;
- аналітичних здібностей, які передбачають критичне мислення з акцентом на виявлення проблем через моделювання, імітацію, оптимізацію;
- здібностей здійснювати нововведення, включаючи їх проектування і виробництво;
- здатності самоосвіти, поповнення своїх знань протягом усього трудового життя й адаптації до швидких технологічних змін на світовому ринку.

Необхідно, щоб освіта була наближена безпосередньо до науково-технічної діяльності майбутніх фахівців, інтегрована з наукою, технікою і виробництвом, а майбутні інженери-педагоги були б готові оволодівати складними способами професійної діяльності .

Випускникам інженерно-педагогічних ЗВО в своїй майбутній професійній діяльності доведеться керувати науковими, конструкторськими, технологічними колективами або працювати в таких колективах. Це вимагає від них освоєння знань і досвіду спеціальних областей соціальної психології. Формування соціально-психологічної компетентності повинно стати обов'язковим компонентом вищої освіти. В сучасних умовах на перший план виходить також і проблема професійної мобільності. Тому випускник інженерно-педагогічного вузу – це фахівець який має серйозні комунікативні навички, знання іноземної мови [1, 185].

Отже, головна особливість професійної діяльності інженера-педагога в порівнянні з педагогами вищої школи полягає в тому, що вона максимально наближена до умов реального виробництва; педагогічне спілкування має більш конкретно-практичний, фаховий характер, відрізняється безпосередньою професійною спрямованістю, предметністю, зацікавленістю тощо. У таких умовах стає очевидним суспільний запит на професіоналізм майбутнього інженера-педагога, його готовність застосовувати суб'єкту взаємодією в освітньому процесі, здатного працювати в умовах реформ на майбутнє України.

Література

1. Суходольский Г. В. Инженерно-психологический анализ и синтез профессиональной деятельности: дис. д-ра пед. наук Львів, 1982. 407 с.
2. Стрюковский В. И. История и логика развития научно-технической деятельности. Москва, 1985. 182с.
3. Кузьмина Н. В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. Москва, 1990. 187с.

Ігнатенко Ксенія Володимирівна,

*аспірантка кафедри технологічної і професійної освіти
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

Науковий керівник: Курок Віра Панасівна,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського НПУ ім. О. Довженка

КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЯ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

На виробництві за умов сьогодення все більш необхідними для фахівців стають активність, ініціативність, самостійність, висока відповідальність на основі фундаментальних знань, які забезпечують мобільність і адаптивність до динамічних умов ринку праці.

Основна мета професійної освіти – максимальний розвиток компетентності особистості щодо саморегуляції, самоосвіти та самовдосконалення й виховання відчуття постійної потреби до цього.

Підготовка викладачів професійного навчання, їхнє професійне удосконалення – важлива умова модернізації професійної (професійно-технічної) освіти.

Тенденція до гуманізації професійного навчання та окреслений у новому Законі «Про вищу освіту» компетентнісний підхід потребує впровадження в освітній процес інноваційних технологій навчання, спрямованих на активізацію освітньої діяльності, розвиток проблемного мислення й особистісних якостей студентів як майбутніх професіоналів.

Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є використання в освітньому процесі кейс-технології.

Актуальність проблеми професійної підготовки фахівців на основі використання кейс-технології підтверджується й виявленими на основі аналізу наукової літератури та реальної освітньої практики вищих закладів освіти суперечностями між: по-перше, цілями та завданнями, які ставляться суспільством перед вищими закладами освіти щодо професійної підготовки викладачів професійного навчання, яка повинна сприяти формуванню в них не лише високого рівня професійної кваліфікації, а й формуванню компетентностей; по-друге, збільшенням обсягів наукової інформації й навчального матеріалу з дисциплін професійної підготовки та методами навчання у вишах, які не відповідають сучасним вимогам організації освітнього процесу щодо використання інноваційних форм, методів та засобів навчання; по-третє, значним педагогічним, зокрема дидактичним, потенціалом, притаманним кейс-технології, та невизначеністю шляхів її ефективного використання в процесі підготовки викладачів професійного навчання.

За науковими вимірами ефективність такої підготовки насамперед визначається педагогічними технологіями, за якими і здійснюється фахова підготовка викладачів професійного навчання.

Слово «технологія» грецького походження: «*techne*» означає мистецтво, майстерність, уміння, а «*logos*» – наука. Є поняття «педагогічна технологія», «інформаційна технологія» і т. д. На відміну від терміну «методика», «технологія» відображає не просто передавання інформації, а процес навчання, що для характеристики сучасних тенденцій у педагогіці має важливе значення. С. Гончаренко [1] зазначає, що термін «методика викладання» застарів і не відображає суті і характеру сучасного освітнього процесу, а слід користуватися термінами: «технологія», який має пряме відношення до педагогіки, та «методика навчання».

Беручи до уваги напрацювання низки науковців, під педагогічною технологією слід розуміти вивчення, розробку і системне використання принципів організації навчального процесу на основі новітніх досягнень педагогіки, психології, теорії управління та менеджменту, інформатики, соціології тощо для розробки таких засобів навчання, які підвищують його ефективність.

Технологія case-study або технологія конкретних ситуацій (від англійського case – випадок, ситуація) – це технологія активного проблемно-ситуативного аналізу, заснована на навчанні шляхом вирішення конкретних задач – ситуацій (вирішення кейсів).

Безпосередня мета технології case-study – спільними зусиллями групи студентів проаналізувати ситуацію – case, що виникає на конкретному становищі речей, і виробити практичне вирішення; закінчення процесу – оцінка запропонованих алгоритмів і вибір кращого в контексті поставленої проблеми [2].

Для того, щоб освітній процес на основі case-технологій був ефективним, необхідні дві умови: обґрунтований кейс і певна методика його використання в освітньому процесі.

Узагальнений підхід дозволяє зробити висновок, що кейс повинен:

- відповідати чітко поставленій меті створення;
- мати відповідний рівень складності;
- відображати різні аспекти професійного середовища;
- мати певний термін «життєдіяльності»;
- бути актуальним;
- ілюструвати типові ситуації;
- розвивати компетентності;
- мати декілька варіантів вирішення.

Розбираючи кейс, майбутні викладачі професійного навчання фактично засвоюють шляхи розв'язання практичних ситуацій, які можна застосувати в аналогічних обставинах. Збагачення «багажу» студента проаналізованих кейсів, збільшує вірогідність використання готової схеми вирішення ситуації, що склалася, формує навички вирішення серйозніших проблем.

Підкреслимо, що особливість інтерактивних технологій у тому, що в ході навчання майбутні викладачі професійного навчання вчать критично мислити, вирішувати складні проблеми.

Література

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ, 1997. 376 с.
2. Михайлова Е. А. Кейс и кейс-метод: процесс написания кейса // Маркетинг. 1999. № 5. С. 113 – 120.

Каркачов Валерій Тихонович,
майстер виробничого навчання
ДНЗ «Білопільське вище професійне училище»

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Інтерес до проблеми формування здоров'язбережувальних пріоритетів викликаний насамперед спрямуванням на вдосконалення вищої школи, що передбачає не тільки набуття майбутніми фахівцями сукупності загальнонаукових і професійних знань, навичок і вмій, але й становлення їх як суб'єктів професійної та особистої життєдіяльності. За зазначених умов особливої актуальності в усіх сферах діяльності людини і особливо в освітній галузі набуває проблема збереження і зміцнення здоров'я молодого покоління. Саме тому майбутні педагоги професійного навчання повинні дотримуватись ідей культивування загальнолюдських цінностей, збереження й зміцнення здоров'я, здорового способу життя; здійснювати пошук нових механізмів і форм здоров'язбереження учнів та впроваджувати здоров'язбережувальні технології під час професійної підготовки кваліфікованих робітників.

Проблема формування здоров'язбережувальних пріоритетів студентської молоді належить до найактуальніших проблем, вирішення якої обумовлює майбутнє держави та подальше існування здорової нації. Нормативну базу професійної педагогічної підготовки визначено Законом України «Про освіту» (2017 р.), Державною національною програмою «Освіта (Україна ХХІ століття)» (1993 р.), Законом України «Про вищу освіту» (2014 р.) та іншими нормативно-правовими

актами, що регламентують діяльність вищого навчального закладу [1, 47]. Окрім того, на необхідності посилення вимог у сфері здоров'язбереження й відповідальності за власне здоров'я зацентовано у законопроекті «Про затвердження Загальнодержавної програми «Здоров'я–2020: український вимір» (2013 р.) [2, 14].

Дослідженням проблеми здоров'язбереження і формування здоров'язбережувальних пріоритетів студентів займається цілий ряд учених: Д. Воронін, Т. Коваленко, Ю. Лук'янова, Ю. Науменко, М. Носко, Н. Рибачук, Г. Селевко, І. Усатова й ін.

Особливості професійної діяльності майбутніх педагогів професійного навчання стали основою для виявлення педагогічних умов формування у них здоров'язбережувальних пріоритетів у процесі професійної підготовки.

Перша педагогічна умова – створення і реалізація цілісного навчально-методичного супроводу шляхом доповнення змісту дисциплін циклу професійної та практичної підготовки й практики здоров'язбережувальним компонентом – передбачає доповнення й розширення змісту дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, а саме: введення змістового модуля «Основи здоров'я та здоров'язбереження» до програми дисципліни «Основи охорони праці», змістового модуля «Організація освітнього процесу із застосуванням здоров'язбережувальних технологій навчання» до програми дисципліни «Методика професійного навчання», доповнення програми педагогічної практики завданнями здоров'язбережувального спрямування.

Друга педагогічна умова – формування потреби в самоосвіті, самовихованні, розвиток здатності до самоконтролю та професійного самооцінювання здоров'язбережувальної компетентності – реалізується через органічне поєднання виконання індивідуальних та самостійних завдань здоров'язбережувального змісту, активну творчу роботу студентів із застосуванням самостійно набутих знань, оволодіння ними практичними вміннями у процесі розв'язання професійних ситуацій, спрямованих на реалізацію здоров'язбережувальних технологій та самооцінювання.

Третя педагогічна умова – створення здоров'язбережувального освітнього середовища, що містить екологічний, емоційно-поведінковий, вербальний, культурологічний компоненти – передбачає залучення до освітнього процесу органічно поєднаних частин: екологічної

(гігієнічна, ароматична, екологічна складові), емоційно-поведінкової (комунікативна культура, психологічний клімат, стиль і характер поведінки), вербальної (культура мовлення, чіткість формулювань, зменшення авторитарної тональності у спілкуванні, відсутність слів-паразитів та ненормативної лексики), культурологічної (арттерапія, бібліотерапія, музикотерапія, ізотерапія). Наявність названих компонентів у навчальному середовищі сприяє підвищенню продуктивності навчальної роботи студентів, створює сприятливі умови для формування гармонійної, всебічно розвиненої особистості, забезпечує можливість реалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу. Створення здоров'язбережувального середовища передбачає наявність відповідної інфраструктури у ВНЗ, що забезпечує нормативні санітарно-гігієнічні умови проживання, харчування, виховання і навчання студентів, а також умови для їхнього активного навчання, відпочинку та гармонійного розвитку. Для реалізації цієї умови необхідна злагоджена діяльність усіх служб і підрозділів ВНЗ.

Таким чином, створення названих умов є фундаментом для ефективного формування здоров'язбережувальних пріоритетів майбутніх педагогів професійного навчання в освітньому процесі ВНЗ, а також можливості для оволодіння новими шляхами набуття знань.

Література

1. Волошин О. Р. Роль здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : науковий журнал. За ред. проф. С. С. Єрмакова. Харків, 2012. № 6. С. 47–50.

2. Даниленко Г. М., Пономарьова Л. І., Межибецька І. В., Клігіна І. А., Куракса О. Ю. Формування здоров'язберігаючої поведінки серед учнів професійно-технічних навчальних закладів. Освіта і здоров'я : екологія дитинства : матеріали VI Всеукр. наук.-метод. конф. Євпаторія, 2011. 234 с.

Карпюк Аркадій Сергійович,
магістрант Глухівського НПУ ім. О. Довженка
Науковий керівник: Опанасенко Віталій Петрович,
кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри
професійної освіти та технологій с/г виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ З БУДОВИ АВТОМОБІЛЯ

Аналіз сучасних змін в освіті дає можливість відзначити необхідність їх вдосконалення. Проте, здійснюючи процес модернізації, потрібно проводити збереження і закріплення накопиченого позитивного педагогічного досвіду.

У зв'язку з цим важливо дотримуватися балансу серед використуваних підходів, а також проводити аналітичну роботу, що буде основою для інноваційних змін на різних етапах розвитку освітніх систем.

Якщо говорити про пріоритетні напрями національної освітньої системи, то вони визначають вектори розвитку різних інноваційних процесів, ступінь їхньої націленості на те, щоб було забезпечено доступність і якість освіти. Серед головних напрямів можна відзначити розробку методологічних основ і ефективних методик освіти.

У наш час прогресивні зміни, що стосуються освітніх процесів, визначаються, здебільшого, новими педагогічними розробками. Слід сказати, що створення педагогічних нововведень є недостатнім на сучасному етапі.

На основі формування нововведень є можливості управління розвитком освітніх систем, це стосується як окремих освітніх установ, так і країни в цілому. В межах обґрунтування класифікацій педагогічних інновацій можна визначити те, як іде розвиток цих нововведень, шляхи аналізу факторів, що сприяють і перешкоджають нововведенням.

Інновації в педагогіці професійної освіти вивчали А. Виноградов, Л. Красюк, Н. Кузьміна, А. Найн.

Проаналізувавши ряд джерел, ми прийшли до висновку, що «інноваційна технологія» - нові види педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчально-виховного процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для учнів і викладачів,

що виходить за межі норми і виводить професійну діяльність на новий якісний рівень.

У процесі дослідження поставленої проблеми ми встановили, що в даний час професійна освіта особливо потребує впровадження інноваційних технологій.

Ми вважаємо, що реалізація інновацій є основним шляхом підвищення ефективності освіти, і сподіваємося, що збільшиться прагнення вводити в систему освіти якомога більше нововведень.

У результаті проведеного дослідження ми з'ясували, що інноваційна діяльність має особливе значення в процесі впровадження різних педагогічних нововведень і проходить кілька етапів. Інноваційна діяльність виникає в тому випадку, якщо педагог не може знайти «мову» зі своїми учнями і йому доводиться шукати різні способи для того, щоб зацікавити їх своєю дисципліною. На другому етапі своєї інноваційної діяльності викладач починає збирати інформацію, використовуючи різні джерела. Потім починається етап програмування інноваційної діяльності. На цьому етапі відбирається найбільш актуальна інформація і намічається план дій. Після цього ідея педагога втілюється в життя, тобто він апробує на практиці свою нову ідею і перетворює її в звичний спосіб дії.

Ми також з'ясували, що діяльність викладача з проектування інноваційної технології полягає у формуванні методів, засобів і форм навчання. Дізналися, що в процесі управління діяльністю викладача велику роль відіграє педагогічний колектив.

З'ясували, що існує багато видів інноваційних технологій. Це інформаційні, телекомунікаційні, інтелектуальні, наукомісткі технології. В даний час в системі освіти реалізуються такі обслуговуючі інформаційні засоби, як електронні підручники, мультимедійні, експертні системи, електронні бібліотечні каталоги, банки і бази даних, електронна пошта, електронні дошки оголошень, телеконференції тощо.

Найголовнішою проблемою є те, що інноваційна діяльність в основному не заохочується і це є найбільш важливим бар'єром у даній діяльності. Тому необхідно знайти шляхи, які змогли б вирішити такі проблеми.

У ході вивчення літератури було виявлено, що інноваційна діяльність педагога на уроках з будови автомобіля складається з 4-х етапів: формування проблемної свідомості; інформаційний пошук; програмування інноваційної діяльності; реалізація програми.

Ми познайомилися з поняттям «інноваційні технології» в професійному навчанні, вивчили інноваційні підходи до організації навчання на уроках з будови автомобіля:

- 1) проблемне навчання;
- 2) концентроване навчання;
- 3) модульне навчання;
- 4) розвивальне навчання;
- 5) диференційоване навчання;
- 6) активне (комплексне) навчання;
- 7) ігрове навчання.

На основі аналізу практики використання різних інноваційних технологій в процесі навчання учнів у Професійно-педагогічному коледжі Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка нами було визначено, що викладачі на досить посередньому рівні використовують у своїй діяльності інноваційні технології та вказують на необхідність оновлення технологічної складової освітнього процесу з урахуванням сучасних досягнень та інновацій у галузі комп'ютерних та інформаційних технологій.

Експериментальна перевірка застосування інноваційних технологій на уроках з будови автомобіля показала, що впровадження розроблених нами методичних рекомендацій сприяло підвищенню рівня знань учнів експериментальної групи, тим самим підтвердивши доцільність розробки та впровадження інноваційних технологій.

Ковтун Галина Борисівна,
магістрантка Глухівського НПУ ім. О. Довженка,
Науковий керівник: Ігнатенко Ганна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
професійної освіти та технологій с/г виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ІНСТРУКТАЖ ЯК МЕТОД ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

У період становлення нашого незалежного суспільства на основі нових економічних, політичних та соціальних факторів ставляться підвищені вимоги підготовки робітничих кадрів, рівня їхньої фахової компетентності.

Освітній процес підготовки кваліфікованих робітників в умовах професійно-технічних училищ включає дві відносно самостійні частини: теоретичне і виробниче навчання.

Наше дослідження спрямовано на визначення шляхів підвищення ефективності професійно-практичного навчання.

Виробниче навчання – найважливіша складова процесу підготовки кваліфікованих робітників.

Метою виробничого навчання є формування в учнів основ професійної майстерності в області визначеної професії або групи професій.

Основним змістом процесу виробничого навчання є формування умінь і навичок, характерних для певної професії.

Процес виробничого навчання відбувається на основі актуалізації опорних теоретичних відомостей, моделювання виробничих умов (навчальні майстерні, навчальні лабораторії, полігони, навчальні господарства, тренажери, навчальні установки тощо) та в умовах виробництва [1].

Специфічним методом виробничого навчання є інструктаж – чітко визначена система вказівок, рекомендацій, які стосуються способів виконання трудових дій (операцій).

З іншого боку, інструктаж нами розглядається як структурна частина уроку виробничого навчання.

Під час інструктажу майстер зосереджує увагу учнів на певних аспектах діяльності, на виконанні трудових операцій, на необхідних прийомах роботи тощо.

На цьому етапі майстер спрямовує свою діяльність на формування в учнів умінь прогнозувати результати діяльності, самостійно планувати роботу, обирати більш ефективні технології [2].

Дослідження засвідчило, що одним із недоліків проведення інструктажу є недотримання тісного взаємозв'язку теорії з практикою, відсутність опори на життєвий досвід учнів. Для активізації теоретичних знань доречно в освітній процес на етапі повторення включати інтерактивні методи та прийоми (мікрофон, мозковий штурм, акваріум тощо) [3].

Головною метою поточного інструктажу є усунення помилок, що виникають у процесі виконання практичної роботи. Найбільш поширеною формою проведення майстром виробничого навчання поточного інструктажу під час цільових обходів робочих місць учнів є індивідуальна.

Зміст заключного інструктажу в усіх деталях передбачити досить складно, але загалом можна зазначити, що він проводиться у формі бесіди. Майстер аналізує результати виконання вправ, звертає увагу на типові недоліки, шляхи їх запобігання. Педагогічна практика засвідчила доцільність передбачення на цьому етапі рефлексії.

Майстер під час проведення інструктажів має враховувати індивідуальні особливості учнів рівень їхньої підготовки, освітнє середовище виробничого навчання тощо.

Загалом від обґрунтованого змісту та методики проведення інструктажів залежить ефективність усього уроку.

Література

1. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Професійна педагогіка: навчальний посібник. Київ, 2013. 352 с.

2. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко, О. В., Ігнатенко, Є. І., Єрмоленко Загальні засади методики професійного навчання; за ред. Г. В. Ігнатенко. Глухів, 2016. 76 с.

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. Київ: 2004. 247 с.

Колода Микола Васильович,

магістрант Глухівського НПУ ім. О. Довженка

*Науковий керівник: **Вовк Богдан Іванович,***

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва

Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ОСНОВА ІНТЕГРАЛЬНИХ ЗНАНЬ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ

Науково-технічні досягнення в світовій економіці останніх років докорінно змінюють характер і вигляд промислового виробництва. Широка комп'ютеризація, застосування сучасних засобів зв'язку і телекомунікацій, роботизація підприємств створюють принципово нові технологічні можливості випуску товарів. У зв'язку з цим змінюються і вимоги до рівня освіченості фахівця, до його знань і вмінь

в реалізації пріоритетних завдань в підйомі вітчизняної науки на світовий рівень, його професійної компетентності. Сьогодні основними напрямками підготовки інженерів-педагогів є розвиток самостійності і творчих здібностей майбутніх фахівців; забезпечення навчального закладу та виробництва компетентними, ініціативними кадрами, готовими до самостійного прийняття професійних рішень і оновленню зміста, форм, методів освітньої діяльності, формування прагнення до безперервної самоосвіти. Вирішення цих завдань вимагає пошуку шляхів удосконалення процесу навчання на основі нових прогресивних концепцій, запровадження сучасних технологій та науково-методичних досягнень у процес підготовки нової генерації педагогічних кадрів професійної школи, тобто інноваційних педагогічних технологій.

Впровадження інформаційних технологій у навчальний процес вивчаються в роботах багатьох авторів. Так І. І. Іванов, В. І. Пісаренко в статті «Інформаційні технології в навчальному процесі при підготовці фахівців середньої професійної освіти» підкреслюють проблему недостатньої інформаційної підготовки фахівців. Про необхідність розвитку і вдосконалення інформаційної інфраструктури вищих навчальних закладів відмічають в своїй статті «Інформаційні технології в системі вищої освіти», А. М. Курбацький, Н. І. Листопад, Ю. І. Воротницький. Про цінність використання педагогічних програмних засобів у своїй роботі «Розробка програмних педагогічних засобів» висловлюється В. В. Наумов. У роботі «Міжпредметні зв'язки на уроках інформатики» М. А. Іванова, І. Л. Карєєва, Н. В. Потехін, А. Н. Смірнова пропонують серію інтегрованих уроків на базі електронних таблиць MS Excel 7.0.

Підготовка інженерів-педагогів у сучасних умовах розвитку освіти потребує нових освітніх технологій, особливо в зв'язку з входженням України в Болонський процес європейського простору. Однією з головних цілей інтегрованих занять з використанням інформаційних технологій є:

- формування системно-комбінованого мислення, яке передбачає багатство асоціативних зв'язків між поняттями;
- стимулювання творчої уяви студентів.

У зв'язку з сьогоднішніми економічними труднощами рівень інформатизації українського суспільства порівняно з іншими розви-

неними країнами складає лише 2,0 – 2,5 %, що показує практичну відсутність єдиного інформаційного простору в масштабі держави. Сьогодні в вузах є ще спеціальності, які для повноцінного навчання студентів не забезпечені комп'ютеризованими аудиторіями. Незважаючи на це, необхідна підготовка майбутніх інженерів-педагогів до максимально наближеної майбутньої діяльності в інформаційному просторі на належному рівні інформаційної грамотності.

Отже, використання комп'ютера в освітній діяльності дає можливість переосмислити традиційні підходи до вивчення багатьох питань навчальних дисциплін. Інформатизація навчання привносить в технології навчання не тільки нові комп'ютерні засоби, але й методи, інноваційні підходи до аналізу і моделювання систем навчання. Такий підхід до інформаційної підготовки студентів сприяє систематичному формуванню знань і навичок професійної роботи з використанням нових інформаційних технологій, дозволяє підвищити якість підготовки фахівців.

Досвід упровадження практичних робіт з використанням комп'ютерних технологій навчання показує, що студенти сприймають їх як комп'ютерну гру, що викликає величезний інтерес не лише до процесу виконання, а й сприяє кращому сприйняттю і запам'ятовуванню навчального програмного матеріалу.

Література

1. Бондарева К. І., Козлова О. Г. Педагогічний аналіз інноваційної діяльності вчителя. Суми. 2001. 60 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. Київ. 2004. 247 с.
3. І. П. Підласий А. І. Підласий Педагогічні інновації. Київ: 1998. 12 с.

Корзюкова Людмила Петрівна,
викладач української мови та літератури, англійської мови професійно-педагогічного коледжу Глухівського НПУ ім. О. Довженка

КУРС ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ) В КОЛЕДЖІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

У навчальній програмі з іноземної мови (за професійним спрямуванням) безпосередньо не вказується на організацію роботи студентів над навчальними проектами, проте її зміст передбачає формування низки загальнодіяльнісних і специфічних умінь, характерних для проектної діяльності. У переважній більшості вони вимагають від студента активності та самостійності; розвитку пошукових, дослідницьких, організаційних та управлінських умінь; виготовлення освітнього продукту, наповненого суспільною цінністю; презентацію результатів колективної або індивідуальної пізнавальної діяльності.

Особлива увага в підготовці студентів до роботи над проектами приділяється формуванню навичок самостійної роботи з джерелами інформації, вмінню опрацьовувати достатню кількість літературних джерел, аналізувати, порівнювати, робити короткі висновки [1]. Тому обов'язковою вимогою викладача є складання студентом міні-конспекту з проблеми проекту, формулювання висновків, трансформування тексту виступу в схеми, таблиці, короткі твердження.

Під час захисту проектів на практичних і семінарських заняттях звертається увага студентів не тільки на доступність, лаконічність і унаочнення виступу, а й на його науковість, розкриття провідної ідеї проекту, власного ставлення до піднятої проблеми, зроблені висновки.

Робота студентів над проектом буде результативною, якщо дотримуватись не тільки порядку організації проектної діяльності студентів, а й усвідомлення того, що вони роблять і для чого.

Якісна та продуктивна реалізація проекту великою мірою залежить від попередньої підготовки та компетентності самих студентів, тобто наявності в них необхідних знань та умінь, навичок роботи в команді.

Тема дослідження має бути актуальною і сучасною. Процес вибору теми проектної роботи студентів пов'язаний з визначенням кола

інтересів дослідників, його можливістю «переключати» увагу з інших тем і проблем, які потребують розв'язання, наявністю необхідних матеріалів у бібліотеці (наукова, методична, дидактична, періодична література, енциклопедичні видання), умінням її опрацьовувати та накопичувати знання, документи, факти тощо.

У процесі вибору теми активну участь бере науковий керівник.

Методи дослідження, які можна запропонувати студентам: спостереження, бесіда, інтерв'ю, анкетування, робота з літературними джерелами, робота з архівними матеріалами.

Слід зазначити, що проект – це, насамперед, ціль, прийнята, усвідомлена студентами, актуальна для них. Це студентська самодіяльність, конкретна практична творча справа, поетапний рух до мети. Дидактична мета проектної діяльності визначається в чотирьох аспектах: освітньому, розвивальному, виховному та соціалізуючому.

Результати дослідження можна оформити у вигляді усного журналу, пам'ятки, виставки, творчих доробок, фотовиставки, репортажу, публікації в місцевих ЗМІ, створити відеофільм, комп'ютерну презентацію, веб-сайт, буклет, виступити по радіо, розробити сценарій, підготувати вечір, свято, провести акцію, презентувати роботу на студентській конференції [2].

Презентація матеріалів дослідження перед широкою аудиторією є неодмінною умовою роботи над проектом.

Оцінити проектну діяльність студентів можна за такими критеріями: завершеність, зрозумілість, інформативність, доказовість, наочність, законність, активність кожного учасника відповідно до його можливостей, колективний характер прийнятих рішень, характер спілкування та взаємодопомоги, тобто вміння презентувати проект [2, 34].

Найдоцільніше формувати кожену групу із сильних, середніх і слабких студентів із заниженим рівнем мотивації вивчення іноземної мови. У різномірних групах стимулюється творче мислення й відбувається інтенсивний обмін ідеями. Студентам слід давати достатньо часу для представлення різних точок зору, детального обговорення проблеми, різнобічного розгляду питання.

Багато студентів мають тенденцію діяти поверхнево й очікують, що викладач подасть їм у готовому вигляді те, що вони повинні зробити самі. Слід стимулювати учасників проекту до формулювання власної думки й критичного мислення [3].

Отже, на основі вище зазначених фактів можна стверджувати, що метод проектів як засіб організації самостійної навчальної роботи студентів коледжу, є дієвим не тільки для реалізації поставлених перед викладачем англійської мови завдань, а й для самореалізації і самоактуалізації студента.

Література

1. Даниленко Л. І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах: монографія. Київ, 2004. 358 с.

2. Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: практико-орієнтований збірник / [наук. ред. І. Г. Єрмаков]. Київ, 2003. 500 с.

3. Осмоловський А. , Василенко Л. Віднавчального проекту до соціальної самореалізації особистості. Київ, 2000. С. 34-37.

Крученко Світлана Володимирівна,
*практичний психолог професійно-педагогічного коледжу
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПІДГОТОВКИ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Здійснення реформ в освіті, нові вимоги до професійної діяльності педагога спонукають до пошуку нових підходів в організації методичної роботи. Для успішної підготовки майстра виробничого навчання необхідно працювати над втіленням нових ідей, удосконаленням науково-методичної роботи шляхом формування інноваційного освітнього середовища, організувати її так, щоб вона пробуджувала в освітянина інтерес до творчої, а не просто виконавчої діяльності, допомагала перетворювати педагогічну працю в майстерність, щоб не тільки не відстати від вимог сучасності, а й, можливо, випередити їх. Важливу роль при цьому відіграє перехід від традиційних форм навчання до інноваційних освітніх технологій.

Головними складовими інноваційного середовища виступають сучасні засоби навчання, нові виробничі та педагогічні технології,

зокрема інформаційні та комп'ютерні, що мають чітку професійну спрямованість; нетрадиційні форми навчання та активні методи розвитку, саморозвитку суб'єктів педагогічного процесу; інноваційні підходи до підвищення методичного рівня викладачів у підготовці майстрів виробничого навчання.

Як нетрадиційні форми організації науково-методичної роботи для підготовки майстрів виробничого навчання широко запроваджуються такі інноваційні технології:

- технології педагогічного моделювання;
- проектні технології;
- технології розв'язання професійних задач щодо конкретних ситуацій, перевірки їх правильності та ефективності і внесення необхідних корективів;
- технології проблемного навчання;
- технології, які розвивають рефлексивні дії;
- діагностичні технології;
- мультимедійні технології тощо.

Сутність таких технологій полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії студентів і викладача, в ході якої студенти навчаються приймати продумані рішення на основі аналізу відповідної інформації, а також критично мислити, брати участь у дискусіях.

Серед ефективних форм методичної роботи, спрямованих на узагальнення, представлення та розповсюдження досвіду інноваційної діяльності є науково-практичні конференції, практичні семінари, відкриті уроки, майстер-класи, конкурси методичних матеріалів та ін. Найбільшої популярності набули ділові ігри, які проводяться у різноманітних формах: прес-конференція, круглий стіл, проблемний семінар тощо.

При цьому роль викладача вищих навчальних закладів полягає в організації умов творчої діяльності студента, розвитку навичок самостійного пошуку рішень, виховання творчої активності і ініціативи майбутнього майстра виробничого навчання.

Такий досвід в умовах інноваційного розвитку освіти є актуальним і перспективним та демонструє системну практичну діяльність.

Література

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ, 1997. 374 с.
2. Дичківська М. І. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ, 2004. 352 с.
3. Кремень В. Г. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України. Київ, 2008. 1040 с.

Кулинич Олена Анатоліївна,
заступник директора з НМР державного навчального закладу
«Запорізьке вище професійне училище»

ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Експоненційний розвиток нових технологій, який зараз прийнято називати Четвертою промисловою революцією, веде до якісного переродження суспільства, економіки, людини. На цьому наголошує засновник та голова Всесвітнього економічного форуму Клаус Шваб (Klaus Schwab): «Швидкість сучасних проривів не має історичного прецеденту. У порівнянні з попередніми промисловими революціями, Четверта розвивається швидше за експоненціальною, а не лінійною траєкторією. Більше того, вона втручається та змінює практично кожен галузь в кожній країні» [1].

З часів появи та розповсюдження класно-урочної системи, запропонованої Яном Амосом Коменським, що стала педагогічною нормою масової освіти індустріального суспільства, мало що змінилося. Сама ця система освіти нагадує індустріальний конвеєр, у якому учні отримують однотипні знання, просуваючись лінійним освітнім планом. І, хоча з появою ідеї прагматичної освіти та експериментальних методів навчання, запропонованих Дж. Дьюї, виникають активні, інноваційні методи навчання, це лише означає деяку умовну свободу вибору. Досі вважалося, що набір компетентностей, необхідних для виконання

конкретної роботи, – величина статична та вимірjuвальна. Лише іноді, з періодичністю приблизно п'ять років, працівнику достатньо було пройти підвищення кваліфікації для отримання більш «просунутих» навиків.

Але вже сьогодні професійна освіта зіткнулася з ситуацією, коли в ряді сфер компетентності застарівають швидше, ніж закінчується нормативний термін навчання. В умовах Четвертої промислової революції, відбувається накопичення критичної маси нових технологій та методів діяльності, що суттєво активізує роль «людського капіталу». Саме людина з різносторонніми соціальними та інтелектуальними можливостями, якостями, потребами є системоутворюючим елементом нового укладу. У новому складному світі буде все менше фіксованих професій і все більше ситуативних ролей, які людина стане займати в процесі реалізації колективних та індивідуальних цілей. Тому потрібен абсолютно новий підхід до формування компетентностей. Настає епоха радикальних змін в освіті.

Та основним витоком цих змін, як можна спостерігати, є не сама система освіти – найбільш консервативна галузь людської діяльності, а суміжні з нею виробничі галузі і технології. Індивідуалізоване, роботизоване виробництво вже не залежить від ринків збуту, воно само формує ринки праці; відбувається відхід від ієрархічних до розподільчо-сітьових принципів в комунікаціях, торгівлі, логістиці, фінансах (технології блокчейн); спостерігаються різкі зміни структури ресурсів (на користь відновлюваних). Все це та багато інших ознак нового технологічного укладу вимагатимуть кардинальних змін в системі професійної освіти.

Як зазначено у доповіді WEF «The Future of Jobs Report 2018», «глобальні ринки праці, ймовірно, зазнають суттєвих перетворень. Такі трансформації, якщо керувати ними розумно, можуть призвести до появи нових робочих місць та поліпшення якості життя, але, якщо процесом не керувати, існує ймовірність ризику збільшення розривів у навичках (компетентностях), більшої нерівності та поляризації суспільства. Вже зараз настав час формувати майбутні робочі місця» [2].

У доповіді McKinsey Global Institute «Skill shift automation and the future of the workforce» компетентності розподілено на п'ять категорій: 1) фізичні та ручні; 2) основні когнітивні; 3) вищі пізнавальні; 4) соціальні та емоційні; 5) технологічні.

Компетентності першої групи включають завдання, які можуть бути виконані відносно некваліфікованою робочою силою (наприклад, це працівники конвеєрної лінії), а також кваліфікованими робітниками.

Когнітивні здібності, такі як базовий рівень грамотності та читання, потрібні, наприклад, касирам, співробітникам служби обслуговування клієнтів та працівникам, які займаються введенням та обробкою нескладних даних. В доповіді зазначено, що до 2030 року, у порівнянні з 2016, внаслідок глобальної автоматизації прогнозується зменшення попиту на компетентності першої групи відповідно з 31 % до 26 %, другої групи – з 18 % до 15 %. Тобто, найбільше буде втрачено робочих місць саме з цими двома наборами компетентностей, хоча і не в усіх професіях. «Зміна навиків буде відрізнятися по різних галузях», зазначається в доповіді. «Охорона здоров'я, наприклад, побачить зростаючу потребу у фізичних навичках, навіть якщо попит на них знижується у виробництві та інших секторах» [3].

Професійна освіта протягом наступного десятиліття повинна врахувати зазначені тенденції, бути мобільною, технологічно просунутою, мати можливість розробляти та забезпечувати якісні освітні програми на короткотерміновій основі, працювати «на випередження», орієнтуватися на різні вікові та соціальні групи, швидко реагувати на зміни попиту на конкретні компетентності з боку роботодавців.

Таким чином, попри всі негаразди та проблеми, з якими сьогодні стикаються заклади професійної освіти, свідоме чи неусвідомлене ігнорування зазначених глобальних тенденцій у ході визначення шляхів реформування, якими найближчим часом буде рухатися кожен педагогічний колектив та система професійної (професійно-технічної) освіти в цілому, може мати непоправні наслідки для ринку праці, економіки та суспільства України.

З цієї позиції, особливе значення має винесений на громадське обговорення Проект концепції реалізації державної політики у сфері професійної освіти «Сучасна професійна освіта» на період до 2027 року.

У цьому документі особлива увага приділяється посиленню ролі педагогічних працівників, закладено підґрунтя для стимулювання особистого та професійного зростання педагога. А однією з ключових компетентностей педагогічного працівника визначено саме інформаційну компетентність.

Проблемам розвитку інформаційної компетентності приділяли увагу провідні вчені та дослідники: Н. В. Баловсяк, П. В. Беспалов, М. С. Головань, О. Д. Гуменний, В. М. Жукова, Л. Г. Карпова, О. В. Матвієнко, О. В. Нікулочкіна, Л. М. Петренко, Л. Є. Петухова, С. В. Тришина та багато інших.

Поява широкого спектру нових ІТ, хмарних сервісів, популяризація STEM-освіти, перспектива використання в освітньому процесі надсучасних технологій доповненої, розширеної, віртуальної реальності, дуальна професійна освіта тощо, з одного боку, та підвищені вимоги до загальної інформаційної обізнаності щодо тенденцій у галузі підготовки кадрів, компетентностей, які будуть затребувані у недалекому майбутньому, напрямків реформування професійної освіти, з іншого боку, окреслили нові аспекти в дослідженні поняття інформаційної компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Саме уточненню поняття «інформаційна компетентність педагогічних працівників» в умовах реформування системи професійної освіти, що відбувається на тлі експоненційного розвитку нового технологічного укладу, визначенню педагогічних умов, які сприяють системному поступовому зростанню інформаційної компетентності педагогічних працівників, а отже, і здобувачів освіти, присвячені дослідження автора.

Література

1. Klaus Schwab The Fourth Industrial Revolution: what it means, how to respond WEF: веб-сайт. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond> (опубліковано: 14.01.2016, дата звернення: 15.10.2018).

2. The Future of Jobs Report 2018 WEF : веб-сайт. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2018.pdf, (опубліковано: 14.09.2018, дата звернення: 15.10.2018)

3. McKinsey Global Institute «Skill shift automation and the future of the workforce»: веб-сайт. URL: <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/global%20themes/future%20of%20organizations/skill%20shift%20automation%20and%20the%20future%20of%20the%20workforce/mgi-skill-shift-automation-and-future-of-the-workforce-2018.ashx> (дата звернення: 15.10.2018).

Куліш Геннадій Іванович,
студент Глухівського НПУ ім. О. Довженка,
Науковий керівник: Ігнатенко Ганна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
професійної освіти та технологій с/г виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Наразі розвиток системи професійно-технічної освіти вимагає від викладачів та майстрів виробничого навчання впровадження в освітній процес інноваційних технологій. Провідні ідеї та шляхи реалізації означених технологій є важливими завданнями реформування і модернізації освіти в Україні, що закладено в Національній освітній доктрині.

Проблемою вивчення проектних технологій займалися українські та зарубіжні вчені. Серед яких чільне місце посідає Дж. Дьюї, У. Кілпатрік, О. Коберник, В. Сидоренко та ін. Проектна діяльність розглядається як чинник розвитку в учнів творчого мислення, формування самостійності, креативності та комунікабельності, як важлива умова становлення особистості у просторі існування [1].

Як на уроках теоретичного, так і на уроках виробничого навчання в ПТНЗ проектна діяльність розвиває в учнів уміння співпрацювати, почуватися членом команди, брати відповідальність на себе, аналізувати результати діяльності. Загалом проектні технології спрямовані на стимулювання інтересу учнів професійних (професійно-технічних) навчальних закладів до освітнього процесу. Під час використання проектної технології змінюється роль майстра виробничого навчання, як правило, він стає координатором освітньої діяльності майбутніх кваліфікованих робітників.

У площині проектної діяльності учні спільно з майстром виробничого навчання складають загальний план засвоєння матеріалу; визначають основні та додаткові інформаційні джерела; розробляють індивідуальний проект тощо.

Головним у проектній технології є процес проектування учнівського пошуку – від моделювання тренувальних вправ до постановки навчальної проблеми та її дослідження, до конструювання та захисту оптимальних шляхів її розв'язання у вигляді проекту того чи іншого

типу. Робота над проектом спонукає учня до виявлення інтелектуальних здібностей, демонстрації вмінь, розвиває здатність до самоосвіти та самоорганізації.

Нами апробовано підхід, коли проектній діяльності майбутніх кваліфікованих робітників передують «мозковий штурм», де генеруються найкращі ідеї розв'язання окресленої проблеми. Це змушує учня по-новому поглянути на свої професійні вміння, на характер взаємодії з довіллям тощо.

На основі аналізу педагогічної практики досить влучно проект розглядають як шість «П»: проблема, проектування, планування, пошук інформації, продукт, презентація, портфоліо [2, 161].

Вибір тематики проектів має виходити із основної мети освітнього процесу. В одних випадках ця тематика може формулюватися викладачами у межах затверджених навчальних програм. В інших, може надаватися викладачами з урахуванням навчальної ситуації зі свого предмета, власних професійних інтересів, інтересів та здібностей учнів. Крім того, тематика проектів може пропонуватися і самими учнями, які орієнтуються при цьому на власні інтереси, не тільки на пізнавальні, а й творчі, прикладні.

Так, для майбутніх фахівців сільського господарства цікавими й актуальними є такі теми дослідницьких проектів: «Енергозберігаючі технології у сільському господарстві», «Електромобіль – сучасна машина», «Біопаливо – за та проти», «Збережемо довілля» тощо.

Цей вид проектів завжди спрямований на збір конкретної інформації про певний об'єкт або явище; при цьому передбачається ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз, узагальнення фактів, які призначені для широкої аудиторії. Такий проект вимагає обґрунтованої структури, можливості систематичної корекції під час роботи над ним. Його структура може бути окреслена наступним чином: мета проекту; його актуальність; джерела інформації; обробка отриманої інформації (аналіз, узагальнення, зіставлення з відомими фактами, аргументовані висновки); результат (курсний проект, наукова стаття чи тези, реферат, доповідь, відео та ін.) або презентація.

Проведений нами аналіз щодо використання проектної технології дозволив виявити методичні засади її впровадження у підготовку майбутніх кваліфікованих робітників у сучасних професійних (професійно-технічних) навчальних закладах.

Література

1. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Професійна педагогіка: навчальний посібник. Київ, 2013.

2. Освітні технології: Навч.-метод. посібник /О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О. М. Пехоти. Київ, 2001.

Лученко Кирило Євгенович,
студент Глухівського НПУ ім. О. Довженка
Науковий керівник: Самусь Тетяна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ I-II РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

Розбудова економіки внаслідок фінансово-економічної кризи об'єктивно потребує підвищення уваги до якості професійної підготовки фахівців у різних галузях знань вищої освіти. Якість освіти впливає на рівень та ефективність виробництва в економіці, науково-технічний розвиток, стан соціальних відносин у суспільстві та духовне становлення окремої особистості. Актуальність проблеми зумовили зміни організації методичної роботи в сучасному навчальному закладі як складової в системі безперервної освіти, що забезпечує якість вищої освіти в навчальних закладах I - II рівнів акредитації.

Досліджуючи проблеми організації методичної роботи в сучасному закладі вищої освіти (ЗВО) I-II рівня акредитації, ми звернули увагу на різноманітність її форм і здійснення в різних типах навчальних закладів.

Методична робота в навчальному закладі здійснюється згідно з Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», Статутом навчального закладу, іншими нормативно-правовими актами в галузі освіти.

Наукові засади методичної роботи у ВНЗ розроблені Я. Я. Болюбашем, В. О. Зайчуком та ін. Вивченню змісту методичної роботи присвятили свої праці науковці і практики А. М. Москаленко, Г. В. Ігнатенко, В. П. Курок, Л. І. Даниленко, О. Є. Коваленко, Г. Ю. Кравченко.

Аналіз проведених досліджень дозволяє відзначити, що мають місце особливості організації науково-методичної роботи в сучасному у ЗВО I-II рівня акредитації, що визначається його специфікою (здійснення підготовки молодших спеціалістів та бакалаврів) [1].

У цілому, методична робота покликана поповнювати знання й удосконалювати професійні вміння та навички викладачів, формувати позитивні моральні якості, розвивати мотивацію до творчої діяльності, стимулювати самоосвіту педагогів та прагнення постійно підвищувати свою кваліфікацію.

Майже всі дослідники, які вивчали становлення та розвиток систем методичної роботи в різних типах навчальних закладів, відзначають, що її основна мета – підвищення професійної кваліфікації та вдосконалення педагогічної майстерності викладачів без відриву від основного місця роботи. Кожен з них має своє розуміння поняття «методична робота» або «науково-методична робота».

Методична робота – це систематична колективна й індивідуальна діяльність педагогічних кадрів, спрямована на підвищення їхнього науково-теоретичного, загальнокультурного рівня, психолого-педагогічної підготовки і професійної майстерності [2].

Метою нашого експериментального дослідження було вивчення й аналіз методичної роботи ЗВО I-II рівня акредитації, який ми провели на прикладі Глухівського агротехнічного інституту імені С. А. Ковпака Сумського НАУ.

Методична рада є головним органом методичної роботи у навчальному закладі. Вона слугує для вдосконалення якості навчання і виховання, підвищення професійної кваліфікації і педагогічної майстерності викладачів. Первинною ланкою в системі методичної роботи є циклова комісія - об'єднання викладачів певної дисципліни чи споріднених дисциплін [3].

Під час роботи циклової комісії можуть бути розглянуті різноманітні питання, пов'язані з навчально-виховною роботою відділення. Циклова комісія проходить один раз на місяць відповідно до плану, що складають на цілий рік. Цей план затверджують на першій цикловій комісії на початку навчального року. Кожне засідання комісії заноситься до протоколу, в якому записується дата проведення засідання, питання, що вирішуються і їх зміст, термін за який потрібно виконати цю роботу та відповідального за виконання.

Отже, важливість роботи циклової комісії є дуже суттєвою, оскільки вона є первинною ланкою методичної роботи. Діяльність циклових комісій забезпечує ефективність методичної роботи, розвиток викладачів спецпредметів та майстрів виробничого навчання. Тому, необхідно постійно вдосконалювати методичну роботу та роботу циклових комісій.

Література

1. Болубаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навчальний посібник. Київ, 1997.

2. Фіногєєва Т. Є. Формування особистості майбутніх інженерів-педагогів у процесі самостійної роботи з педагогічних дисциплін. Теорія і практика управління соціальними системами. 2014. № 1. С. 121–131.

3. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для учнів вищих педагогічних закладів освіти. Київ, 2010. 528с.

Макаренко Володимир Юрійович,

студент Глухівського НПУ ім. О. Довженка,

Ігнатенко Ганна Володимирівна,

кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ДО ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ШЛЯХОМ УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОБЛЕМНОСТІ

Перебудова нашого суспільства на принципово нових суспільно – економічних засадах зумовлює необхідність посилення вимог до професійної підготовки кваліфікованих робітників.

Система професійно-технічної освіти має здійснювати важливу функцію задоволення поточних і перспективних потреб виробництва у кваліфікованих робітниках, які відповідають вимогам науково-технічного суспільства, володіють широким політехнічним світоглядом, професійною майстерністю. Освітній процес в умовах ПТНЗ потребує постійної модернізації.

Мета нашого дослідження – визначити ефективні шляхи удосконалення процесу виробничого навчання в умовах ПТНЗ шляхом упровадження елементів проблемності

Аналіз наукових здобутків низки вчених (О. Коваленко, Н. Ничкало, Д. Тхоржевського, І. Васильєва та ін.) засвідчив ефективність упровадження в освітній процес елементів проблемності [1,2,3].

З метою аналізу ролі і шляхів включення елементів проблемності на уроках виробничого навчання нами було проведено анкетування серед майстрів виробничого навчання Сумської області.

На перше запитання «Що, на Ваш погляд, покращить ефективність уроків виробничого навчання в ПТНЗ?» були отримані такі відповіді: координація вивчення спеціальних предметів і виробничого навчання, де теорія випереджатиме практику – 30 %; застосування елементів проблемності на уроках виробничого навчання – 50 %; наявність тісних міжпредметних зав'язків у діяльності майстрів і викладачів спецтехнологій – 20 %.

З опитування видно, що більшість майстрів виробничого навчання віддають елементам проблемності належне місце.

На друге запитання «У чому, на Ваш погляд, перевага впровадження елементів проблемності на уроках виробничого навчання?» – 80 % респондентів дало відповідь: «підвищується інтерес до навчання і до своєї майбутньої професії», 20 % – «підвищується продуктивність праці».

Таким чином, можна зробити висновок, що в основному майстри віддають перевагу застосуванню елементів проблемності на уроках виробничого навчання в умовах ПТНЗ з метою підвищення мотивації професійного навчання.

Аналіз навчально-методичної літератури та педагогічного досвіду майстрів показав, що застосування елементів проблемності на уроках виробничого навчання в ПТНЗ здійснюється ефективніше за умови детального і обґрунтованого їх планування.

У процесі дослідження нами було визначено й апробовано найбільш ефективні методи інтерактивного навчання під час підготовки кваліфікованих робітників, які створюють в освітньому процесі ситуації вільного вибору, в основі яких покладено елементи проблемності: мозковий штурм, акваріум, мікрофон, робота в парах, робота в трійках та ін.

«Мікрофон» –

- постановка проблеми;
- обговорення проблеми в мікрогрупах;
- представлення результатів обговорення перед усією навчальною групою;
- продовження обговорення та підведення підсумків.

Упровадження у педагогічну практику зазначених методів дозволяє отримати за короткий проміжок часу багато різних варіантів розв'язання проблем та визначити найбільш продуктивні з них, більш глибоко розкрити перед тими, хто навчається, проблематику запропонованих для розв'язання завдань.

Характерною рисою педагогічної технології, яка побудована на елементах проблемності і ситуаціях вільного вибору, є природна активність учнів – фізична (вони рухаються, говорять, пишуть), соціальна (задають питання, обмінюються думками), пізнавальна (допомагають, корегують, знаходять рішення). Зазначені вимоги можуть знайти свою реалізацію під час проведення виробничого навчання і дозволяють задіяти свідомість, почуття, вольові якості учня. Це дозволяє збільшити відсоток засвоєння навчального матеріалу, підвищити ефективність освітнього процесу.

В умовах реформування професійної освіти особливого значення набуває діяльність інженерно-педагогічних працівників, спрямована на використання різних нововведень, які охоплюють такі сторони дидактичного процесу: форми його організації, зміст і технології навчання, зокрема, побудовані на елементах проблемності.

Література

1. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: Навч.-метод, посібник. / Ничкало Н.Г., Зайчук В.О., Розенберг Н.М. та інш.: За ред. Н. Г. Ничкало. Київ, 1994.

2. Ігнатенко Г. В. Ігнатенко, О. В. Ігнатенко, Є. І. Єрмоленко Загальні засади методики професійного навчання; за ред. Г. В. Ігнатенко. Глухів, 2016. 76 с.

3. Коваленко О.Е. Методика професійного навчання [підручн. для студ. вищ. навч. закл.] / О. Е. Коваленко // Нар. укр. акад. Харків, 2005. 360 с.

ЗАСВОЄННЯ МАЙБУТНІМИ ПЕДАГОГАМИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИГОТУВАННЯ КОНОПЛЯНОЇ ТРЕСТИ

Організація науково-дослідної роботи студентів є важливим засобом підвищення якості підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, здатних творчо застосовувати у практичній діяльності новітні досягнення науково-технічного прогресу.

У сучасних умовах основним засобом зростання і розвитку економіки у довгостроковій перспективі стають досягнення науково-технічного прогресу та інновації. Нині постійне впровадження новітніх розробок є реальною запорукою сталого розвитку коноплярства. У зв'язку з цим особливої ваги набуває проблема включення до змісту фахової підготовки педагогів професійного навчання за спеціалізацією «Технологія виробництва і переробка продуктів сільського господарства» інноваційних технологій приготування конопляної трести. Але обсяг аудиторних годин скорочується тому нами апробована методика ознайомлення із зазначеними технологіями підчас наукової роботи.

У створення машин і технологій, які й до цього часу використовуються у виробництві, значний внесок зробили відомі вчені-конопларі, такі як Г. І. Гончаров, С. С. Воловик, В. С. Головій, М. В. Рудніков та інші.

Закордонними фірмами «Hempline», American Hemp LLC (Північна Америка), Factory Inc (Канада), Нуõтухамрру (Фінляндія) розроблено північноєвропейські інноваційні технології приготування конопляної трести з стебел соломи, яка залишається після збирання насіння в полі на зимовий період, а на весні проминається і закручується в рулони, які переробляються в готове волокно. Це, в першу чергу, викликано особливостями кліматичних умов цих країн, а саме – дуже коротким сезоном визрівання. Якщо насіння конопель встигає дозрівати, то одержання трести супроводжується великими витратами та труднощами.

Північноєвропейська технологія приготування трести зі стебел конопель складається із таких технологічних операцій: скошування зернозбиральним комбайном насінневої частини стебла у вересні. Приготування трести здійснюється в осінньо-зимовий період методом

виморожування стебла. На початку весни за сприятливих погодних умов основна частина стебла після скошування косарками хаотично розстелюється по поверхні поля, а потім проводиться збирання готової конопляної трести [2]. Оскільки в межах України такі інноваційні технології не мали практичного застосування, залишається відкритим питання якості трести одержаної за даною схемою, а також питання якості волокна, одержаного після промину трести в полі. Тому враховуючи різницю кліматичних поясів, доцільно доопрацювати зазначені технологічні процеси.

За умов реалізації зеленцевого напрямку вирощування конопель передбачається одержання волокна високої якості, нехтуючи при цьому насінням. У цьому випадку збирання плосконі та матірки відбувається одночасно у період так званої технічної стиглості, коли збігається найбільш висока врожайність волокна з гарною його якістю. Можливість одночасного збирання плосконі та матірки при посівах конопель на зеленець дозволяє механізувати технологічний процес збирання [3].

Для здійснення означеної технології ще на початку 80-х років минулого століття в інституті луб'яних культур було розроблено комплекс машин. Ця технологія передбачала розстилання стебел конопель у стрічку, зберігаючи при цьому їхню паралельність. Етап приготування трести передбачав вилежування стебел, підбирання трести або соломи та зв'язування стебел у снопи, тюкування снопів у великі поковки, завантаження поковок на транспортні засоби.

До негативних складових базових технологій належить: невисока продуктивність і нестабільна, чутлива до якості шпагату робота в'язального апарату підбирача ПКВ-1 і коноплежатки ЖК-1,9, що суттєво знижує продуктивність всієї технології [4].

Для відродження коноплярства, як одного з основних джерел натуральної сировини для текстильної промисловості необхідна розробка і впровадження високопродуктивних, енергозберігаючих, інноваційних технологій приготування конопляної трести та машин для їх впровадження.

Отже, проблема засвоєння майбутніми педагогами професійного навчання науково-обґрунтованих засад підвищення продуктивності технологій приготування конопляної трести, поліпшення якості продукції, зменшення енергозатрат залишається актуальною.

Нова технологія збирання зеленцевих конопель передбачає проведення передзбиральної хімічної дефоліації посівів, скошування та

розстил дефолірованих стебел конопель на полі стрічкою для сушіння або росяної мочки, підбір з розстилу сухих стебел у вигляді соломи або стланцевої трести з одночасною в'язкою в снопи, тюковку снопів, навантаження і вивезення тюків з поля технічними засобами до місця замочки або скирдування.

Література

- 1.Макаєв В. І., Лук'яненко П. В., Гілязетдінов Р. Н.. Механізація збирання зеленцевих посівів конопель. Луцк: 2006. 130 с.
- 2.Мохер Ю. В., Баранник В. Г. Актуальні проблеми відродження коноплярства в Україні. Глухів: 2004. 177 с.
- 3.Коропченко С. П., Гілязетдінов Р. Н., Лук'яненко П. В. Шляхи удосконалення технології збирання та переробки насінневих конопель. Легка промисловість. Глухів: 2006. 46 с.

Матлак Олеся В'ячеславівна,
студентка Глухівського НПУ ім. О. Довженка
Ігнатенко Ганна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка

МІСЦЕ НЕТРАДИЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

В умовах переходу до ринкових відносин головними завданнями професійно-технічної освіти є підготовка кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності.

У практиці роботи ПТНЗ питання нетрадиційних організаційних форм професійного навчання залишається відкритим. Основну увагу викладачів зосереджено на оволодінні учнями змістом професійного навчання, менше уваги надається вибору організаційних форм, зокрема, нетрадиційних.

Методисти відмічають, що специфіка організації навчання в ПТНЗ полягає у своєрідному поєднанні організаційних форм навчання, характерних для загальноосвітньої та вищої шкіл. Це зумовлено тим, що діяльність ПТНЗ спрямовано, з одного боку, на забезпечення загальноосвітньої підготовки, а з іншого – професійної. Маємо на увазі

навчання тих учнів, що вступили до ПТНЗ на основі базової освіти. Таке поєднання організаційних форм відповідає віковим особливостям учнів. Вибір організаційних форм навчання та їх поєднання залежать від дидактичних цілей і змісту навчання.

Тільки глибоке розуміння взаємозв'язків між дидактичними цілями, змістом і особливостями тієї чи іншої організаційної форми навчання дозволяє педагогам обрати найбільш доцільні.

Як правило, кожна організаційна форма навчання має кілька дидактичних цілей, однак серед них можуть бути виділені головні.

У процесі професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників виділяють дві групи організаційних форм:

1) спрямовані на професійно-теоретичну підготовку: уроки різних типів; нестандартні уроки; лекції; екскурсії; семінари; навчальні конференції; факультативи; лабораторно-практичні заняття;

2) спрямовані на професійно-практичну підготовку: уроки виробничого навчання; заняття на виробництві; виробнича практика [1].

Кожна з них має певні особливості, урахування яких сприяє оптимізації процесу навчання в професійно-технічному закладі освіти.

Наше дослідження спрямоване на аналіз особливостей нетрадиційних організаційних форм професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників легкої галузі.

Нетрадиційний (неординарний) урок – це імпровізоване навчальне заняття, що має нетрадиційну структуру [2]. Нетрадиційні уроки забезпечують активізацію навчально-пізнавальної діяльності учнів. Дослідження показало, що ставлення педагогів таких уроків різне. Одні вбачають у них прогрес педагогічної науки, інші – небезпечне порушення педагогічних принципів, відступ педагогів під натиском лінивих учнів, які не хочуть і не вміють серйозно трудитися. Але методисти констатують, що нетрадиційні уроки підвищують інтерес учнів до пізнавальної діяльності.

Це підтверджує і наше опитування, проведене серед учнів ПТНЗ Сумської області.

На основі опитування виявлено, що 80 % учнів надають перевагу уроку нетрадиційному, а саме діловій грі, як такому, що є більш цікавим і спонукає до більш детального вивчення матеріалу.

Аналіз наукових доробок [3,4], результати нашого опитування показують, що ефективною формою навчання є ділова гра.

Ігрова діяльність людини – це складне і багатопланове утворення, яке має велике значення для життя і розвитку особистості. Для людини гра є природною формою активності, що не тільки народжує гру, а й здатна свідомо і вільно виконувати вибір між грою та іншими видами діяльності. Саме у грі в розгорнутому вигляді вільно можуть бути реалізовані деякі психологічні особливості особистості. Через гру людина накопичує найкращий свій досвід, бо грати – це те саме, що й експериментувати.

Ділові ігри імітують цілком конкретні умови діяльності та стосунки спеціалістів.

Нами було розроблено й апробовано ділову гру тендер-змагання «Моя швейна фабрика» для майбутніх кваліфікованих робітників швейної галузі. Усі учні були задіяні до проведення гри (4 команди) і виконували свої ролі. Склад кожної команди: швачка, контролер, інженер з техніки безпеки. Очолював команду інженер-технолог. Мета усіх учасників – виграти замовлення на виготовлення партії дитячих сорочок, вартість якої 300000 грн. Кожна умовна швейна фабрика (мала група) пропонувала свій варіант дитячої сорочки із застібкою. На початку гри вони отримували відповідний пакет документації. За правилами, під час ділової гри групи працювали синхронно.

Такий вид уроку був особливо цікавим для учнів. У кінці заняття визначався рівень навчальних досягнень кожного учня окремо та переможці.

Проаналізувавши методику викладання нетрадиційних уроків, ми дослідили їх ефективність. Включення учнів до ділової гри змінює їхнє ставлення до освітнього процесу. Кожен з учасників грає певну роль, приймає рішення (правильні чи неправильні) і може швидко побачити результат, набуваючи таким чином свій власний досвід.

Література

1. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Профес. педагогіка. Київ, 2013. 352с.
2. Ягупов В. В. Педагогіка. Київ, 2002. 560с.
3. Вербицкий А. А., Борисова Н. В. Методические рекомендации по проведению деловых игр. Москва, 1990. 109с.
4. Носаченко І. М. Диференційований підхід до навчання учнів за допомогою ігрових методів: Наук.–метод. зб. /Відповід. ред. Ничкало Н. Г. Київ. НДІ педагогіки, 1992. 174 с.

Назаренко Інна Леонідівна,
*методист Державного професійно-технічного навчального
закладу «Сумський центр професійно-технічної освіти
з дизайну та сфери послуг»*

ДІЯЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНОГО ЦЕНТРУ ЗАКЛАДУ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ПТНЗ

Удосконалення рівня професійної компетентності – один з основних напрямів реформування системи освіти. Головні нормативно-правові документи Міністерства освіти і науки України свідчать: «Педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру». (*Закон України «Про освіту»*). «Підготовка педагогічних працівників, їхнє професійне самовдосконалення – важлива умова модернізації освіти *«Національна доктрина розвитку освіти»*, а саме

Таким чином, основною формою удосконалення рівня професійної компетентності педагога є професійне самовдосконалення шляхом цілеспрямованої самоосвітньої діяльності.

Самоосвіта – це безперервний процес саморозвитку та самовдосконалення педагогів.

Шляхом досконалої організації самоосвітньої діяльності постійно удосконалюється професійна майстерність педагога і, як наслідок, формується його авторитет серед вихованців, батьків, колег. Педагог, який творчо працює, сам створює свій особистий імідж.

Професійна самоосвіта педагога – свідомо діяльність з удосконалення особистості як фахівця.

Основним змістом самоосвіти є оновлення і вдосконалення знань, що є у спеціаліста, його умінь і навиків з метою досягнення бажаного рівня професійної компетентності. У сучасному суспільстві постійна самоосвіта все більше стає умовою успіху в професійній діяльності, а також – і це особливо важливо – вона захищає від інтелектуального зубожіння.

З психологічної точки зору викладачеві необхідно постійно займатися самоосвітою, оскільки специфіка викладацької праці така, що педагоги:

- знаходяться в становищі людей, завдання яких повідомляти істину, яку вони нерідко інтерпретують відповідно до своїх поглядів, що склалися за десять і більше років до моменту її повідомлення;
- мають обмежені в порівнянні з учнями часові можливості для отримання інформації;
- мають порівняно обмежене коло спілкування зі своїми однолітками і нерідко обмежене професійними інтересами середовище спілкування.

Важливе значення для професійного зростання мають такі чинники:

1. Оволодіння передовим педагогічним досвідом, пошуковою дослідною роботою. Унаслідок ознайомлення з діяльністю кращих педагогів та її аналізу педагогічний працівник глибше осмислює закономірності навчально-виховного процесу.

2. Систематичне вивчення філософської та психолого-педагогічної літератури, законодавчих актів держави про освіту, виховання та навчання; зустрічі з новаторами; участь у роботі методичних об'єднань, семінарів, конференцій, педагогічних читань тощо.

3. Ознайомлення з педагогічною пресою, радіо, телебаченням, Інтернетом. Вони швидко реагують на всі зміни, що відбуваються в системі педагогічної освіти та навчально-виховному процесі, ознайомлюють із досвідом педагогів-новаторів, науково-педагогічними новинками, матеріалами різноманітних зустрічей, конференцій тощо.

4. Ознайомлення із національною системою виховання, що втілює виховну мудрість українського народу, його кращих учених, прогресивні традиції українців у родинному вихованні, виховне значення українських народних звичаїв, традицій, свят, обрядів.

Одним із шляхів до професійного самовдосконалення педагогічного працівника закладу професійно-технічної освіти є Навчально-практичний центр.

16 листопада 2017 року об 11.00 годині у рамках пілотного проекту з модернізації підготовки робітників на виконання Плану пріоритетних дій Уряду відбулося урочисте відкриття Навчально-практичного центру із підготовки кваліфікованих робітників за професією «швачка, кравець, закрійник» на базі Державного професійно-технічного навчального закладу «Сумський центр професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг» за адресою м. Суми, проспект Курський, 139.

З метою покращення якості підготовки кваліфікованого робітника шляхом модернізації професійно-технічної освіти, впровадження проектів державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти з професій легкої промисловості та сфери побуту 16 листопада 2017 року в Державному професійно-технічному навчальному закладі «Сумський центр професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг» відбулася регіональна галузева нарада «Підготовка робітників для легкої промисловості та сфери побуту в контексті комплексного розвитку соціального партнерства в регіоні».

На базі Навчально-практичного центру для плідної роботи створено три творчі групи, які працюють над розробленням практичних курсів, майстер-класів, колекцій моделей одягу для театру мод «Кокетка» та ін.

Творча група сучасних технологій швейних виробів та обладнання;

Творча група конструювання та моделювання одягу;

Творча група технології та оздоблення одягу.

Творча група конструювання та моделювання одягу Навчально-практичного центру нашого закладу плідно працює з молодим дизайнером м. Суми. Її творчий потенціал та бездоганний смак дали можливість працювати над розробкою сучасних лекал для створення колекції дизайнерського одягу.

Згідно з планом роботи викладач спецпредметів з професії «Швачка, кравець, закрійник» Трубанова Людмила Миколаївна пройшла навчання на базі НПЦ сучасних швейних технологій м. Івано-Франківська за програмою підготовки фахівців з:

- розробки моделей одягу на САПР «JULIVI» для навчальних закладів;

- сучасних технологій виготовлення швейних виробів;

- сучасних швейних та прикладних матеріалів.

Для ознайомлення з новітніми тенденціями у швейній галузі, що будуть використовуватись у роботі, 08.02.2018 року представники нашого закладу відвідали UKRAINIANFASHIONWEEK 2018, де ознайомились із сучасним напрямком моди, новими швейними тканинами та обладнанням.

24.04.2018 для учнів та майстрів виробничого навчання швейного профілю Приходько Галина Василівна провела майстер-клас з виготовлення штучних квітів. Всі з задоволенням відтворили прийоми створення квітів. Ці навички допоможуть учням у майбутньому мати додатковий заробіток.

Семинарське заняття «ОСОБЛИВОСТІ ПРЯМОЇ СПІДНИЦІ» (02.05.2018).

Класична спідниця. Що може бути простіше? Але, щоб оволодіти таємницями майстерності закрійника, треба освоїти не одну методику побудови креслення, вивчити фігуру замовника та знати особливості гарної посадки виробу на фігурі клієнта. Учні II курсу оволоділи премудростями конструювання, показали на прикладі одного замовника переваги нових конструкцій за додатковими вимірами.

Отже, як видно з заходів, що проводяться на базі навчально-практичного центру, його робота розвиває творчі здібності, стимулює зростання професійної та педагогічної майстерності педагогічного працівника.

Нємцев Андрій Володимирович,

магістрант Глухівського НПУ ім. О. Довженка

*Науковий керівник: **Вовк Богдан Іванович***

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва

Глухівського НПУ ім. О. Довженка

АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ ДОСЛІДЖЕННЯ У ВЗО МАХОВИКОВИХ НАКОПИЧУВАЧІВ ЕНЕРГІЇ

Глибокі соціально-політичні, духовні й економічні зрушення, що відбуваються в суверенній, демократичній Україні, спонукають до ре-

формування системи освіти, яка має забезпечити умови для розвитку і самореалізації кожної особистості, пріоритетність загальнолюдських цінностей, формування поколінь, здатних навчатися протягом життя, створення і розвиток цінностей громадянського суспільства. Підготовка сучасного інженера-педагога вимагає виховання всебічно розвинутого і творчого спеціаліста. Під час підготовки такої особистості, велике значення має реалізація екологічного, економічного і творчого виховання.

Значна увага в наш час приділяється екології й економіці, бо, як відомо, основною частиною забруднення повітряного басейну є транспорт, який у свою чергу веде до енергетичної кризи. Тому необхідність захисту довкілля від забруднення відпрацьованими газами і вимоги паливної економічності ставлять перед конструкторами технічних засобів завдання пошуку прогресивних рішень щодо конструкції і принципу роботи машин. Одним із таких напрямів є розробка нових видів двигунів з високим ККД і мінімальними затратами на їхнє виготовлення, а також мінімальними шкідливими відходами. А оскільки інженер-педагог повинен бути обізнаний з новими напрямками, які ведуться у розробленні нових типів двигунів, ККД яких наближається до одиниці, то нами було розглянуто інерційні або, як їх називають, маховикові двигуни.

Під час проведеного дослідження нами було здійснено розрахунок та аналіз моделі тихохідного транспорту з маховиковим накопичувачем енергії.

Винахід відноситься до галузі машинобудування і може бути використаний як безступінчаста трансмісія електромобіля. Маховик електромашини і вал приводу ведучих коліс пов'язані планетарним, фрикційним варіатором, виконаним із двома ступенями волі, причому водило варіатора виконано з можливістю кінематичного зв'язку з ведучими колесами машини, а також гальмування. Одні центральні диски варіатора виконано з можливістю кінематичного зв'язку з маховиком, а інші – з можливістю гальмування. Одна електромашини виконана з можливістю кінематичного зв'язку її валу як мінімум з одним з центральних дисків варіатора, а друга електромашини виконана з можливістю з'єднання як з водилом, так і з центральними дисками. Електромашини пов'язані між собою і з джерелом струму електрично через перетворювачі. Винахід дозволяє підвищити діапа-

зон регулювання передаточного числа трансмісії, знизити потужності електромашин і питому потужність джерела струму.

Для розроблення методики повідомлення навчального матеріалу ми обрали навчальний предмет «Трактори та автомобілі». Сутність цієї методики полягає в активному залученні студентів до навчально-виховного процесу на основі використання інноваційних технологій навчання. Тобто студенти виступають не пасивними учасниками, а активно долучаються до засвоєння нового матеріалу, займаються самоперевіркою, їхня діяльність спрямовується на самостійне здобуття нових знань.

Для дослідження педагогічної ефективності розробленої методики повідомлення навчального матеріалу з предмета «Трактори та автомобілі» було проведено формувальний педагогічний експеримент, результати якого показали зростання рівня знань серед студентів експериментальної групи. Так, узагальнені показники успішності студентів, які навчалися в експериментальних групах, є вищими порівняно з контрольними групами, в яких навчання здійснювалося за традиційними планами і програмами.

Література

1. Рябчик І. В. Нові підходи до аналізу ефективності сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК. 2006. № 3. С. 101-108.
2. Смелов А. П. Курсовое и дипломное проектирование по ремонту машин. Москва : Колос, 1984. 192 с.

Никлонський Андрій Степанович,
майстер виробничого навчання
ДПТНЗ «Шосткинське вище професійне училище»

ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСУ «GOOGLE КЛАС» НА ПЛАТФОРМІ GOOGLE APPS FOR EDUCATION ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПТНЗ

У сучасному навчально-виховному процесі ПТНЗ майстер активізує пошук інноваційних форм і методів роботи у навчальній діяльності учнів. Пошук нових оптимальних форм побудови педагогічного

процесу допомагає майстрам виробничого навчання здійснювати якісну підготовку майбутніх висококваліфікованих фахівців. Вихід на інноваційні технології освіти, мета яких підготувати конкурентоспроможного фахівця з необхідним рівнем особистих і професійно значущих якостей, що оптимально задовольняють запити виробництва, відкриває нові горизонти для навчальної діяльності

Хмарні технології — це технологія, яка надає користувачам Інтернету доступ до комп'ютерних ресурсів сервера і використання програмного забезпечення як онлайн-сервіса.

Підвищення рівня доступності і якості освіти, удосконалення проектування, формування та забезпечення функціонування освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів і освітнього простору в цілому – одні з нагальних проблем сучасного суспільства. І реалізація рішень з використанням хмарних середовищ найбільше відповідають потребам вирішення цих соціальних та освітньо-культурних проблем. Це є технології, і однозначно – перспективні, що відкривають широкі можливості у реалізації принципів людиноцентризму, рівного доступу до освіти як учнів, так і освітян і взагалі кожної свідомої людини в контексті саморозвитку і навчання протягом життя.

Google Клас (Google Classroom) – безкоштовний сервіс, що працює на освітній платформі Google Apps for Education, для навчальних закладів, некомерційних організацій і користувачів особистих акаунтів Google. В ньому можна створювати курси, а також організувати вивчення та перевірку засвоєння нових навчальних блоків, тем та ін. Він заощаджує час педагогів, спрощує організацію навчального процесу і комунікацію з учнями.

Завдяки Google Клас викладачі можуть складати й перевіряти завдання в електронній формі, які автоматично систематизуються в древо папок і документів на Google Диску, зрозуміле і учням, і викладачам. На сторінці завдань видно завдання до виконання: учням достатньо клікнути мишкою, щоб почати виконання. Інформація про виконані роботи оновлюється в режимі online, завдяки чому викладач може оперативним чином перевірити роботи, виставити оцінки і додати свої коментарі.

Використання сучасних інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів, значною мірою підвищує ефективність навчального процесу, сприяє високому інтелектуальному розвитку учнів, забезпечує оволодіння навичками саморозвитку особистості, можливістю думати, творити.

Новик Артем Сергійович,
студент Глухівського НПУ ім. О. Довженка
Науковий керівник: Самусь Тетяна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри
професійної освіти та технологій с/г виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

САМОСТІЙНА РОБОТА УЧНІВ – ОДНА З ГОЛОВНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ У ПТНЗ

Сучасні підходи до самостійної роботи як до провідної форми навчання в умовах інформаційного суспільства вимагають розробки нового змісту, принципів, методів, форм і засобів реалізації процесу організації самостійної роботи учнів.

Проблема самостійної роботи учнів професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) була актуальною в різні періоди розвитку професійної освіти. Удосконаленню самостійної роботи учнів ПТНЗ присвячено велику кількість наукових праць, у яких розкриваються різні аспекти даної проблеми: сутність самостійної роботи та її значення; види робіт та методика їх організації; ефективність самостійної роботи та ін. [1, с. 18].

Розглядаючи систему організації самостійної роботи, ми у своєму дослідженні дотримуємося погляду, що самостійна робота – це складне багатомірне педагогічне явище, яке включає систему взаємопоєднаних структурних і функціональних компонентів, що утворюють цілісну єдність, підпорядковану цілям виховання, освіти і розвитку в умовах її опосередкованого управління та самоуправління.

Метою самостійної роботи учнів ПТНЗ є набуття додаткових знань, перевірка отриманих знань на практиці, вироблення фахових та дослідницьких вмінь і навичок.

Самостійну роботуучня забезпечує система навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум, навчально-методичний комплекс дисципліни тощо [2, с. 49].

За результатами нашого експерименту ми розробили низку рекомендацій щодо якісного використання самостійної роботи учнів ПТНЗ під час вивчення спецпредметів.

1. Методичні матеріали для самостійної роботи учнів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку учня.

2. Для самостійної роботи також рекомендують відповідну наукову та фахову монографічну і періодичну літературу.

3. Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни учні повинні виконувати у бібліотеці навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

4. У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу учня до потрібних дидактичних засобів. Графік самостійної роботи доводять до відома учнів на початку поточного семестру.

5. Під час організації самостійної роботи учнів з використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку фахівця.

6. Самостійну роботу учнів має організовувати педагог через систему домашніх завдань, виконання яких має оцінювати викладач, і ця оцінка має входити до семестрової оцінки учня.

7. Завдання самостійної роботи учні мають виконувати індивідуально або групою по 2-5 осіб.

8. Види завдань для самостійної роботи учнів залежать від особливостей курсу або спецкурсу.

Це можуть бути:

- реферування наукової літератури; пошук наукової літератури за певною темою; розв'язування задач; написання есе;

- розв'язування проблем; виконання певної практичної роботи; аналіз ситуаційних вправ;

- створення ситуаційних вправ; опрацювання певного матеріалу за навчальною літературою та створення структурної (візуальної) схеми прочитаного матеріалу [3, с. 121].

9. Контроль за виконанням самостійної роботи необхідно здійснювати згідно з вимогами і критеріями, описаними у навчально-методичному комплексі дисципліни. Формами контролю за самостійною роботою можуть бути усне опитування на семінарі, перевірка письмових робіт (здійснених самостійно дослідних, індивідуальних, творчих

завдань, есе, рефератів), опитування на іспиті (якщо питання чи теми для самостійної роботи не входили до розглянутих на семінарі).

Експериментальне дослідження підтвердило, що самостійна робота учнів ПТНЗ у процесі навчання є однією з головних умов організації і проведення уроків у ПТНЗ, засобом виявлення і розвитку творчих здібностей і обдарованості учнів, підготовки їх до практичної діяльності.

Література

1. Буряк В. Самостійна робота як системоутворюючий елемент навчальної діяльності студентів. Вища школа. 2008. № 5. С. 10–24.

2. Солдатенко М. Самостійна пізнавальна діяльність у контексті Болонського процесу. Рідна школа. 2005. № 1. С. 49–51.

3. Фіногеева Т. Є. Формування особистості майбутніх інженерів-педагогів у процесі самостійної роботи з педагогічних дисциплін. Теорія і практика управління соціальними системами. 2014. № 1. С. 121–131.

Прилепа Іван Миколайович,

магістрант Глухівського НПУ ім. О. Довженка

Самусь Тетяна Володимирівна,

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва

Глухівського НПУ ім. О. Довженка

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Стрімке удосконалення нових технологічних засобів, програмних продуктів, мережного апаратно-програмного забезпечення зумовлює процеси трансформацій у суспільстві, що зачіпають як базові парадигми освіти, форми і зміст, технології підтримування електронного навчання, так і взаємодію науки, техніки та виробництва. Тенденції розвитку інформаційного середовища пов'язані зі збільшенням рівня взаємозалежності та швидкості перебігу різноманітних суспільних процесів і різким зростанням обсягів доступних знань й відомостей,

до опанування якими можуть залучатися широкі верстви населення. Тому можливість отримання якісної освіти все частіше пов'язують із застосуванням інноваційних інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) у навчанні [1].

Останнім часом частіше і частіше розглядаються проблеми впровадження ІКТ у професійній підготовці майбутніх педагогів професійного навчання, а саме використання так званих хмарних технологій.

Використанню цих технологій сприяє багато чинників, а саме:

- використання в освітньому процесі телефонів, планшетів, ноутбуків,
- якісне покриття мережі Інтернет у будь-якому навчальному закладі,
- доступність використання хмарних платформ,
- порівняно легке навчання для використання хмарних технологій,
- великі об'єми безкоштовних хмарних сховищ.

Питанням теорії використання хмарних технологій в освітньому процесі займалися такі вчені як В. Ю. Биков, М. І. Жалдак, Л. М. Меджитова, З. С. Сейдаметова, С. О. Семеріков, О. М. Спірін та ін. [2].

В Україні здійснюються заходи за даним перспективним напрямом, зокрема започатковано щорічний міжнародний семінар «Хмарні технології в освіті» (з 2012 р.), розпочато проект всеукраїнського рівня «Хмарні технології в освіті» (2014 р.), організовано діяльність спільних науково-дослідних лабораторій (Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України), проводиться низка дисертаційних досліджень [3].

Хмарні технології (англ. Cloud Technology) – це парадигма, що передбачає віддалену обробку та зберігання даних. Ця технологія надає користувачам мережі Інтернет доступ до комп'ютерних ресурсів сервера і використання програмного забезпечення як онлайн-сервіса.

Більшість закладів вищої освіти (ЗВО) лише починає впроваджувати в освітній процес хмарні технології. Аналіз педагогічних праць виявив недостатнє використання хмарних технологій, а саме їх різновидів Google форм, у професійній підготовці майбутніх педагогів професійного навчання.

В освітньому процесі дуже часто використовується опитування чи тестування студентів для дослідження проблем, активізації знань

чи зрізу знань у процесі їхньої фахової підготовки. Google форми – це новий різновид хмарних технологій, що дозволяє за лічені хвилини створити та провести опитування на будь-яку тематику з використанням зображень, картинок, таблиць, графіків, різноманітних питань і ще більш різноманітних відповідей.

Враховуючи те, що під час використання хмарних технологій студентам доведеться працювати з мобільним телефоном, планшетом чи ноутбуком, це, у свою чергу, підвищує інтерес студентів та активізує їхню пізнавальну діяльність.

Однією з основних переваг у використанні хмарних платформ та сервісів є, безперечно, доступність навчання у будь-якому місці та у будь-який час. Студент може почати виконання завдання в університеті, при цьому продовжити роботу він може й будучи вдома без необхідності копіювати виконане завдання на носії інформації. Це все можливо завдяки тому, що всі необхідні відомості та дані можна зберігати на віддаленому сервері [2].

Суттєвою в проектуванні навчального середовища і його сервісів є можливість динамічного управління доступом до програмно-апаратного забезпечення, його гнучкого налаштування на потреби користувача. Саме таких властивостей набуває освітнє середовище із використанням хмарних технологій. Ці технології мають привнести більший ступінь індивідуалізації і диференціації освітнього процесу, гнучкої адаптації до особистісних характеристик користувача. Внаслідок цього високотехнологічна інфраструктура інформаційно-комунікаційного середовища має потенціал для створення умов рівного доступу до кращих зразків електронних ресурсів та засобів навчального призначення для значно ширшого (практично необмеженого) кола користувачів. У такому випадку впровадження хмарних технологій у процес навчання здійснюватиметься згідно з принципами відкритої освіти, серед яких: принципи мобільності студентів та викладачів, рівного доступу до освітніх систем, надання якісної освіти, формування структури та реалізації освітніх послуг [1].

Таким чином, упровадження хмарних технологій є новим напрямом та важливою системою, завдяки якій освітній процес ЗВО переходить на новий рівень.

Література

1. Шишкіна М. П., Попель М. В. Хмаро орієнтоване освітнє середовище навчального закладу: сучасний стан і перспективи розвитку досліджень. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/1490/1/Shyshkina-Popel.pdf> (дата звернення 16.10.18).

2. Вакалюк Т. А. Можливості використання хмарних технологій в освіті. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/10137/1/%D0%92%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8E%D0%BA%20%D0%A2.%D0%90pdf> (дата звернення 16.10.18).

3. Шишкіна М. П., Носенко Ю. Г. Актуальні напрями розвитку хмаро орієнтованого навчально-наукового середовища педагогічних систем. URL: <http://www.enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/10649/1/Shyshkina.pdf> (дата звернення 16.10.18).

Радчук Микола Вікторович,

майстер виробничого навчання Рівненського професійного ліцею

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Одним із важливих напрямків реформування професійно-технічної освіти в Україні є створення передумов для підготовки конкурентоспроможного висококваліфікованого фахівця, який може швидко адаптуватись до вимог, що постійно змінюються, самостійно знаходити та аналізувати нові джерела інформації, творчо застосовувати їх у майбутній професійній діяльності.

Успіх підготовки фахівців залежить від багатьох факторів, одним з яких є самостійна робота учнів.

Значний внесок в дослідження проблеми організації самостійної роботи учнів ПТНЗ зробили А. М. Алексюк, В. І. Бондар, Б. П. Єсіпов, О. Г. Мороз, М. М. Солдатенко.

Організуючи самостійну роботу учнів, слід зазначити, що її ефективність збільшується за умови, коли в неї вносяться елементи новизни.

Інноваційні форми самостійної роботи, спрямовано на розвиток здібностей учнів, озброюють їх необхідними пізнавальними і практичними навичками, дають змогу планомірно і результативно усвідомити навчальний матеріал кожного уроку.

Слово інновація має латинське походження і в перекладі означає оновлення, зміну, введення нового. У педагогічній інтерпретації інновація означає нововведення, що поліпшує хід і результати навчально-виховного процесу.

В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивний початок, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання й освіти [1, с. 57].

В організації самостійної роботи учнів Рівненського професійного ліцею за професією «Слюсар-електрик з ремонту електроустаткування на автомобільному транспорті. Монтувальник шин» застосовуються такі технології:

1. Технології індивідуалізації процесу навчання, у яких завдання для самостійної роботи учню добирається з урахуванням його здібностей та сформованого досвіду. Наприклад, під час уроку виробничого навчання за темою «Підключення додаткового електрообладнання» учні, які володіють достатніми навичками роботи з мультиметром, знають правила техніки безпеки під час роботи з електрообладнанням автомобіля, отримують завдання самостійно підключити автомагнітолу на автомобілі. Ті ж учні, які виявили недостатній рівень знань, отримують завдання опрацювати інструкції з охорони праці та повторити правила роботи з мультиметром і після заліку приступити до самостійного виконання завдання.

2. Проектний метод, що дозволяє майбутнім фахівцям при вирішенні конкретних завдань адаптувати зміст теоретичного матеріалу. Зокрема, при вивченні теми «Технічне обслуговування системи запалювання» під час перевірки роботи системи запалювання учень виявив нестабільну її роботу, після чого повинен скласти план дій для виявлення та усунення несправності, враховуючи тип системи, її будову та принцип роботи, обґрунтувати їх правильність.

Мультимедійні технології дозволяють учневі створювати власні бази даних (текстові, графічні, відеоінформацію) і розширюють можливості самопідготовки з предмета «Виробниче навчання».

Отже, педагогами нині гостро усвідомлюється важливість організації самостійної роботи учнів ПТНЗ. Найбільшої актуальності набуває така її організація, коли кожен учень прагнув би саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації й працював на максимумі своїх можливостей, що може бути забезпечено саме застосуванням інноваційних технологій навчання.

Література

1. Загвязинский В. И. Теория обучения: Современная интерпретация: Москва, 2001. 192 с.

Ромашов Віталій Олегович

магістрант Глухівського НПУ ім. О. Довженка,

Логінов Михайло Іванович

доктор с.-г. наук, доцент кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ВИВЧЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ ЛЬОНУ- ДОВГУНЦЯ В ДОСЛІДНИХ ПОСІВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ПОЛІССЯ УКРАЇНИ

Одним з головних факторів, які чинять найбільший вплив на підвищення ефективності галузі льонарства, є впровадження у виробництво нових сортів льону-довгунця з високою врожайністю і якістю льонопродукції. У той же час рівень урожайності сортів у значній мірі залежить від ґрунтових, гідрометеорологічних умов вирощування, втрати від яких в окремі роки можуть сягати 50 і більше відсотків. За даними О. Ю. Локтя, частка участі метеорологічних умов вегетаційного періоду у формуванні урожаю льонопродукції становить 62,8 %, а ступінь впливу генотипових особливостей сортів – 11,7 % [1].

Сорти, які використовуються в сільськогосподарському виробництві, повинні бути не тільки з високою потенційною продуктивністю, але й здатні протистояти дії абіотичних стресів [2]. Адаптивність сортів оцінюють за такими параметрами, як пластичність і стабіль-

ність, перший з яких характеризує середню реакцію сорту на зміну умов середовища, а другий – відхилення даних у кожних умовах цієї реакції. У цьому зв'язку чутливість сортів різного еколого-географічного походження в залежності від кліматичних умов вирощування буде не однаковою.

У результаті збирання та післязбиральної доробки урожаю сортів льону-довгунця, які вирощували на демонстраційному полігоні Інституту луб'яних культур, ми отримали такі дані.

- Високу врожайність насіння отримано від таких сортів: Глобус, Чарівний, Глухівський ювілейний, Рушничок, Вручий, Український 3, Каменяр, Ірма, Агата, що перевищують контрольний варіант на 20-44 %.

- Найменшу врожайність насіння отримано від сортів Глазур, Гладіатор, Світанок;

- Найвища врожайність соломи була отримана у таких сортів Глухівський ювілейний, Есмань, Ірма, які на 10,3-35,3 % перевищують контрольний варіант.

- Найменшу врожайність соломи отримали від сортів Глазур, Гладіатор, Каменяр;

- Найбільший вихід волокна із трести дали сорти Гладіатор, Агата, Есмань, Глінум.

- Найбільший вихід довгого волокна в сортів Глінум, Гладіатор, Глобус, Есмань та Агата;

- Найбільший урожай волокна отримали від сортів Есмань, Ірма та Агата, що перевищують контрольний варіант на 11,7-20,6 %.

У результаті проведених в умовах демонстраційного полігону досліджень з вирощування сортів льону-довгунця виявлено та запропоновано для вирощування у льоносіючій зоні Сумської області такі висопродуктивні сорти, що мають високі господарсько-цінні ознаки: Глобус, який за врожайністю насіння перевищує контрольний варіант на 34,6 %, на 7,3 % за врожайністю соломи та має високу врожайність волокна (1,35 т/га), Есмань, який перевищує контрольний за врожайністю соломи на 10,3 %, насіння на 6,6 % та має високу врожайність волокна (1,53 т/га), Глухівський ювілейний, який перевищує контрольний за врожайністю соломи на 14 %, насіння на 34,7 % та має високу врожайність волокна (1,39 т/га), та Ірма, що на 35,3 % перевищує контрольний за врожайністю соломи, насіння на 20 % та має найвищу

урожайність волокна (1,63 т/га). Також слід відзначити такі сорти, як: Чарівний, Рушничок, Вручий, Український 3, Каменярь, та Агата, які за окремими показниками значно перевищують контрольний варіант.

Література

1. Локоть О. Ю. Агробіологічні та біоенергетичні аспекти оптимізації технології вирощування льону-довгунця: монографія. Ніжин, 2009. 380 с.

2. Жученко А. А. Лен в России и мировые тенденции его производства. Москва, 1994. С. 5-32.

Свистун Ольга Володимирівна,
*аспірантка кафедри технологічної і
професійної освіти Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ОСВІТИ

Сьогоднішня зіткнулася з проблемою дефіциту спеціалістів, які мають глибокі знання у науковій сфері та здатні брати участь в інноваційних процесах, забезпечувати стабільний розвиток суспільства у майбутньому. Одним із актуальних напрямів інноваційного розвитку освіти є STEM – орієнтований підхід до навчання.

Предмет технології є невід’ємною частиною навчального процесу і зміна у підході до вивчення цієї дисципліни теж потребує уваги. Як же підготувати майбутніх викладачів технології та професійного навчання, які володітимуть здатністю креативно мислити та розвиватимуть це у своїх учнів та студентів? Над цим питанням замислюються не лише в Україні. У розвинутих країнах світу одним із інструментів вважають STEM-освіту, яку підтримують на найвищому державному рівні. У нас теж досить активно починають вивчати та використовувати цю «систему» – як у загальноосвітніх навчальних закладах, позашкільні, так і у ВНЗ.

Абревіатура STEM розшифровується як Science (Наука), Technology (Технології), Engineering (Інженерія) та Mathematics (Мате-

матика). Саме ці напрями лежать в основі означеної методики освіти. При цьому названі дисципліни вивчаються не окремо, як ми звикли, а у комплексі. Велике значення має практичне застосування засвоєних знань. Здобувач освіти не просто знайомиться з новими напрямками розвитку точних наук та інженерії, а вчиться реалізовувати вивчене на практиці. Також можливе набуття практичних навичок, що можуть зробити наше життя простіше, наприклад, створення «розумного дому».

В Україні тематика STEM-освіти також набирає популярності. Всеукраїнський круглий стіл «STEM-освіта в Україні: від дошкільника до компетентного випускника», який зібрав з ініціативи МОН та Інституту модернізації змісту освіти фахівців – науковців і педагогів-практиків, мав на меті проаналізувати виклики сьогодення: поступ національної освіти, спрямованої на розвиток особистості, формування мислення і творчих здібностей дитини в умовах становлення інформаційного суспільства й економіки знань. Ще одне завдання – визначити умови формування науково-орієнтованої освіти, ознайомитися з досвідом колег [1].

Сьогодні STEM є одним з головних трендів інноваційної освіти. Зокрема, в США у рамках Стратегічного плану з розвитку STEAM-освіти до 2020 року планується збільшити до 50 % частку учнів залучених до STEAM; підготувати 100 000 нових ефективних STEAM-учителів. У більш, ніж 10 країнах Європи розроблено національні стратегії та ініціативи у сфері розвитку і поширення STEM-освіти (Австрія, Німеччина, Франція, Італія, Нідерланди, Норвегія, Італія, Ірландія, Іспанія та інші). В Україні Міністерство освіти і науки у рамках реформування системи шкільної освіти розвиває напрямок співпраці з LEGO для використання новітніх методик навчання математики та інших 8 природничих дисциплін через робототехніку. Наголошується, що робототехніка – напрям, що потребує об'єднання знань з математики, фізики, інформатики, і в його межах діти мають можливість засвоювати знання через діяльність, творчість, що стимулює інтерес і розвиває любов до предметів.

Сьогодні STEM-підходи реалізуються в багатьох українських закладах. Позашкільна STEM-освіта в державі – це й різноманітні олімпіади, і діяльність Малої академії наук, інших закладів позашкільля, і різноманітні конкурси і заходи: Intel Techno Ukraine; Intel

Eco Ukraine; Фестиваль науки Sikorsky Challenge; наукові пікніки, хакатони і багато іншого.

Використання STEM-підходів у навчальних закладах сприяє популяризації інженерно-технологічних професій, підвищенню рівня знань про можливості кар'єри в інженерно-технічній сфері, формуванню стійкої мотивації у вивченні дисциплін, на яких ґрунтується STEM-освіта. Запровадження STEM-навчання має відбуватися у межах чинного законодавства на засадах особистісно зорієнтованого, діяльнісного і компетентнісного підходів без очікувань повного переходу до другого покоління Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти й нових навчальних програм за розуміння напрямів освітніх реформ задля більш якісного та сучасного навчання учнів поступово.

Основною особливістю STEM-освіти є інтегроване навчання та застосування науково-технічних знань у реальному житті. Науково-методичні засади створення моделі STEM-освіти полягають у переході від традиційного навчання до інноваційного шляхом використання методів проектно-орієнтованого навчання. Важливою складовою впровадження STEM-освіти є удосконалення системи профорієнтації викладачів професійного навчання та їх мотивації до навчання зі STEM-дисциплін. На сьогодні існує достатньо STEM-центрів, де можна отримати підтримку та допомогу майбутнім викладачам. Основними формами роботи з метою заохочувального відбору молоді у STEM-центрі є: конкурси, олімпіади, наукові пікніки, фестивалі, літні та зимові STEM-школи. Перспективи подальших досліджень полягають у координації зусиль науковців і педагогів загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, вищих навчальних закладів з метою поширення кращих STEM-освітніх практик, створенні стратегічного партнерства між університетом, середніми школами та підприємствами.

Література

1. ЗМІ про освітні ініціативи Intel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iteach.com.ua/news/mass-media/?pid=2621>

ПІДГОТОВКА ТВОРЧОГО МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Ефективне використання інноваційних технологій сприяє становленню творчого потенціалу і особистості кожного студента. Як відомо, одним із перевірених і надійних шляхів залучення студентів до творчої діяльності є організація гурткової роботи. Наші дослідження показують, що великий вплив на розвиток творчої активності студентів має результативність творчої праці. Якщо студенти виконують роботу, яка їм не під силу, або занадто проста, така, що не потребує розумової діяльності, то вони не виявляють до неї особливої цікавості, працюють пасивно. Тому дуже важливо так спланувати роботу студентів, щоб кожен одержував завдання відповідно до власних можливостей та здібностей. Інноваційне (лат. Innovation – оновлення, зміна) навчання – зорієнтоване на динамічні зміни в навколишньому світі; навчальна й освітня діяльність, яка ґрунтується на розвитку форм мислення, творчих здібностей, високих соціально адаптованих можливостей особистості [1]. Під час підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання швейного профілю звертаємо увагу на активні форми навчання та індивідуальний підхід до студентів. Також з метою підвищення ефективності навчального процесу нами розроблено індивідуальні технологічні завдання, виконання яких включає аналіз, планування і контроль процесу виготовлення виробів.

Такий підхід до навчання є особливо актуальним для професійної освіти, адже майбутній майстер виробничого навчання повинен бути не тільки грамотним, а й компетентним, тобто повинен використовувати одержані знання в сучасних умовах, орієнтуватися на виконання різних завдань.

Студенти коледжу залучені до роботи в дизайн-студії «Від малюнка до готового виробу», яка має на меті роботу над створенням шитого або в'язаного нового одягу, ремонт старого одягу, аксесуарів до нього, оздоблення. Роботу студентів супроводжують і впливають на неї різні негативні і позитивні стани: задоволення і незадоволення процесом і результатом праці, упевненість і сумніви, настрої. Оздоблення одягу,

оточення гарними, естетичними речами, завжди приносить людині велике задоволення. Ще первісні жінки намагались прикрасити себе і своє житло, використовуючи різні підручні матеріали і всю свою фантазію. У наш час існує велика кількість видів оздоблення. Воно може бути постійне і змінне. Перероблення старих речей – костюмайзинг, декорування одягу, який дозволяє виділитися в натовпі і підкреслити свою індивідуальність. Творча форма роботи реалізується через завдання розробити модель одягу, оздобити його. Це одна із основних форм організації творчої діяльності студентів.

Використання інноваційних педагогічних технологій допомагає розвивати навички мислення, здібності та можливості студентів, дозволяє застосовувати ці ж технології у повсякденному житті.

Результатом роботи дизайн-студії є презентація творчих робіт студентів, їх участь у різноманітних культурно-мистецьких проєктах, виставках, конкурсах, ярмарках, участь у майстер-класах, науково-творчих конференціях тощо. Таким чином студенти набувають знання та практичний досвід, необхідний їм для утвердження в житті.

Література

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ, 2004. 200 с.

Сидоренко Оксана Миколаївна,
викладач професійно-педагогічного коледжу
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ВИКОРИСТАННЯ КРАЄЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА ЗАНЯТТЯХ ІСТОРІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Учитися – означає виявляти активність, спрямовану на засвоєння певних знань, вироблення вмінь, навичок. Це вимагає від викладача застосування певної системи методів, що забезпечують повноцінну навчальну діяльність, її освітню й виховну результативність. Метод навчання як засіб керування навчальною діяльністю можна представити як вектор деяких прийомів, частина яких стосується змістовної

сторони керування, а інша частина – формальної. Остання показує, як формуються у студентів операції і знання, а змістовна – які властивості і відношення в навчальному матеріалі студенти засвоюють активно.

Краєзнавча освіта є важливою у навчанні і вихованні сучасної молоді. Саме вона сприяє вихованню громадянина і патріота.

Цілеспрямованість процесу використання краєзнавчого матеріалу означає підпорядкування його меті заняття (навчальній, виховній, розвивальній). Він служить для ілюстрування та конкретизації основного програмового матеріалу; пробудження інтересу студентів до нової теми; перевірки міцності та усвідомленості їх знань і вмінь; закріплення та поглиблення вивченого матеріалу; розвитку самостійності студентів, підвищення їхньої активності; зв'язку навчання з життям.

Краєзнавчий матеріал виконує виховну та розвивальну функції, тобто сприяє вихованню у студентів любові до рідного краю, гуманного ставлення до людей і результатів їх діяльності. Розвивальна функція краєзнавчого матеріалу полягає у стимулюванні та розвитку пізнавальних, психологічних процесів студентів, їхнього інтелектуального розвитку, спостережливості. Обираючи способи опрацювання краєзнавчого матеріалу, слід продумувати його місце у структурі заняття. Він може використовуватися для актуалізації знань; пробудження інтересу студентів до вивчення нової теми; формування на його основі нових понять, уявлень; закріплення й систематизації вивченого матеріалу; перевірки міцності та усвідомлення знань студентів, урізноманітнення та диференціації домашньої роботи [2, с. 57].

Одним із основних компонентів активності студентів є інтерес до пізнання. Як свідчить аналіз результатів дослідження, інтереси молоді до історії визначаються такими факторами: змістом історичних курсів, методикою викладання, якістю викладу матеріалу в підручнику, віковими та індивідуальними особливостями студентів.

Краєзнавчий матеріал містить невичерпні пізнавальні можливості, моральний та естетичний потенціал, а тому ознайомлення з ним на заняттях має значний позитивний вплив на студентів, дає можливість більше дізнатися про історію свого краю, життя народу, зрозуміти його світогляд, перейнятись ідеями й почуттями.

Саме завдяки нестандартності таких занять вдається сконцентрувати увагу більшості вихованців на найбільш важливих питаннях курсу. Цілеспрямована та постійна робота з реалізації історико-краєзнавчого

підходу на заняттях історії дозволяє систематизувати види діяльності, за допомогою яких педагог навчає студентів здобувати із різних джерел необхідну інформацію [1, с. 16]. Студенти на таких заняттях вчаться чітко й переконливо викладати власні думки.

Використаний на заняттях краєзнавчий матеріал допомагає виховувати у молоді любов до рідного краю, повагу до звичаїв і традицій народу, до історичних та архітектурних пам'яток, до видатних земляків тощо.

Література

1. Жук Л. Використання краєзнавчих матеріалів у процесі навчання історії // Історія України. 2006. № 37. С. 13-17.
2. Уривалкін О. М. Історичне краєзнавство [Навчальний посібник]. Київ.: КНТ, 2006. 296 с.

Сорока Оксана Леонідівна,
*викладач професійно-педагогічного коледжу
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА ЯК НЕОБХІДНИЙ ЗАСІБ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Останнім часом сучасна система освіти переживає період реформування на всіх її рівнях. Упроваджуючи у практичну діяльність інноваційні методики та засоби навчання, ефективні прийоми оцінювання знань, умінь та навичок студентів, викладачі максимально наближують вітчизняну освіту до рівня європейських стандартів.

Поряд із фаховою підготовкою майбутнього майстра виробничого навчання у закладі вищої освіти вагомим є і морально-етичне та культуро-мовне становлення його особистості, що досягається вивченням дисциплін гуманітарного циклу, а саме української мови, літератури та зарубіжної літератури. Опанування знаннями з літератури сприяє збагаченню внутрішнього світу студента, розвитку творчих здібностей, особистісному формуванню його як громадянина з активною життєвою позицією, справжнього патріота своєї Батьківщини, який поважає

рідну мову та народ; позитивно впливає на мислення, формує морально-етичний потенціал, розвиває інтелект, ерудицію, естетичний смак.

Навчальна програма з української літератури для закладів освіти, які здійснюють підготовку майбутніх майстрів виробничого навчання на основі базової загальної середньої освіти, включає саме ті твори, які мають на меті сформувати особистість з професійними компетентностями, заохотити майбутнього фахівця до вивчення літературної спадщини України. А студенти, зробивши вибір щодо професійного майбутнього, сприймають літературу як важливий і невід'ємний засіб у становленні високодуховної особистості, що в подальшому впливатиме й на фахову кар'єру. Читаючи запропоновані твори художньої літератури, студенти не тільки отримують естетичну насолоду, а й розвиваються інтелектуально, духовно, навчаються аналізувати життєві явища, самостійно робити висновки, що й сприяє формуванню правильних життєвих пріоритетів, активної громадянської позиції. І хоча рівень читацької активності сьогодні невисокий, що пов'язано в основному із соціальними чинниками (переорієнтація суспільства з духовних на матеріальні цінності, розширення інформаційного простору і способів отримання нових знань, засилля неякісної культурно-інформаційної продукції, невисокий рівень загальної культури та моральності сучасного суспільства), та все ж художня література залишається одним із основних чинників становлення особистості.

Якісній літературній освіті сприяє і вивчення інших дисциплін: історії, музики, образотворчого мистецтва, мов (рідної та іноземних), які створюють відповідні фонові знання та суспільно-історичний, мовний і культурний контекст для засвоєння здобутків літератури.

Сучасна літературна освіта майбутніх майстрів виробничого навчання ґрунтується на можливості формування у них усіх ключових компетентностей, враховуючи у перспективі оволодіння уміннями, вираження ставлень до змісту навчального матеріалу та використання навчальні ресурси.

Завдяки наскрізним змістовим лініям курсу літератури у студентів формується соціальна активність, відповідальність за власні вчинки, толерантне ставлення до товаришів, порядність, чесність, емоційна стійкість, потреба вести здоровий спосіб життя і формувати безпечне життєве середовище, економне ставлення до природних ресурсів, розуміння практичних аспектів фінансових питань тощо.

Спаських Катерина Володимирівна,
студентка Глухівського НПУ ім. О. Довженка
Ігнатенко Ганна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти
та технологій с/г виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ У ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ УРОКУ-ГРИ

В умовах сьогодення все більшої уваги як науковці, так педагогічні працівники надають уроку-гри, як засобу активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів ПТНЗ.

Початок розробки загальної теорії гри слід віднести до праць Шиллера і Спенсера. Значний внесок до неї зробили Бюлер, Гросс, З. Фрейд, Колодзя, Фромм, Хейзінга, Валлон, Берн та інші. У вітчизняній педагогіці і психології серйозно розробляли теорію гри К. Ушинський, В. Сухомлинський, П. Блонський, С. Рубінштейн, Л. Виготський, Л. Славина та інші.

Мета нашого дослідження полягає в аналізі теоретичних засад впровадження в освітній процес уроку-гри як засобу активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів ПТНЗ.

Нетрадиційні уроки для швейної галузі можна класифікувати за різними критеріями й основами. Наприклад, підсумково-узагальнюючі уроки можуть бути проведені у формі уроку-вікторини, уроку-турніру, уроку-гри тощо [3].

Під час планування дидактичної гри важливим елементом є чітка постановка мети і правил гри, моделювання її результатів [1].

Педагогу необхідно визначити конкретні завдання і способи їхнього вирішення, шляхи досягнення конкретних результатів. Крім цього, він повинен продумати специфіку і зміст розподілу функціональних обов'язків учасників гри, тактику своєї поведінки і відповідно до нього – міру своєї участі в конкретній ігровій діяльності учнів у процесі навчання.

Як важливу проблему, слід відзначити розвиток пізнавального інтересу і пізнавальної активності учнів у процесі застосування на заняттях виробничого навчання дидактичних ігор. Зазначимо, що ці процеси тісно пов'язані з формуванням у майбутніх кваліфікованих робітників допитливості і жадоби до знань.

Як свідчать результати наукових доробок та спостережень за діяльністю учнів ПТНЗ, у процесі дидактичних ігор за умови педагогічного стимулювання допитливості педагог у ході зазначеного виду робіт може сформувавши в учнів стійкий пізнавальний інтерес і на його основі – пізнавальну активність.

Участь у дидактичних іграх стимулює учнів співвідносити власні інтереси, прагнення і дії з колективними, дозволяє глибше усвідомити свої сили, тобто здійснює активний виховний вплив [2].

Науковцями-методистами обґрунтовано, що гру можна пропонувати на початку уроку, коли вона має на меті викликати зацікавленість, допомогти зосередитись і виділити основне, найважливіше, спрямувати увагу на самостійну діяльність. Інколи гра може бути ніби фоном для побудови всього уроку. Так, завдяки ігровому сюжету полегшується сприймання нових понять, концентрується увага на їхніх основних ознаках. Ігрові елементи допомагають усвідомити зміст бесіди, особливо на етапі закріплення вивченого [4].

Використання ігор допомагає формувати в учнів певні професійні навички, навчає спілкуватися. Гра є широким полем для колективної діяльності учнів. Проте ділові ігри повинні відповідати рівню професійної підготовки учнів. Вибір форми гри має бути педагогічно і дидактично обґрунтованим, ігри повинні проводитися методично грамотно.

Цінність методу уроку-гри полягає в тому, що в ігровій діяльності освітня, розвивальна й виховна функції діють у тісному взаємозв'язку. Гра як форма і метод навчання організовує, розвиває учнів, розширює їхні пізнавальні можливості, виховує особистість.

Різновид і тематика ділових ігор в освітньому процесі ПТНЗ також залежить від специфіки майбутньої професійної діяльності. Наприклад, у процесі вивчення швейних дисциплін найчастіше використовуються імітаційні ігри, які дають змогу учням оволодіти певними діями, притаманними сфері легкої промисловості. Також практикуються уроки розв'язання виробничих задач, уроки-семінари, уроки-конкурси: «Змагання кмітливих швачок», «Змагання любителів кросвордів», «Чи розумієш ти мене щодо модного одягу?», «Знайди помилку у доборі аксесуарів», «Пошук нового стилю» тощо.

Контрольні уроки мають теж немалий спектр включення елементів гри: багатоетапна естафета, подорож, громадський огляд знань та ін.

Вважаємо, що нестандартні уроки мають значний потенціал підвищення освітнього процесу під час підготовки кваліфікованих робітників легкої промисловості. Учні краще запам'ятовують пройдений матеріал, уважніше виконують практичні завдання. У подальшому своєму дослідженні плануємо розробити й апробувати плани-конспекти уроків-гри для професійної підготовки кравців.

Література

1. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Професійна педагогіка. Київ, 2013. 352с.

2. Островерхова Н. Нестандартні форми навчання (Нетрадиційні форми навчально-виховного процесу та їх аналіз) // Директор школи (Першевересня). 2001. №40. С.10-11

3. Саюк В. Ігрові методи та їх дидактичне значення // Рідна школа. 2001. № 4. 18 с.

4. Дейніченко Т. І. Диференціація навчання в процесі групової форми його організації: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.09/Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2006. 21с.

Суржик Олександр Миколайович,

студент Глухівського НПУ ім. О. Довженка,

Науковий керівник: Ігнатенко Ганна Володимирівна,

кандидат педагогічних наук, професор, завідувач та технології с/г виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ВПЛИВ САМООСВИТИ НА ПРОЦЕС САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА

Реформування системи національної освіти вимагає всебічної уваги до кожної з її складових. Певною мірою це стосується підвищення педагогічної майстерності викладачів шляхом організації їхньої самоосвіти, яка являє собою органічну складову безперервної педагогічної освіти.

Самоосвіта освітян є безперервним особливим чином організований процес розвитку, удосконалення професійної компетентності.

Цей факт зумовлює особливе місце самоосвіти в системі формування професійної компетентності педагогів.

Одне з найголовніших завдань методичної роботи у кожному навчальному закладі є створення ефективної системи самоосвіти педагогічних працівників. Законодавче обгрутування окресленого процесу знайшло відображення в законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» тощо.

Професійна діяльність викладача наповнюється дедалі глибшим творчим змістом: йому надана можливість вносити зміни не лише до окремого уроку, а й навчальної програми загалом; використовувати як традиційні, так і нові форми роботи, розробляти й упроваджувати власні підходи до навчання й виховання учнів. Таким чином, у викладача з'являється реальна можливість виявити себе справжнім творцем освітнього процесу, реалізувати власний потенціал.

Основним змістом самоосвіти є оновлення й удосконалення знань із метою досягнення бажаного рівня професійної компетентності. У сучасному суспільстві постійна самоосвіта все більше стає умовою успіху в професійній діяльності, а також – і це особливо – вона захищає від інтелектуального зuboжіння особистості. Тому самоосвіту викладача слід розуміти, з одного боку, як постійне поповнення професійної та загальнокультурної інформації, з іншого – як постійне оновлення індивідуального соціального досвіду в найширшому плані.

Самоосвіта членів педагогічного колективу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти здійснюється індивідуально або колективно. Шляхом досконалої організації самоосвітньої діяльності постійно удосконалюється професійна майстерність викладача і, як наслідок, формується авторитет педагога серед учнів, батьків, колег. Творчо працюючий педагог сам створює свій особистий імідж [1].

Найбільшу увагу в процесі самоосвітньої роботи з підвищення фахової майстерності викладачів бажано приділяти формуванню вміння аналізувати власну діяльність, та діяльність колег; стан навчально-виховного процесу; концентрувати свої зусилля для досягнення поставленої мети, конкретних цілей, завдань; оптимально відбирати зміст, необхідні форми й методи діяльності; бачити, розуміти й усвідомлювати проблеми, визначати загальні цілі, уміння виокремлювати пріоритети, вибудовувати завдання і знаходити адекватні їм ресурси; прогнозувати, проектувати і планувати власну діяльність; володіти

методами самоконтролю й самооцінки педагогічного діагностування; співпрацювати й спілкуватися з оточенням у мажорній тональності [2].

Чільне місце у підвищенні фахового рівня, майстерності викладача займає робота над індивідуальною методичною, педагогічною, психологічною темою (проблемою), яка спонукає викладача до пошуку, досліджень, експериментів, глибокого вивчення проблеми й апробації отриманих результатів у педагогічній практиці.

Відображає педагогічне кредо викладача власна професійна «Я – концепція». Самоосвітня діяльність включає науково-дослідницьку експериментальну роботу з певної проблеми; вивчення наукової, педагогічної, психологічної та методичної літератури; участь у колективних та групових формах методичної роботи навчального закладу; вивчення педагогічного досвіду (безпосередньо – колег у навчальному закладі, опосередковано – через літературу); практичну апробацію власних матеріалів.

Таким чином, самоосвіта передбачає не просте закріплення професійних знань або засвоєння вже відомої наукової інформації, а має за мету придбання нових наукових і методичних знань, оволодіння педагогом засобами застосування їх у практичній діяльності. Хто не хоче відставати, мусить рухатися вперед і не зупинятися, досягнувши вершини, а підніматися вище. У цьому й полягає основна місія сучасного викладача. Оскільки, за словами В. Сухомлинського, «Далеко не кожен стане вченим, письменником, артистом, далеко не кожному судилося винайти порох або велосипед, але майстром своєї справи має стати кожен» [3, с. 159].

Література

1. Максименко С. Д., Щербан Т. Д. Професійне становлення молодого педагога. Ужгород, 1998. 106 с.
2. Сисоєва С. О. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті. Київ, 2001. 143 с.
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори. 5 т. Київ, 1976. 638 с.

Усок Олена В'ячеславівна,
викладач української мови та літератури професійно-педагогічного коледжу Глухівського НПУ ім. О. Довженка

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ЗІ СТИЛІСТИКИ І КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ

Сьогодні викладання мови в педагогічних вишах має ґрунтуватися на світоглядному, антропоцентричному, соціокультурному підходах, які реалізуються в лінгводидактичній площині формування мовної особистості майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання в різних сферах суспільної діяльності, й освітній зокрема.

Назріла нагальна потреба визначити й розробити таку методику навчання, яка практично засвідчила б, що мовні одиниці мають системний характер, їх не можна вивчати, аналізувати і розглядати ізольовано від стилістики і культури мовлення.

Перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства поступово змінює освітні потреби щодо підготовки й розвитку майбутнього фахівця, мобільність якого залежить від володіння інформацією, здатності обміну нею, самостійного набуття необхідних для професійної діяльності знань, умінь, навичок. Інноваційна особистість може формуватися лише в річищі креативної освіти, яка сприятлива для творчості тих, хто навчає і навчається.

В інноваційній особистості науковці виділяють такі характерні риси: потреба у змінах, уміння відійти від влади традицій, визначаючи опорні пункти розвитку й адекватні їм соціальні механізми; наявність творчості як особистісної якості і креативного мислення; здатність знаходити ідеї і використовувати можливості для їх оптимальної реалізації; системний, прогностичний підхід до організації нововведень; готовність до подолання перешкод; розвинута здатність до рефлексії (Власенко Ю.).

У ході занять зі стилістики і культури мовлення викладач-словесник може запропонувати студентам незвичайну «подорож» – посібником Олександра Авраменка «100 експрес-уроків української»; використати прийоми «Дивуй», «Зіставлення текстів та їх порівняльний аналіз»; запропонувати креативні вправи «Наскальний малюнок»,

«Напишу SMS фонетично осмислено», «Проаналізую власне й чуже мовлення», «Редактор».

Вправа «Напишу SMS фонетично осмислено»:

Проаналізуйте мову SMS, надісланих Вами / Вам за такими критеріями:

1. Кількість слів 1-го SMS.

2. Найдовше слово в SMS.

3. Найкоротше слово SMS.

Перекладіть ці SMS українською.

Студенти доходять висновку, що звичка спілкуватися «есемесками» може привести до того, що людина не вмітиме спілкуватися. SMS-залежні перетворюються в роботів – погано розуміють один одного та не вміють висловлювати почуття й емоції. Слова «любов», «співчуття», «дружба» перетворюються на щось віртуальне. Замість глобального «людина і весь світ» залишається лише «людина та її телефон».

Отже, пошуки нових раціональних шляхів навчання стилістики і культури мовлення, удосконалення практичної підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання, доконечна потреба вишу у творчому викладачеві, який поєднує в собі висококваліфікованого лінгвіста і дослідника-науковця, психолога і педагога, усвідомлює роль і місце свого фаху у формуванні культуромовної особистості, зумовили розроблення системи вправ і завдань.

Розроблена методика забезпечуватиме професійну підготовку майстра виробничого навчання; формуватиме у студентів культуру мовлення і спілкування, навички знаходити стилістичні помилки і виправляти їх, уміння аналізувати власне й чуже мовлення, створювати фонетично осмислений мовний акт; розвиватиме здібності, інтереси, професійні потреби, інформаційну та професійну педагогічну компетентність; сприятиме усвідомленню того, що гарним співрозмовником стати можна, якщо поважати мову як витвір людського розуму й себе в цій мові як особистість.

Отже, основою навчання має бути високоякісне й високотехнологічне інформаційно-освітнє середовище, яке стане підґрунтям формування професійної вправності студентів, дозволить системі освіти «здійснити прорив до відкритої освітньої системи, що відповідає сучасним вимогам».

Федотенко Людмила Григорівна,
*викладач професійно-педагогічного коледжу
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ АНГЛОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Визначальними критеріями освіти в рамках Болонського процесу є якість підготовки майбутніх фахівців; відповідність європейському ринку праці; мобільність; сумісність кваліфікацій, посилення конкурентоспроможності європейської системи освіти, а європейська кредитно-трансферна система організації навчання (ЄКТС) виступає інструментом підвищення якості вищої освіти: вона впливає на цілі, зміст, методи, форми, засоби та суб'єктів навчального процесу. Тому, сучасний соціально-економічний розвиток України вимагає нових пріоритетів діяльності викладача вищого навчального закладу, який би у своїй роботі орієнтувався на інноваційні підходи до навчання студентів – майбутніх майстрів виробничого навчання, постійно підвищував свій фаховий рівень, організовував навчально-виховний процес з урахуванням вимог і тенденцій розвитку суспільства [1].

Важливе місце серед інноваційних підходів надається застосуванню Інтернет-технологій, що використовують різноманітні програмні і технічні засоби з метою найбільш ефективного впливу на користувача. Інтернет-технології передбачають використання мережевих засобів зв'язку для забезпечення тих, хто навчається, навчально-методичними матеріалами та їхньої інтерактивної взаємодії з викладачем, іншими студентами чи з електронними засобами навчання в мережі Інтернет.

У методиці навчання іноземних мов під терміном «Інтернет-технології» розуміють сукупність форм, методів, способів, прийомів навчання іноземних мов із використанням ресурсів мережі Інтернет. Інтернет-технології надають широкі можливості для підвищення ефективності навчання іноземних мов: доступ до найновітніших автентичних матеріалів, соціокультурної інформації; безпосереднє спілкування з носіями мови, що вивчається; участь у спільних міжнародних проектах, конференціях тощо.

Використання Інтернет-технологій під час вивчення курсу «Англійська мова (за професійним спрямуванням)» у вищому навчальному закладі має забезпечити студентам доступ до зарубіжних джерел інформації, навчивши їх читати іншомовну оригінальну літературу з фаху, розвиваючи здатність до правильної вимови, грамотного усного й писемного мовлення, навичок аудіювання. Адже, дуже важко уявити кваліфікованого фахівця без знання англійської мови, без уміння спілкуватися нею як на побутовому, так і на професійному рівні.

З цією метою можуть використовуватися найрізноманітніші ресурси мережі Інтернет, які є у розпорядженні викладача і студентів, а саме: електронна пошта, чат, віртуальні електронні бібліотеки, онлайн-нові журнали, бази і банки даних, навчальні сайти, форуми, мережеві мультимедійні навчальні курси.

Сучасний випускник вищого навчального закладу повинен бути медіаграмотним та ІКТ-компетентним, на професійному рівні володіти іноземною мовою, бути готовим і здатним до самовдосконалення, саморозвитку, самореалізації поряд із високим рівнем розвитку методичної компетентності. Він сам має навчитися здобувати знання за допомогою наданої йому інформації, формувати навички операції навчальним матеріалом, використовуючи надані викладачем інструкції [2].

Досвід практичної діяльності свідчить про те, що Інтернет-технології зайняли чільне місце в системі навчання іноземних мов у вищій школі. Іншомовна освіта має носити інноваційний характер, а її вихованці мають бути здатними до інноваційного типу життя й життєдіяльності.

Література

1. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / Авт. кол. : Н.М. Автенюк, В.О. Кудін, О.І. Огієнко та ін. Київ, 2011. 232 с.

2. Пономарьова О. І. Інноваційні підходи до викладання іноземної мови на практичних заняттях у вищих навчальних закладах / О. І. Пономарьова, Н. В. Вітухіна // Пробл. інж.-пед. освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. Харків, 2009. С.182 – 187.

Шевченко Світлана Володимирівна,
*майстер виробничого навчання Державного навчального
закладу «Білопільське вище професійне училище»*

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

Сучасна професійно – технічна освіта в Україні орієнтована на створення найбільш доцільних умов для реалізації гуманістичних ідей, розуміння виняткової можливості й цінності людини як особистості.

Творчий підхід та впровадження інноваційних технологій у навчальний процес підготовки спеціалістів будівельної галузі відповідає вимогам сучасного виробництва, сприяє засвоєнню професійних знань та умінь застосовувати їх на практиці. Універсальної методики, яка могла б повністю реалізувати мету професійного навчання, не існує. Кожна методика реалізує конкретну мету, а на уроці їх, зазвичай, декілька, тому виникає необхідність використовувати та поєднувати окремі елементи чи етапи декількох форм та методів.

Враховуючи, що пріоритетним напрямом в діяльності державного навчального закладу «Білопільське вище професійне училище» є ефективна підготовка випускника до інноваційної діяльності в умовах ринку праці, наш заклад ставить перед собою завдання: запровадження компетентнісного підходу до навчання через створення сучасних засобів навчання.

Особлива увага зосереджується на впровадженні засобів інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні професійної компетентності учнів на умінні організувати самостійну роботу учнів, використовуючи електронний посібник.

Тому у викладацькій практиці все більше популярності набувають електронні посібники, під час роботи з якими відбувається активізація і розвиток творчої діяльності учнів, формується їхня творча компетентність.

Актуальність означеної теми полягає в тому, що під час проведення уроків професійно-теоретичної підготовки активно впроваджуються інформаційно-комунікаційні технології в навчальний процес, а також відбувається залучення учнів до самостійної пізнавально-практич-

ної діяльності. Тому створення електронного посібника з предмета «Матеріалознавство», для професії «Штукатур», за кваліфікацією «Штукатур 2, 3 розряду» – це вимога часу.

Представлений електронний посібник забезпечує безперервність і повноту дидактичного циклу: надає теоретичний матеріал, забезпечує тренувальну й інформаційно-пошукову діяльність. Він вміщує інформаційний, навчальний і контролюючий блоки, інструкцію з використання, методичні поради, список використаних джерел.

Електронний навчальний посібник виконано у форматі, який дає можливість користувачеві вільно переміщатися його розділами, працювати в різних режимах. Такий електронний посібник сприятиме підвищенню рівня і якості знань учнів, оскільки розпочата на занятті робота може бути ефективно продовжена і в позаурочний час. Електронний посібник можна встановити на будь-яку модель комп'ютера: звичайний стаціонарний персональний комп'ютер, ноутбук, нетбук. Він має сучасний дизайн і відповідає ергономічним вимогам до комп'ютерних засобів навчання.

Майбутнє нашої держави, безперечно, в руках висококваліфікованих робітничих кадрів, теперішніх учнів вищих професійних училищ. Тому зрозуміло, яку велику відповідальність покладено на викладачів вищого професійного училища, адже від їхньої роботи залежить рівень підготовки майбутніх фахівців, працю яких буде спрямована на розвиток нашої країни.

Загальновідомо, що компетентнісний підхід в освіті пов'язаний з особистісно орієнтованим і діяльнісним підходами до навчання, оскільки ґрунтується на особистості учня і може бути реалізованим і перевіреном тільки в процесі виконання конкретним учнем певного комплексу дій. Він потребує трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі, яка існує об'єктивно, для «усіх» учнів, на суб'єктивні надбання одного учня, які можна виміряти. А тому головне завдання кожного педагога професійно-технічного закладу – змусити учня діяти, працювати, навчити його мислити, порівнювати, аналізувати, робити висновки, тобто здійснювати компетентнісний підхід до навчання за рахунок здійснення інноваційної педагогічної діяльності, тобто такої діяльності, яка змінила б саму суть навчального процесу, забезпечила б взаємодію педагога й учня, і як наслідок, – належну результативність.

Одним із найголовніших інструментів розвитку інформаційного суспільства є електронна освіта, яка сприяє швидкому й змістовному оновленню форм і засобів, технологій і методів навчання; а також формуванню в учнів і студентів навичок сьогодення. До безперечних переваг електронної освіти можна віднести: економію часу, пришвидшення запам'ятовування навчального матеріалу на 15–25 %, можливість навчання в будь-якому темпі, але зручному для учня, у будь-який час, доступність навчання для всіх категорій учнів, можливість повертатися до попереднього матеріалу, який не зовсім зрозумілий, необмежену кількість разів.

Необхідно відзначити, що використання електронних освітніх ресурсів занурює його учасників у спілкування, де ролі викладача та учня врівноважені: обоє працюють для того, щоб навчатися, ділитися своїм досвідом, знаннями. На першому плані під час проведення уроку професійно-теоретичної підготовки з використанням електронних освітніх ресурсів є не об'єм інформації, а шляхи здобуття знань та шляхи їх використання на практиці [3, с. 9].

Навчальний матеріал у посібнику систематизовано та сконструйовано таким чином, щоб легко було засвоїти головне із загальної кількості інформації. Текст легко читається, інформація підкріплюється зображеннями та схемами. Переваги електронного посібника в тому, що можна відкривати розділи змісту в будь-якій послідовності.

Для наочного вивчення теоретичного матеріалу в системі електронного посібника передбачено мультимедійні презентації. Усі презентації вміщено у відповідних теоретичних матеріалах та інтегровано в гіпертекст. Підібрані ілюстративні матеріали дають можливість вирішувати галузеве спрямування електронного посібника. Такий підхід викликає інтерес до предмета, спонукає до творчого осмислення матеріалу.

На основі вище викладеного можна зробити *висновок*: що упровадження електронного посібника сприяє індивідуалізації навчально-виховного процесу з урахуванням рівня підготовленості, здібностей та особливостей засвоєння матеріалу, інтересів учнів; стимулюванню прагнення учнів до постійного самовдосконалення й готовності до самостійного навчання; підвищенню гнучкості, мобільності навчального процесу, його постійному й динамічному оновленню [2, с. 7].

Отже, серед першочергових завдань освіти залишається оновлення змісту навчання, оцінювання якості освітнього процесу та результатів навчання на різних його ступенях розвитку компетентної

особистості в умовах сучасного суспільства. Це вимагає розроблення й запровадження інноваційних педагогічних систем та особистісно-орієнтованих технологій, сучасних засобів навчання й психологічного інструментарію навчально-виховного процесу.

Підсумовуючи сказане, можна зазначити, що використання електронного посібника відкриває нові можливості в організації навчального процесу, сприяє розвитку навичок самостійної роботи, творчих здібностей учнів. Для дистанційного навчання значущість електронного підручника особливо важлива.

Література

1. Данильчик Маргарита. Поняття сучасного електронного посібника. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://posinyuk-danilchik.blogspot.com/2>.

2. Методика підготовки та створення електронного посібника [Електронний ресурс] Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти : веб-сайт. – Режим доступу : http://www.zipro.net.ua/index.php?page_id=546. – Назва з екрана.

3. Гуревич Р. С. Проектування, створення та використання електронних підручників Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології: зб. наук. пр./за заг.ред. Н.Г.Ничкою. Харків:НТУ «ХП», 2007

4. Шупік І. М. Особливості використання електронних підручників в ПТНЗ [http://lib.iitta.gov.ua/2487/1/Шупік_стаття_2013_-1.pdf](http://lib.iitta.gov.ua/2487/1/Шупик_стаття_2013_-1.pdf)

Шилко Сергій Олексійович,
*завідувач відділення професійної освіти, викладач
специдисциплін професійно-педагогічного коледжу
Глухівського НПУ ім. О.Довженка*

УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ

Упровадження у навчальний процес інноваційних технологій навчання – це вимога сучасної освіти. До моменту вступу до вищого навчального закладу кожен учень має вже деякий запас знань, умінь, певні здібності, розумовий розвиток.

Знання з фахових дисциплін для студентів є новими, хоч вони тісно пов'язані з іншими шкільними науками.

Викладач фахових дисциплін повинен якомога більше зацікавити студентів, активізувати їх пізнавальну діяльність. Найкраще це зробити у поєднанні традиційних методів навчання з інноваційними. До таких методів роботи відносяться: проблемне навчання, інтегровані уроки, уроки-бесіди, семінари, уроки прес-конференції, використання диференційованого навчання, індивідуальний підхід до кожного студента під час навчання.

Розробка методики викладання фахових дисциплін з використанням інноваційних технологій є основним аспектом методичної роботи.

Методику вивчення окремих тем і питань розроблено відповідно до основних етапів навчального процесу. Цими етапами є: пояснення навчального матеріалу, закріплення і поглиблення знань студентів, самостійна робота, керування діяльністю студентів щодо застосування набутих знань.

Процес вивчення спецдисциплін – цілеспрямована взаємодія викладача й студента, у ході якої вирішується завдання підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання.

У процесі навчання формуються пізнавальні та практичні вміння і навички, відбувається розвиток та виховання студентів. Застосування інновацій на заняттях з фахових дисциплін сприяє кращому засвоєнню нового матеріалу, більш швидкій та якісній роботі, розвитку творчого мислення.

Для ефективного впровадження сучасних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій вивчається контингент студентів у кожній групі, можливість доступу кожного студента до комп'ютера та мережі Інтернет.

Щоб чітко організувати заняття, у першу чергу аналізується методика його проведення. Необхідно виявити, який конкретний матеріал із теми програми засвоюється студентами найважче. Пояснення цього матеріалу може бути проведене у вигляді конференції, диспуту, інтегрованого заняття тощо. Тоді відсоток засвоєння значно збільшується. Якщо такі заняття проводяться в декількох паралельних групах, то в подальшому коригується план проведення занять, враховуючи індивідуальні особливості студентів.

Щоб введення нових технологій навчання давали необхідний результат, необхідно ознайомлюватися з роботами викладачів із впро-

вадження інновацій у навчальний процес та визначитися із способом застосування їх на власних заняттях. Під час впровадження інноваційних методів навчання студенти набагато більше почали знайомитися з технічною літературою, навчальними посібниками, підручниками, матеріалами, розміщеними в Інтернеті.

Впровадження інновацій у галузі професійної освіти сприяє не лише істотному підвищенню рівня підготовки майстрів виробничого навчання, а й переорієнтації вищих навчальних закладів на особистість, оскільки передбачають: урахування здібностей, інтересів і нахилів студентів у навчальному процесі, його змісті та структурі; моделювання організаційних, методичних і змістових компонентів навчально-виховного процесу з урахуванням досвіду взаємодії студентів із навколишнім світом, індивідуальних відмінностей між студентами; варіативність та особистісно орієнтовану спрямованість навчально-виховного процесу, внаслідок чого знання, уміння й навички перетворюються на засіб розвитку пізнавальних і особистісних якостей студентів.

Література

1. Кравченко Г. Ю. Інноваційний процес у сучасній школі. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Харків, 2002. Вип. 17. с. 18-21.
2. Ніколаєнко С.М. Інноваційний розвиток професійно-технічної освіти в Україні. Київ, 2007.
3. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність. Ужгород, 2007.
4. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті. Київ, 2001. с.

Шокола Алла Миколаївна,
*майстер виробничого навчання Державного
навчального закладу «Білопільське вище професійне училище»*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ

В умовах стрімкого розвитку виробництва, швидкої зміни виробничих технологій перед професійною освітою постає завдання

підготовки кваліфікованого робітника, рівень знань, умінь і навичок якого відповідає інтересам підприємств – замовників кадрів.

Загальновідомо, що однією з перспективних та стратегічно важливою технологією організації навчального процесу є впровадження дуальної форми навчання, сенс якої полягає у паралельному навчанні учнів в училищі і на підприємстві.

ДНЗ «Білопільське ВПУ» бере участь в експерименті регіонального рівня з теми: «Упровадження елементів дуальної форми навчання у підготовку кваліфікованого робітника» з професії «Помічник машиніста тепловоза», який сприяє розширенню змісту практичної складової професійної освіти, удосконаленню моделі взаємодії з підприємством-партнером.

Основна мета педагогів закладу під час підготовки кваліфікованого робітника з професії «Помічник машиніста тепловоза» – забезпечити розвиток і формування професіоналізму і компетентності фахівця не лише в обсязі, який вимагає Державний стандарт професійно-технічної освіти, а й з урахуванням надпредметних компонентів, тісно пов'язаних з особистісним формуванням майбутнього фахівця, з формуванням його певних психофізіологічних якостей (відповідальність, витриманість, уважність, моторна та оперативна пам'ять, швидкість реакції, готовність до екстрених дій), а тому створення електронних засобів навчання, за допомогою яких можна моделювати й відтворювати виробничі ситуації – це необхідність на сучасному етапі.

Поява і стрімкий розвиток мультимедійних засобів дозволяє створювати системи навчання якісно нового рівня: електронні навчальні посібники, довідники, програми для розрахунку і моделювання складних систем і процесів, тренажери. Необмежені можливості доступу до навчальної інформації надає Інтернет. У навчальному процесі використовуються навчальні і тестуючі програми з різних предметів [1, с. 9].

Електронні навчальні посібники з предмета «Правила технічної експлуатації та інструкції» з професій «Помічник машиніста тепловоза» та «Провідник пасажирського вагона» – найефективніший засіб самоосвіти. Основу для роботи викладача складає електронний навчальний посібник, доповнений системою інтерактивних тестів для самоконтролю. За допомогою інтерактивних мультимедійних засобів максимально змодельовано функції контролю навчання: схема

допуску до наступного етапу за результатами тестування, система підказок і порад.

Більшість учнів усвідомлює необхідність застосування новітніх інформаційних технологій у своїй професійній діяльності. Ефект пізнання підсилюється, якщо навчальні завдання пов'язані з практичною діяльністю майбутнього залізничника або становлять інтерес у його сьогоденній навчальній роботі [2, с. 7].

Електронний навчальний посібник містить систематизований теоретичний матеріал, забезпечує творче і активне оволодіння учневі знаннями, уміннями і навичками. Електронний навчальний посібник забезпечений теоретичною інформацією, наочністю, логічністю і послідовністю викладу.

Наданий теоретичний матеріал дозволяє повністю реалізувати диференціацію навчального матеріалу. Це дає можливість учню здійснювати швидкий і зручний пошук інформації, обрати власний напрямок навчання, найбільш зручний темп засвоєння, ефективно поєднувати з поясненням матеріалу.

Використання мультимедійних компонентів дозволяє створити більш виразний та якісний ілюстративний матеріал, занурити учня, як спостерігача в ситуацію, яку він вивчає. Мультимедійні навчальні презентації призначені для допомоги викладачеві і дозволяють зручно і наочно представити матеріал.

Майстерно зроблена презентація може привернути увагу учнів і пробудити інтерес до навчання [3].

Під час засвоєння на уроці нового матеріалу важливим видом навчально-пізнавальної діяльності учнів є самостійна робота з технічною документацією, інструкціями, які діють на залізничному транспорті, та з електронним навчальним посібником, який дозволяє навчити їх самостійно одержувати необхідну інформацію, виділяти головне, критично оцінювати отриману інформацію, формувати власну точку зору за проблемою. При цьому формуються вміння і навички самостійної розумової праці: розвивається аналітичне, логічне, системне мислення, здатність до самоорганізації. Роль цього виду навчальної діяльності особливо важлива для майбутніх залізничників.

Завдання на закріплення, узагальнення і систематизацію знань та умінь становлять основу текстового компонента аркушів робочого зошита учня. Форму їх подачі урізноманітнено табличним способом

формулювання умов завдань, виходячи з того, що завдання робочих зошитів учня мають відповідати різним рівням сформованості умінь і навичок учнів й мати алгоритмізовану інструкцію з виконання необхідних дій [4, с. 10].

У зв'язку з інтенсивним використанням у навчальному процесі інформаційних технологій, особливого поширення для контролю знань учнів набула тестова перевірка знань.

Контрольні електронні тести містять питання з вибором однієї вірної відповіді. У випадку подання неправильної відповіді перед учнем автоматично відкривається теоретичний матеріал для доопрацювання.

Простота в організації проведення тестів дозволяє економити час на проведення контролю знань, оперативно отримати об'єктивну інформацію про хід навчального процесу, підвищити мотивацію та ефективність навчання, здійснити індивідуально-орієнтований підхід до навчання учнів, а отже, ефективно керувати навчально-виховним процесом.

Створені у такий спосіб електронні навчальні посібники стали ефективним і сучасним засобом навчання. Технологія їх використання підпорядкована успішному розв'язанню навчально-виховних завдань сучасної освіти. Технологія використання стосується, насамперед, урізноманітнення форм і методів самостійної роботи учнів.

Ефективність упровадження електронних засобів навчання прослідковується в підвищенні рівня навчальних досягнень учнів з предметів професійно-теоретичної підготовки залізничного профілю, у підвищенні майстерності учнів під час відпрацювання практичних навичок на робочих місцях на виробництві.

Викладачами закладу розроблено електронні засоби навчання з більшості предметів професійно-теоретичної підготовки з професії «Помічник машиніста тепловоза», що свідчить про системний підхід до методичного супроводу експериментальної діяльності з упровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку кваліфікованих робітників.

Література

1. Ващук О. М., Нелюбов В. О. Презентація навчальних і наукових матеріалів: Електронний навчальний посібник. Ужгород, 2012. 164 с

2. Корбут О. Г. Електронний підручник як елемент освітнього середовища, національний технічний університет України «КПІ»

3. Нелюбов В. А. Електронний підручник: електронний навчальний посібник / Нелюбов В. О., Дубів О. В., Куруца О. С. -90 Мбайт - Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2016. – 1 електрон. опт. диск (CD-R): кольор.; 12 см. – Систем. вимоги: Windows XP(або більш пізня); MS PowerPoint 2013/2016. – Назва з титул. екрану.

4. Лікарчук А. М. Технологія створення та використання зошитів з друкованою основою (на матеріалі хімії): автореф. дис. канд. педаг. наук. Київ, 2003. 20 с.

Ярошевич Олександр Анатолійович,
магістрант Глухівського НПУ ім. О. Довженка,
Опанасенко Віталій Петрович,
кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка

СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЗАСОБАМИ РЕДАКТОРІВ ТРИВИМІРНОЇ ГРАФІКИ

На сучасному етапі розвитку професійної освіти в Україні необхідно повною мірою усвідомлювати високий дидактичний потенціал комп'ютерних технологій навчання. При цьому, доцільно розуміти, що організаційно ці технології навчання обов'язково повинні містити і традиційні форми взаємодії викладача зі студентами під час навчального процесу.

Нині досить широко розповсюджені комп'ютерні програми, що застосовуються під час вивчення природничих та загальнотехнічних дисциплін, а відповідно робить комп'ютерні технології навчання більш доступними для використання. Це дозволяє викладачу вищезазначених дисциплін використовувати вже готовий програмний продукт або самостійно розробляти електронні дидактичні матеріали.

Зовсім інша ситуація складається з підготовкою фахівців у процесі вивчення ними спецдисциплін таких, як «Трактори та автомобілі», «Сільськогосподарські машини», «Експлуатація МТП», «Ремонт

машин» тощо. По-перше, програмних засобів для вивчення будови, принципів дії, організації технічного обслуговування та методів ремонту сучасної техніки досить мало і вони дуже дорого коштують. По-друге, ці програми розробляються самими виробниками тієї чи іншої сільськогосподарської техніки з метою розкриття особливостей її конструкції для навчання свого обслуговуючого персоналу. Вони не систематизовані і відображають тільки наукові конструктивні напрацювання одного виробника, що робить їх вузькоспрямованими, а відповідно і такими, що не можуть забезпечити потреби викладача спецдисциплін у дидактичному навчальному матеріалі.

Таким чином, використовувати вже готові програмні розробки не завжди зручно і доцільно, оскільки вони не враховують усіх тенденцій розвитку науки, що вивчається, повноти змісту дисципліни, напрямку професійної підготовки майбутнього фахівця.

Саме тому ми вважаємо, що викладачу необхідно повною мірою оволодіти принципами комп'ютерних технологій, щоб використовувати їх в навчальному процесі, знати принципи розроблення та використання електронних дидактичних матеріалів.

Однією з таких програм, яку може використовувати викладач, є програма 3Ds Max. Вона є одним з перших редакторів тривимірної графіки і випускається під назвою Autodesk 3Ds Max. Програма по праву вважається одним з найбільш містких пакетів для 3D-моделювання, який містить безліч плагінів і додатків для виконання найрізноманітніших завдань.

Вона є зручною у 3D моделюванні твердотільних об'єктів, надає більшу свободу у створенні моделей за рахунок використання якісних модулів для фотореалістичної візуалізації. Програма має зручний інтерфейс і за рахунок грамотно продуманого механізму розрахунку фізики моделювання поведінки твердих та м'яких тіл не складна в експлуатації, що дає змогу користувачу керувати 3D моделями з урахуванням фактичних законів фізики, завдяки чому можна добитися неперевершеної реалістичності.

Програма містить різноманітні модифікатори, інструменти для роботи з моделями, що дозволяють проектувати різні типи тривимірних об'єктів. У зв'язку з цим Autodesk 3Ds Max дозволяє здійснювати полігональне моделювання, моделювання на основі примірів, на

основі сплайнів, на базі NURBS-кривих, на основі поверхні Безье тощо.

Як візуалізатори для програми використовуються такі модулі, як Арнольд, V-Ray, Mental Ray, RenderMan, FinalRender, Luxrender та багато інших, що надає змогу піддати анімації як цілі об'єкти, так і окремі їх елементи. Так само є можливість детального моделювання траєкторій руху об'єктів (наявні ефекти руху частинок (вогонь, дим, бризки, сніг), рідкісні ефекти). Користувач навіть до найменших переміщень визначає шлях руху побудованих моделей.

Відмінністю цієї програми від інших є можливість самостійно створювати інструменти анімації та редагувати, а з їхньою допомогою формувати нові контролери анімації в середовищі створення графів. Крім того, програма надає можливість відеозйомки анімаційних сцен і безліч фільтрів зображень.

Слід також зауважити, що 3Ds Max підтримує «командну роботу» і функціонує з файлами різних програм, що надає можливість експорту й імпорту проектів з інших та в інші додатки. Також реалізується функція спільної роботи над одним проектом за допомогою зовнішніх посилань. Для роботи з плагінами, текстурами, зображеннями, 3D-моделями, створені в інших додатках, пакет підтримує величезний об'єм типів файлів.

Звичайно, це не всі особливості зазначеної програми, але залежно від її версії вони можуть варіюватися. Тому наведені лише базові можливості, доступні практично в усіх сучасних модифікаціях 3Ds Макс.

Як висновок можна зауважити, що така багатопрофільна програма, як 3Ds Max, може використовуватися як для створення моделей сільськогосподарських машин та агрегатів, їх окремих вузлів та деталей, електричних машин і не обмежується перерахованими сферами. Більше того, вона забезпечує їх анімацію з досить високою точністю, що надає можливість студенту вивчати представлені об'єкти у разі відсутності їх у навчальній лабораторії.

Наукове видання

**ПІДГОТОВКА МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ,
ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ
ДО ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС
ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнського науково-методичного семінару
1 листопада 2018 року**

Здано до друку 29.11.2018. Підписано до друку 30.11.2018.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.

Гарнітура ТаймсС. Ум. друк. арк. 10,81. Обл.-вид. арк. 11,78.

Наклад 300 прим. Замовлення № 201. Ціна договірна.

Видавець: Вінниченко М.Д. 40022, Україна, м. Суми, вул. Бельгійська, 9/10.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 2314 від 14 жовтня 2005 року, м. Київ.

Виготівник: ПП «Світ друку»,
Україна, м. Суми, вул. Троїцька, 17.